

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sprogforeningens
ALMANAK
for
1907.

Udgiver og Ansvarhavende: M. Andresen

Danskeres Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

abentaa.

Sprogforeningens
A l m a n a k

for

* * 1907 * *

14de A r g a n g.

Udgiver: N. Andresen, Nabenraa.

— . 25 . —

Nabenraa.
Trykt i „Højndals“ Trykkeri.

Nærværende Aar

regnes efter Kristi Fødsel 1907.

Efter Verdens Skabelse	5874
Siden Reformationen	390
„ Juleforelsen af den Julianiske Kalender	1952
„ „ „ „ Gregorianiske „	325
„ „ „ „ forbedrede „	207
„ Bogtrykkerkunstens Opfindelse	467

Solformørkelser.

I Aaret 1907 finder der to Solformørkelser og to Maaneformørkelser Sted, af hvilke imidlertid kun den sidste Maaneformørkelse vil være delvis synlig hos os. Desuden finder der en Merkur-Gennemgang forbi Solstiven Sted, der kan ses i vore Egne.

1. En hos os synlig fuldstændig Solformørkelse den 14. Januar om Morgenen fra Kl. 4,53 til 9,18. Den begynder ved den vestlige Kugt, strækker sig over Egypten, det østlige Europa og næsten hele Asien og ender ved Nordkysten af Japan.

2. En hos os synlig delvis Maaneformørkelse den 29. Januar om Eftermiddagen fra Kl. 1,06 til 4,10. Den vil kunne ses i Nordamerika, det stille Ocean, Australien, Asien, det indiske Ocean og det østlige Europa.

3. En hos os synlig ringformet Solformørkelse den 10. Juli om Eftermiddagen fra Kl. 1,35 til 7,14. Den ses kun i Sydamerika, den sydlige Halvdel af det atlantiske Ocean og paa Kysten af Sydvest-Afrika.

4. En hos os synlig delvis Maaneformørkelse den 25. Juli om Eftermiddagen fra Kl. 4,04 til 6,41. Den ses i den vestlige Halvdel af Europa, i Afrika, det atlantiske Ocean, Amerika og den østlige Halvdel af det stille Ocean. I vore Egne gaar Maanen ned kort efter, at Formørkelsen er begyndt.

5. Merkur-Gennemgangen finder Sted den 14. November i Middagstimerne og er synlig i den vestlige Halvdel af Asien, i Europa, Afrika, Sydamerika og den østlige Halvdel af Nordamerika. I vore Egne træder Merkur i en halv Times Tid før Kl. 12 ind foran Solstiven ved dennes nordøstlige Rand, og Gennemgangen varer næsten i $3\frac{1}{2}$ Time.

Imellem Jul og Fastelavn er der 7 Uger,
og imellem Pinse og Advent er der 28 Uger.

Festregning og Nardtiderne 1907.

Fornaaret begynder d. 21. Marts
 Sommeren " d. 22. Juni.
 Efteraaret " d. 24. September.
 Vinteren " d. 21. December.
 Det gyldne Tal er 8.
 Søndagsbogstavet er F.

Fastelavnens Søndag d. 10. Februar.
 Paaske d. 31. Marts.
 Pinsedag d. 19. Maj.
 Første Advent d. 1. December.
 Dansk Bededag d. 26. April.
 Preussisk Bededag d. 20. November.

Højvandet ved Nordflesvigs Bælt.

Højvandet er udregnet paa Grundlag af Flodtabelleerne i den af det tyske Indenrigsministerium udgivne „Nautisches Jahrbuch“ og egne Jagttagelser.

De for hver Dags Formiddag og Eftermiddag anførte Klokketallet angiver Højvandet ved Romsø Havn og Vallum „Klokketallet“. For at finde Flodtiden ved Skærbæk Brohoved maa man lægge 20 Minutter, ved Odden paa Nordland Romo omtrent 10 Minutter og ved Søjer Sluse 50 Minutter til.

Lavvandet indtræder $6\frac{3}{4}$ —7 Timer efter Højvandet.
 Beregningerne er udførte af T h a d e P e t e r s e n, Haderløv.

Bemærkninger vedrørende Kalenderen.

Dagen begynder kl. 12 om Natten; alle Tiderne fra Midnat til Middag regnes til Morgen, og alle Tiderne fra Middag til Midnat til Aften. Klokketallet angiver den mellemeuropæiske Tid.

F e s t t a b e l l e.

De foranderlige Fester bestemmes alle efter Paaske.

År	Paaske	Pinsse	1. Advent	Antal af Eplphanlæs., Trinitatss- Søndage.	
1907	31. Marts	19. Maj	1. Decbr.	2	26
1908	19. April	7. Juni	29. Novbr.	5	23
1909	11. April	30. Maj	28. Novbr.	4	24
1910	27. Marts	16. Maj	27. Novbr.	2	26
1911	18. April	4. Juni	3. Decbr.	5	24
1912	7. April	28. Maj	1. Decbr.	4	25
1913	23. Marts	11. Maj	30. Novbr.	1	27
1914	12. April	31. Maj	29. Novbr.	4	24
1915	4. April	23. Maj	28. Novbr.	3	25
1916	23. April	11. Juni	3. Decbr.	6	23
1917	8. April	27. Maj	2. Decbr.	4	25
1918	31. Marts.	19. Maj	1. Decbr.	2	26

Januar 1907.

D. C. M.

31 Dage

Se Num. 3. C
Højvande

		Eftm.	Form.			
1. Uge. Kristi Omfarelse. Luf. 2, 21.				fm.)	Em.)	
Ti.	1 Mytaar	5.56	9.45	Sol op 8.50, ned 4.03 Tusmørket varer 52' Solen Jorden nærmest	3½	3½
D.	2 Abel	6.59	10.18		4	4½
T.	3 Enoch	8.08	10.47		4½	4½
F.	4 Methusalem	9.20	11.11		5	5½
L.	5 Simeon	10.33	11.32		5½	6

2. Uge. Da Herodes var død. Matth. 2, 19 til Enden.						
S.	6 S. 3 Konger	11.48	11.52	C f. Kv. 4 Eftm. Sol op 8.48, ned 4.13 Tusmørket varer 51'	6½	6½
M.	7 Knud Hertug	Morg.	12.10		7½	7½
Ti.	8 Erhard	1.07	12.30		8	8½
D.	9 Julianns	2.27	12.52		9	9½
T.	10 Paul Eremit	3.50	1.19		10½	10½
F.	11 Hyginus	5.14	1.52		11½	12
L.	12 Reinhold	6.35	2.38	—	12½	

3. Uge. Da Jesus var 12 Aar gammel. Luf. 2, 42 til Enden.						
S.	13 1. S. h. 3 Kong.	7.48	3.36	Hilarus Br. Mariæ Fødselsdag Maanen Jorden nærm. ☉ u. M. 7 Form. Ujnlig Solfornærfelse Sol op 8.41, ned 4.25 Tusmørket varer 49'	1	1½
M.	14 Felix	8.48	4.47		2	2½
Ti.	15 Maurus	9.33	6.06		2½	3½
D.	16 Marcellus	10.08	7.27		3½	4½
T.	17 Antonius	10.35	8.49		4½	5
F.	18 Prisca	10.57	10.07		5½	5½
L.	19 Pontianus	11.15	11.21	6	6½	

4. Uge. Brylluppet i Kana. Joh. 2, 1 til 11.						
S.	20 2. S. h. 3 Kong.	11.34	Morg.	Fabian og Sebastian ☉ f. Kv. 10 Form. Sol op 8.32, ned 4.38 Tusmørket varer 48' Maanen Jorden fjærnest	6½	7
M.	21 Agnes	11.52	12.33		7½	7½
Ti.	22 Vincentius	12.11	1.44		8½	8½
D.	23 Emerentius	12.31	2.52		9	9½
T.	24 Timotheus	12.56	3.58		10½	10½
F.	25 Pauli Omvend.	1.28	5.02		11½	11½
L.	26 Polycarpus	2.06	6.02	—	12½	

5. Uge. Arbejderne i Vingaarden Matth. 20, 1 til 16.						
S.	27 Septuagesima	2.52	6.56	Chrysostronus Kejs. Vilhelm II.s Fødj. ☉ f. M. 3 Eftm. Ujnlig Maaneformørk.	1	1½
M.	28 Carol. Magu.	3.47	7.41		1½	2
Ti.	29 Valerius	4.50	8.19		2½	2½
D.	30 Lovise	5.58	8.50	Sol op 8.21, ned 4.52 Tusmørket varer 47'	3	3½
T.	31 Vigilius	7.10	9.16		3½	4

1) Riben fra 12½, Nat til 12 Midtag. 2) Riben fra 12½, Midtag til 12 Nat.

Februar 1907.

D. C. N.

28 Dage.

Se Num. 3. S.
Søjvaade.

		Eftm.	Form.		Fm.	Em.
F.	1 Brigida	8.23	9.39		4½	4½
L.	2 Skydefmisse	9.39	9.59		5	5½

6. Uge. De fire Slags Sædejord. Luk. 8, 4 til 15.

S.	3 Sexagesima	10.55	10.17	Mafius	5½	5½
M.	4 Veronica	Morg.	10.37		6½	6½
Ti.	5 Agathe	12.14	10.57	{ Sol op 8.08, ned 5.07	6½	7½
D.	6 Dorothea	1.33	11.21	{ Tusmørket varer 45'	7½	8
F.	7 Richard	2.54	11.50	{ C i. Kv. 2 Morgen	8½	9
F.	8 Corintha	4.13	12.28		9½	10½
L.	9 Apollonia	5.28	1.18		11	11½

7. Uge. Kristi Daab. Matth. 3, 13 til Enden.

S.	10 Fastelavn	6.32	2.21	{ Scholastika. Estomihj	—	12½
M.	11 Euphrosyne	7.23	3.36	{ Linnuagesima	12½	1½
Ti.	12 Hvide Tirsdag	8.03	4.57	{ Maanen Jorden nærm.	13	2½
				{ Enlafia		
				{ ☽ n. Maane 7 Aften		
D.	13 Aste-Onsdag	8.33	6.20	{ Benignus	2½	3½
F.	14 Valentinus	8.58	7.40	{ Sol op 7.54, ned 5.22	3½	4
F.	15 Faustinus	9.18	8.58	{ Tusmørket varer 44'	4½	4½
L.	16 Juliane	9.37	10.13		5	5½

8. Uge. Jesus fristes af Djævelen. Matth. 4, 1 til 11.

S.	17 1. S. i Fasten.	9.55	11.26	{ Findanns Invocavit.	5½	6
M.	18 Concordia	10.13	Morg.	{ Quadragesima.	6½	6½
Ti.	19 Ammon	10.34	12.36	{ Eucharis	6½	7½
D.	20 Tamperdag	10.58	1.44	{ Sol op 7.38, ned 5.37	7½	7½
				{ Tusmørket varer 43'		
				{ ☽ i. Kv. 6 Form.		
F.	21 Samuel	11.27	2.50		8½	8½
F.	22 Peders Stol	12.02	3.52	Maanen Jorden fjærnest	9½	9½
L.	23 Papias	12.44	4.48		10½	11

9. Uge. Den fauauæisse Kvinde. Matth. 15, 21 til 28

S.	24 2. S. i Fasten	1.37	5.37	{ Matthias	11½	—
				{ Memeniscere.		
M.	25 Victorinus	2.37	6.18	{ Sol op 7.24, ned 5.49	12½	12½
Ti.	26 Jnger	3.44	6.52	{ Tusmørket varer 42'	14	1½
D.	27 Leander	4.55	7.20		2	2½
F.	28 Ellegaard	6.09	7.44	{ ☽ i. Maane 7 Form.	2½	3

Marts 1907.

D. C. N.

31 Dage.

Se Anm. 3. E.
Sjovande.

		Eftm.	Form.		Fr.	Em.
F.	1 Albins	7.26	8.04		34	34
L.	2 Simplicius	8.43	8.24		4	4

10. Uge. **Jesús drev en Djævel ud.** Luk. 11, 14 til 28.

S.	3 S. i Fasten	10.02	8.42	Annigunde. Oculi	4½	4½
M.	4 Abrianus.	11.22	9.03		54	54
Ti.	5 Theophilus	Morg.	9.25	} Sol op 7.05, ned 6.05 } Tusmørket varer 42'	5½	64
D.	6 Gotfred	12.43	9.52		6½	6½
T.	7 Perpetua	2.03	10.27	C i. Kv. 10 Form.	74	7½
F.	8 Beata	3.17	11.11		8	8½
L.	9 40 Riddere	4.23	12.08	Maanen Jorden nærmest.	9	9½

11. Uge. **Jesús bespiser 5000 Mand.** Joh. 6, 1 til 15.

S.	10 Midfaste	5.18	1.16	Edel. Lætare	10½	11½
M.	11 Thafa	6.00	2.33		12	—
Ti.	12 Gregorius	6.33	3.53	} Sol op 6.47, ned 6.20 } Tusmørket varer 42'	124	14
D.	13 Macedonius	6.59	5.14		14	2
T.	14 Eustachius	7.20	6.33	☉ u. M. 7 Form.	2½	3
F.	15 Zacharias	7.39	7.50		34	34
L.	16 Gudmund	7.58	9.06		4	4½

12. Uge. **Engelen Gabriel udsendes.** Luk. 1, 26 til 38.

S.	17 S. i Fasten	8.16	10.18	Gertrud. Judica	4½	5
M.	18 Alexander	8.36	11.28		54	54
Ti.	19 Joseph	8.58	Morg.	} Sol op 6.30, ned 6.33 } Tusmørket varer 42'	5½	6
D.	20 Gordius	9.25	12.36		64	6½
T.	21 Benedictus	9.57	1.40	} Maanen Jorden fjærnest } Foraarets Begyndelse } Jævndøgn	64	7
F.	22 Paulus	10.36	2.39		☾ i. Kv. 9 Aften	7½
L.	23 Fidelis	11.24	3.31		84	84

13. Uge. **Kristi Indtog i Jerusalem.** Matth. 21, 1 til 9.

S.	24 Palmesøndag	12.21	4.14	Ulrica	9½	101
M.	25 Mariae Bebud.	1.25	4.51		104	11½
Ti.	26 Gabriel	2.35	5.21	} Sol op 6.12, ned 6.47 } Tusmørket varer 42'	12	—
D.	27 Caspar	3.48	5.46		12½	1
T.	28 Skætorøddag	5.05	6.07	Eustachius	1½	2
F.	29 Sangfredag	6.23	6.27	Jonas. ☉ i. M. 9 Aften	24	2½
L.	30 Evirinus	7.44	6.46		3	34

14. Uge. **Kristi Opstandelse.** Mark. 16, 1 til 7.

S.	31 Paaske	9.06	7.06	Balbina	34	34
----	------------------	------	------	---------	----	----

April 1907.

D. C. N.

30 Dage.

Se Num. 3. S.
Sojvante.

		Ejtm.	Form.		Fm.	Em.	
M.	1	2. Paasfedag	10.29	7.28	Hugo	4½	4½
Ti.	2	Theodosius	11.52	7.53	Maanen Jordan nærmest	4½	5½
D.	3	Nicetas	Morg.	8.26	} Sol op 5.54, ned 7.01 } Tusmørket varer 43'	5½	5½
T.	4	Ambrosius	1.10	9.07		6½	6½
F.	5	Trene	2.19	10.00	⊙ i. Kv. 4 Ejtm.	7	7½
L.	6	Sigtus	3.17	11.04		7½	8½

15. Uge. Kristus kom ind ad lukte Døre. Joh. 20, 19 til Enden.

G.	7	1. S. e. Paaste	4.02	12.18	} Egesippus } Ovasimodo	9	9½
M.	8	Janus	4.37	1.36		10½	11½
Ti.	9	Procopius	5.03	2.55	} Sol op 5.36, ned 7.14 } Tusmørket varer 44'	11½	—
D.	10	Ezechiel	5.24	4.14		12½	1
T.	11	Leo	5.44	5.31		1½	1½
F.	12	Julius	6.03	6.47	☉ u. M. 8 Aften	2½	2½
L.	13	Justinus	6.20	8.00		3	3½

16. Uge. Jesus er den gode Hyrde. Joh. 10, 11 til 16.

G.	14	2. S. e. Paaste	6.39	9.11	} Tiburtius } Misericordia Domini	3½	3½
M.	15	Olympia	7.00	10.22		4	4½
Ti.	16	Danff Flytted.	7.24	11.29	} Sol op 5.19, ned 7.28 } Tusmørket varer 46'	4½	4½
D.	17	Nicetus	7.54	Morg.		5½	5½
T.	18	Eleutherius	8.29	12.30	Maanen Jordan fjærnest	5½	6
F.	19	Daniel	9.14	1.25		6½	6½
L.	20	Entpicius	10.07	2.12	☉ f. Kv. 10 Aften.	7	7½

17. Uge. Kristi Bortgang til Faderen. Joh. 16, 16 til 32.

G.	21	3. S. e. Paaste	11.08	2.51	} Florentius. Jubilate	7½	8½
M.	22	Cajus	12.14	3.23		8½	9½
Ti.	23	Georgius	1.25	3.49	} Sol op 5.03, ned 7.41 } Tusmørket varer 48'	10	10½
D.	24	Albertus	2.39	4.12		11½	12
T.	25	Martus	3.57	4.31		—	12½
F.	26	Danff Bedeb.	5.18	4.50	Cletus	1	1½
L.	27	Ananias	6.40	5.09		1½	2

18. Uge. Den Helligaands Sendelse. Joh. 16, 5 til 15.

G.	28	4. S. e. Paaste	8.05	5.29	} Vitalis. Cantate } ☉ f. M. 7 Aften	2½	2½
M.	29	Peter Martyr	9.32	5.54		3	3½
Ti.	30	Severus	10.56	6.23	Maanen Jordan nærmest	3½	4

Maj 1907.

L. C. N.

31 Dage

Se Num. 3. S. Søjvanke.

		Form.	Form.		Tim.	Em.
D.	1	Phil. og Jacob	Morg. 7.02	} Sol op 4.47, ned 7.55 Tusmørket varer 50'	4½	4½
T.	2	Athanasius	12.11 7.51		5½	5½
F.	3	Korsmisje	1.15 8.54		5½	6½
L.	4	Florian	2.05 10.06	C f. Kv. 11 Aften	6½	7½

19. Uge. Beder i Jesu Navn. Joh. 16, 23 til 28.

S.	5	S. e. Vaasje	2.42 11.24	Gothard. Rogate	7½	8½
M.	6	Joh. a. Port.	3.10 12.43		8½	9½
Ti.	7	Flavia	3.32 2.02	De sye Nætter begynder	10½	11
D.	8	Stanislaus	3.52 3.18	} Sol op 4.32, ned 8.08 Tusmørket varer 52'	11½	—
T.	9	Simmelfartsd.	4.09 4.33		Gaspar	12½
F.	10	Gordianus	4.26 5.46		1	1½
L.	11	Mamertus	4.44 6.58		1½	2½

20. Uge. Naar Trostereu kommer. Joh. 15, 26 til 16.4.

S.	12	S. e. Vaasje	5.04 8.09	} Baucratins. Graudi (S) n. M. 10 Form.	2½	2½
M.	13	Jugennus.	5.26 9.17		3	3½
Ti.	14	Kristian	5.53 10.21	} Sol op 4.19, ned 8.20 Tusmørket varer 55'	3½	4
D.	15	Sophje	6.27 11.19		4½	4½
T.	16	Sara	7.07 Morg.	Maanen Jorden fjærnest	4½	5
F.	17	Bruno	7.56 12.10		5½	5½
L.	18	Erif	8.54 12.52		5½	6

21. Uge. Hvo mig elsker. Joh. 14, 23 til Enden.

S.	19	Vinsedag	9.58 1.25	Pontentiana	6½	6½
M.	20	2. Vinsedag	11.06 1.53	} Angelica (S) f. Kv. 2 Eftm.	7½	7½
Ti.	21	Hefene	12.18 2.16		Castus	8
D.	22	Tamperdag	1.33 2.35	} Sol op 4.07, ned 8.33 Tusmørket varer 58'	9½	10
T.	23	Desiderius	2.49 2.56		10½	11½
F.	24	Esther	4.10 3.12		11½	—
L.	25	Urbanus	5.34 3.32		12½	12½

22. Uge. Kristus og Mikodemus. Joh. 3, 1 til 15.

S.	26	Trinitatsd.	7.01 3.53	Beda	1½	1½
M.	27	Lucian.	8.28 4.19	(S) f. M. 3 Eftm.	2	2½
Ti.	28	Wilhelm	9.51 4.54	Maanen Jorden nærmest	2½	3
D.	29	Magiminus	11.03 5.39	} Sol op 3.58, ned 8.43 Tusmørket varer 61'	3½	3½
T.	30	Bigand	12.00 6.37		4½	4½
F.	31	Petronella	Morg. 7.49		5	5½

Juni 1907.

D. C. R.

30 Dage

Se Anm. 3. S.
Hjvande.

		Form.	Form.		fm.	fm.
L.	1 Mitomedes	12.43	9.08		5½	6½

23. Uge. **Den rige Mand.** Luf. 16, 19 til Enden.

S.	2 1.S.c. Trinitat.	1.16	10.29	Marcellinus	6½	7
M.	3 Eradmus	1.40	11.49	{ Frederik VIII.s Fødsdg. C f. Kv. 6 Form.	7½	8
Ti.	4 Optatus	2.01	1.06		8½	9½
D.	5 Bonifacius	2.18	2.22	{ Grundlovsdag Sol op 3.51, ned 8.52 Tusmørket varer 64'	9¾	10½
F.	6 Norbertus	2.35	3.34		11	11½
F.	7 Jeremias	2.52	4.47		—	12½
L.	8 Medarus	3.09	5.58		12½	1

24. Uge. **Den store Nadvere.** Luf. 14, 16 til 24.

S.	9 2.S.c. Trinitat.	3.20	7.06	Primus	14	14
M.	10 Dymphnus	3.55	8.12		2	2½
Ti.	11 Barnab. Apost.	4.26	9.13	{ ☉ n. M. 1 Morgen Sol op 3.47, ned 8.58 Tusmørket varer 67'	2¾	3
D.	12 Basilus	5.04	10.06		3½	3½
F.	13 Cyrillus	5.51	10.52	{ Maanen Jorden fjærnest	3¾	4
F.	14 Rufinus	6.45	11.28		4½	4¾
L.	15 Vitus	7.47	11.57		5	5½

25. Uge. **Det fortabte Jaar.** Luf. 15, 1 til 10.

S.	16 3.S.c. Trinitat.	8.53	Morg.	Dycho	5½	5¾
M.	17 Botsolphus	10.02	12.22		6	6½
Ti.	18 Leontius	11.15	12.42	{ Sol op 3.46, ned 9.02 Tusmørket varer 68'	6¾	7½
D.	19 Gervajius	12.28	1.00		7½	8
F.	20 Sylverius	1.45	1.18	{ ☉ f. Kv. 4 Morgen	8½	9½
F.	21 Albanus	3.04	1.35		9¾	10½
L.	22 10,000 Mar.	4.28	1.54	{ Solhverv. Mar. længste Dag. Sommerens Beg.	11	11½

26. Uge. **Varer barmhjertige.** Luf. 6, 36 til 42.

S.	23 4.S.c. Trinitat.	5.54	2.18	Paulinus	12	—
M.	24 Et. Sanddag	7.20	2.47		12½	1
Ti.	25 Prosper	8.40	3.25	{ ☉ f. M. 10 Aften Sol op 3.47, ned 9.03 Tusmørket varer 68'	1½	2
D.	26 Pelagius	9.47	4.17		2½	2¾
F.	27 Sovere	10.38	5.24	{ Maanen Jorden nærmest	3	3½
F.	28 Econora	11.16	6.43		4	4½
L.	29 Petr. og Paul	11.45	8.07		4¾	5½

27. Uge. **Jesús lærer fra Skibet.** Luf. 5, 1 til 11.

S.	30 5.S.c. Trinitat.	Morg.	9.31	Lucina	5½	6
----	-----------------------------	-------	------	--------	----	---

Juli 1907.

D. C. N.

31 Dage

Se Num. 3. S.
Søjvande.

		Form.	Form.		Øm.	Øm.
M.	1 Theobaldus	12.07	10.51		6½	6¾
Ti.	2 Mariae Bøfog	12.25	12.09	C i. Nv. 4 Efterm.	7½	7¾
D.	3 Cornelius	12.43	1.25	{ Sol op 3.52, ned 9.02 Tusmørket varer 65'	8	8½
T.	4 Ulrichs	12.59	2.37		9	9½
F.	5 Anshelmus	1.17	3.48	Solen Jorden fjærnest	10½	10¾
L.	6 Dion	1.37	4.58		11½	11¾

28. Ilge. **Varisærnes Retfærdighed.** Matth. 5, 20 til 26.

G.	7 S. e. Trinitat.	2.01	6.04	Billebasbus	—	124
M.	8 Kjetb	2.29	7.06		12½	14
Ti.	9 Softrata	3.03	8.03	Maanen Jorden fjærnest { Sol op 3.59, ned 8.57 Tusmørket varer 63'	1½	2
D.	10 Kund Stonge	3.47	8.51		2½	2½
T.	11 Joiva	4.39	9.30	☉ n. N. 4 Etm. Ulyulig Solformørkelse	3	3½
F.	12 Henrik	5.38	10.01		3½	3¾
L.	13 Margarethe	6.44	10.27		4	4½

29. Ilge. **Jesus bespiser 4000 Mand.** Mark. 8, 1 til 9.

G.	14 S. e. Trinit.	7.53	10.49	Bonaventura	4½	5
M.	15 Apostl. Deling	9.03	11.08		5½	5½
Ti.	16 Enjamme	10.15	11.24	{ Sol op 4.08, ned 8.49 Tusmørket varer 60'	5½	6½
D.	17 Alexius	11.30	11.41		6½	6¾
T.	18 Arnolphus	12.45	11.59	☉ i. Nv. 2 Efterm.	7½	7½
F.	19 Justa	2.05	Morg.		8	8½
L.	20 Elias	3.27	12.19		9	9½

30. Ilge. **De falske Profeter.** Matth. 7, 15 til 21.

G.	21 S. e. Trinit.	4.51	12.44	Evemus	10½	10¾
M.	22 Maria Magd.	6.12	1.17		11½	12
Ti.	23 Apollinaris	7.25	2.01	Hundebagene begynder { Sol op 4.19, ned 8.39 Tusmørket varer 58'	—	12½
D.	24 Christina	8.24	2.59		1	1½
T.	25 Jacobus	9.09	4.12	{ ☉ i. N. 5 Morg. Ehulig Maaneformørk.	2	2½
F.	26 Anna	9.43	5.35		3	3½
L.	27 Martha	10.09	7.02		3½	4½

31. Ilge. **Den utro Suedfoged.** Luk. 16, 1 til 9.

G.	28 S. e. Trinit.	10.30	8.27	Aurelius	4½	5
M.	29 Oluf	10.49	9.49		5½	5¾
Ti.	30 Abdon	11.05	11.08	{ Sol op 4.30, ned 8.27 Tusmørket varer 54'	6½	6½
D.	31 Germanus	11.23	12.23		6½	7½

August 1907.

D. C. N.

31 Dage

Se Num. 3. 2.
Højbaade.

		Eftm.	Eftm.		Jun.	Em.
I.	1 Beders Fængsl.	11.43	1.36	C i. Kv. 3 Morgen	7½	8
F.	2 Hannibal	Morg.	2.47		8½	8½
L.	3 Mikodemus	12.04	3.55		9½	9½

32. Uge. Jesus græder over Jerusalem. Luk. 19, 41 til Enden.

E.	4 10. S. c. Trinit.	12.31	4.59	Dominicus	10½	11
M.	5 Osvaldus	1.04	5.57		11½	—
Ti.	6 Kristi Fortklar.	1.44	6.48	Maanen Jord. fjærnest	12½	12½
D.	7 Donatus	2.33	7.31	{ Sol op 4.43, ned 8.13 Tusmørket varer 51'	1	1½
I.	8 Ruth	3.31	8.04		De sye Nætter ophører	2
F.	9 Romanus	4.35	8.32	⊙ n. M. 8 Form.	2½	3
L.	10 Laurentius	5.43	8.55		3½	3½

33. Uge. Farisæeren og Tolberen. Luk. 18, 9 til 14

E.	11 11. S. c. Trinit.	6.53	9.14	Heran	3½	4
M.	12 Clara	8.05	9.32		4½	4½
Ti.	13 Hippolytus	9.19	9.49	{ Sol op 4.56, ned 7.58 Tusmørket varer 49'	5	5½
D.	14 Eusebius	10.34	10.05		5½	5½
I.	15 Mar. Himmelf.	11.51	10.24		6½	6½
F.	16 Rochus	1.11	10.46	⊙ i. Kv. 10 Nften	6½	7
L.	17 Anastatus	2.32	11.14		7½	8

34. Uge. Den Døve og Stumme. Mark. 7, 31 til Enden.

E.	18 12. S. c. Trinit.	3.51	11.51	Agapetus	8½	9
M.	19 Sebaldus	5.06	Morg.		9½	10½
Ti.	20 Bernhard	6.10	12.41	{ Sol op 5.09, ned 7.42 Tusmørket varer 47' Maanen Jorden nærmest	11	11½
D.	21 Salomon	7.01	1.46		—	12½
I.	22 Symphorian	7.39	3.04		12½	1½
F.	23 Zachæus	8.08	4.29	⊙ i. M. 1 Efterm.	2	2½
L.	24 Bartholomæus	8.32	5.55	Hundedagene ender.	2½	3½

35. Uge. Samaritaneren og Leviten. Luk. 10, 23 til 37.

E.	25 13. S. c. Trinit.	8.51	7.22	Ludvig	3½	4
M.	26 Brenaus	9.09	8.43		4½	4½
Ti.	27 Gebhardus	9.27	10.02	{ Sol op 5.22, ned 7.26 Tusmørket varer 45'	5	5½
D.	28 Augustinus	9.45	11.19		5½	6
I.	29 Joh. Høsh.	10.07	12.32		6½	6½
F.	30 Benjamin	10.32	1.42	C i. Kv. 6 Nften	7	7½
L.	31 Bertha	11.02	2.49		7½	8

Septbr. 1907.

D. C. N.

30 Dage

2e Ann. 3. E.
Højbande.

		Eftm.	Eftm.		Fr.	En.
36. Uge. De 10 Spedalske. Luk. 17, 11 til 19.						
G.	1	14. S. c. Trinit.	11.40	3.51	Agidius	8½ 8½
M.	2	Elisa	Morg.	4.45	Maanen Jordanen fjærneft	9½ 10
Ti.	3	Seraphia	12.26	5.29	{ Sol op 5.35, ned 7.08 Tusmørket varer 4½	10½ 11½
D.	4	Theodosia	1.20	6.06		12 —
V.	5	Regina	2.23	6.35		12½ 1
F.	6	Magnus	3.30	7.00		1½ 1½
L.	7	Robert	4.41	7.20	☉ n. M. 10 Aften	2½ 2½

37. Uge. Jugen fan tjene to Herrer. Matth. 6, 24 til Enden.						
G.	8	15. S. c. Trinit.	5.55	7.38	Marie Jodiel	2½ 3½
M.	9	Gorgonius	7.08	7.56		3½ 3½
Ti.	10	Burdshardt	8.24	8.12	{ Sol op 5.48, ned 6.50 Tusmørket varer 43'	4 4½
D.	11	Villebert	9.41	8.29		4½ 4½
V.	12	Guido	11.00	8.51		5½ 5½
F.	13	Cyprianus	12.20	9.16		5½ 6
L.	14	† Dvhøjelse	1.39	9.49		6½ 6½

38. Uge. Entens Son af Rain. Luk. 7, 11 til 17.						
G.	15	16. S. c. Trinit.	2.54	10.33	{ Eftid	7 7½
M.	16	Euphemia	4.01	11.31	{ ☉ i. Kv. 5 Morgen	8 8½
Ti.	17	Lambert	4.55	Morg.	{ Titus	9½ 10
D.	18	Tamperdag	5.36	12.41	{ Sol op 6.01, ned 6.32 Tusmørket varer 42'	10½ 11½
V.	19	Constantia	6.08	2.02	{ Maanen Jord. nærmest	— 12½
F.	20	Tobias	6.33	3.27		12½ 1½
L.	21	Matthæus	6.53	4.52	☉ i. M. 11 Aften	1½ 2

39. Uge. Den Vaterfjottige. Luk. 14, 1 til 11.						
G.	22	17. S. c. Trinit.	7.12	6.16	Mauritius	2½ 3
M.	23	Vinnus	7.29	7.37		3½ 3½
Ti.	24	Tecla	7.47	8.55	Jævnog. Efteraar. Veg.	4 4½
D.	25	Escophas	8.07	10.12	{ Sol op 6.14, ned 6.14 Tusmørket varer 42'	4½ 4½
V.	26	Adolph	8.31	11.26	Krpr. Kristians Jodielstd.	5½ 5½
F.	27	Cosmus	9.00	12.39		5½ 6
L.	28	Venceslaus	9.34	1.41		6½ 6½

40. Uge. Hvids Son er Kristus. Matth. 22, 34 til Enden.						
G.	29	18. S. c. Trinit.	10.16	2.38	{ Miffeladag ☉ i. Kv. 1 Eftm.	6½ 7½
M.	30	Hieronymus	11.09	3.27	Maanen Jordanen fjærneft	7½ 8½

		Form.	Etnt.		Form.	Em.
Ti.	1 Memigins	Morg.	4.07	} Sol op 6.27, ned 5.56 Tusmørket varer 42'	8 $\frac{3}{4}$	9 $\frac{1}{2}$
D.	2 Ditlev	12.09	4.38		10	10 $\frac{1}{2}$
T.	3 Mette	1.15	5.04		11 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$
F.	4 Franciscus	2.24	5.25		—	12 $\frac{1}{2}$
L.	5 Placidus	3.37	5.44		1	14

41. Uge. Den Værftbrudne. Matth. 9, 1 til 8.

E.	6 10. S. c. Trinit.	4.51	6.00	Broderens	1 $\frac{3}{4}$	2
M.	7 Amalie	6.08	6.17	Ø n. M. 11 Form.	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{3}{4}$
Ti.	8 Zungeborg	7.26	6.34	} Sol op 6.41, ned 5.39 Tusmørket varer 42'	3	3 $\frac{1}{2}$
D.	9 Dionysius	8.46	6.55		3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{3}{4}$
F.	10 Gereon	10.08	7.19		4 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$
F.	11 Burchard	11.30	7.49		4 $\frac{3}{4}$	5
L.	12 Maximilian	12.48	8.29		5 $\frac{1}{4}$	5 $\frac{3}{4}$

42. Uge. Bryllupsklæderne. Matth. 22, 1 til 14.

E.	13 20. S. c. Trinit.	1.57	9.22	Angelus	6	6 $\frac{1}{2}$
M.	14 Caligtus	2.54	10.28	} Ø i. Kv. 11 Form. Maanen Jorden nærm.	6 $\frac{3}{4}$	7 $\frac{1}{4}$
Ti.	15 Danst Flytted.	3.38	11.44		Bedevig	7 $\frac{3}{4}$
D.	16 Gallus	4.11	Morg.	} Sol op 6.55, ned 5.22 Tusmørket varer 42'	9	9 $\frac{3}{4}$
T.	17 Florentinus	4.37	1.06		10 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{1}{2}$
F.	18 Lut. Evang.	4.58	2.30		12	—
L.	19 Balthazar	5.16	3.53		12 $\frac{1}{2}$	1

43. Uge. Den kongelige Mand. Joh. 4, 46 til 53.

E.	20 21. S. c. Trinit.	5.33	5.14	Felicianns	1 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{3}{4}$
M.	21 11,000 Jomfr.	5.51	6.33	Ø i. M. 10 Form.	2 $\frac{1}{4}$	2 $\frac{1}{2}$
Ti.	22 Cordula	6.09	7.51	} Sol op 7.09, ned 5.05 Tusmørket varer 43'	2 $\frac{3}{4}$	3 $\frac{1}{4}$
D.	23 Soren	6.31	9.06		3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{3}{4}$
T.	24 Broctus	6.56	10.20		4	4 $\frac{1}{4}$
F.	25 Crispinus	7.28	11.28		4 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{3}{4}$
L.	26 Amandus	8.08	12.30		5 $\frac{1}{4}$	5 $\frac{1}{2}$

44. Uge. De 10,000 Pund. Matth. 18, 23 til Enden.

E.	27 22. S. c. Trinit.	8.56	1.22	} Sem Fr. Valdemars Fødselsd.	5 $\frac{3}{4}$	6
M.	28 Sim. og Judas	9.53	2.05		Maanen Jorden fjærnest	6 $\frac{1}{4}$
Ti.	29 Marcijus	10.57	2.40	C i. Kv. 9 Form.	7	7 $\frac{1}{2}$
D.	30 Abjalou	Morg.	3.07	} Sol op 7.23, ned 4.50 Tusmørket varer 44'	8	8 $\frac{1}{4}$
T.	31 Reform. Beg.	12.05	3.29		Drug. Louises Fødselsd.	9 $\frac{1}{4}$

Novbr. 1907.

D. C. N.

30 Dage

Se Num. 3. S.
Spjander.

		Form.	Eftm.		Jm.	Em.
F.	1 Alle Helgen.	1.16	3.49		10½	11½
L.	2 Alle Sjælesb.	2.29	4.05		11½	—

45. Uge. **Skattens Mont.** Matth. 22, 15 til 22.

S.	3 23. S.e. Trinit.	3.45	4.22	Hubertus. Reform. Fjst	12½	12½
M.	4 Otto	5.02	4.39		1	1½
Ti.	5 Malachias	6.23	4.58	☉ n. M. 12 Midnat	1½	2½
D.	6 Leonhardus	7.47	5.19	} Sol op 7.38, ned 4.35 Tusmørket varer 45'	2½	2½
L.	7 Engelsecht	9.12	5.47		3	3½
F.	8 Claudius	10.34	6.25		3½	4
L.	9 Theodor	11.50	7.14	Maan. Jord. nærmest	4½	4½

46. Uge. **Jairi Datter.** Matth. 9, 18 til 26.

S.	10 24. S.e. Trinit.	12.52	8.18	Luther	5	5½
M.	11 Morten Bisj	1.41	9.33		5½	6½
Ti.	12 Toralf	2.17	10.53	☉ f. Kv. 6 Aften	6½	7½
D.	13 Arcadius	2.44	Morg.	} Sol op 7.52, ned 4.22 Tusmørket varer 46'	7½	8½
L.	14 Frederik	3.05	12.16		9	9½
F.	15 Leopold	3.24	1.37		10½	11
L.	16 Athenius	3.40	2.57		11½	—

47. Uge. **Odelæggelsens Bedersthgeliqhed.** Matth. 24, 15 til 28

S.	17 25. S.e. Trinit.	3.57	4.15	Anianus	12½	12½
M.	18 Hejrhjins	4.14	5.33	} Volkmarus	1	1½
Ti.	19 Elisabeth	4.34	6.49		1½	2½
D.	20 Pr. Bededag	4.57	8.02	} Sol op 8.06, ned 4.11 Tusmørket varer 48'	2½	2½
L.	21 Marie Dfr.	5.26	9.12		3	3½
F.	22 Cecilia	6.01	10.18	☉ f. M. 1 Morgen	3½	4
L.	23 Clemens	6.47	11.16		4½	4½

48. Uge. **Jeg priser dig, Fader.** Matth. 11, 25 til Enden.

S.	24 26. S.e. Trinit.	7.40	12.03	Chrslogouns	4½	5
M.	25 Catharina	8.41	12.41	Maanen Jordens fjærnest	5½	5½
Ti.	26 Conradus	9.47	1.11	} Sol op 8.19, ned 4.02 Tusmørket varer 50'	6	6½
D.	27 Jacundus	10.56	1.34		6½	7
L.	28 Soph. Magb.	Morg.	1.54	} ☉ f. Kv. 5 Morgen	7½	7½
F.	29 Saturninus	12.08	2.12		8½	9
L.	30 Andreas	1.20	2.28		9½	10½

Decbr. 1907.

D. C. N.

31 Dage

Se Num. 3. S.
Sjvande.

	49. Uge. Jesus Indtog i Jerusalem. Matth. 21, 1 til 9.	Form.	Eftm.		Im.	Em.
S.	1 S. i Adbent	2.36	2.44	Arnold	10 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{1}{2}$
M.	2 Bibiana	3.54	3.00		11 $\frac{1}{2}$	—
Ti.	3 Svend	5.16	3.20	} Sol op 8.30, ned 3.56 Tusmørket varer 51'	12 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{1}{2}$
D.	4 Barbara	6.41	3.44		14	1 $\frac{1}{2}$
F.	5 Sabina	8.07	4.17	☉ n. M. 11 Form.	2	2 $\frac{1}{2}$
F.	6 Mikolæs	9.30	5.02		2 $\frac{1}{2}$	3
L.	7 Agathon	10.41	6.02	Maanen Jorden nærmest	3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$

	50. Uge. Jesus i Sol og Maane. Luk. 21, 25 til 36.					
S.	8 S. i Adbent	11.38	7.15	Mariae Uudj	4	4 $\frac{1}{2}$
M.	9 Rudolph	12.20	8.37		5	5 $\frac{1}{2}$
Ti.	10 Judith	12.50	10.01	} Sol op 8.40, ned 3.52 Tusmørket varer 52'	5 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$
D.	11 Damajus	1.13	11.25		6 $\frac{1}{2}$	7
F.	12 Epimachus	1.32	Morg.	☉ f. kv. 3 Morgen	7 $\frac{1}{2}$	8
F.	13 Lucia	1.49	12.46		8 $\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{2}$
L.	14 Crispus	2.05	2.03		9 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$

	51. Uge. Johannes i Fængsel. Matth. 11, 2 til 10.					
S.	15 S. i Adbent	2.22	3.20	Mikatus	11	11 $\frac{1}{2}$
M.	16 Lazarus	2.39	4.36		—	12 $\frac{1}{2}$
Ti.	17 Albine	3.01	5.59	} Lovije Sol op 8.47, ned 3.52 Tusmørket varer 52'	12 $\frac{1}{2}$	1
D.	18 Tamperdag	3.27	7.01		14	1 $\frac{1}{2}$
F.	19 Nemejus	4.00	8.08	☉ f. M. 7 Aften	2	2 $\frac{1}{2}$
F.	20 Abraham	4.41	9.08		2 $\frac{1}{2}$	3
L.	21 Thomas	5.31	10.00		3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$

	52. Uge. Johannes' Vidnesbyrd. Joh. 1, 19 til 28.					
S.	22 S. i Adbent	6.29	10.41	} Zapetus Maanen Jorden fjern.	4	4 $\frac{1}{2}$
M.	23 Torlacus	7.34	11.14		} Solhverv Marets korteste Dag Vinterens Begyndelse	4 $\frac{1}{2}$
Ti.	24 Adam	8.42	11.39	Arpr. Alexandrines Fødsd.		5
D.	25 Juledag	9.52	12.00	} Sol op 8.50, ned 3.56 Tusmørket varer 52'	5 $\frac{1}{2}$	6
F.	26 2. Juledag	11.02	12.18		St. Stephan	6 $\frac{1}{2}$
F.	27 Joh. Evang.	Morg.	12.33	☉ f. kv. 12 Midnat	7	7 $\frac{1}{2}$
L.	28 Børnedag	12.15	12.49		7 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$

	53. Uge. Simcon og Anna. Luk. 2, 33 til 40.					
S.	29 S. e. Jul	1.29	1.04	Noah	8 $\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{2}$
M.	30 David	2.47	1.22		9 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$
Ti.	31 Enlvæter	4.08	1.43		11	11 $\frac{1}{2}$

Tabel
for Kubikberegning af rundt Træ.
(Tværmaal i Tommer)

Længde i Fod	8'	10'	12'	14'	16'	18'	20'	22'	24'	26'	28'	30'	32'	34'	36'	38'	40'
4	1.1	2.1	3	4.1	5.3	7	8.3	10.2	12.2	14.3	17	19.3	22.2	25.1	28.1	31.2	35
6	2	3.1	4.3	6.2	8.2	10.3	13	16	19	22	25.3	29.2	33.2	38	42.2	47.1	52.2
8	2.3	4.1	6.1	8.2	11.1	14.1	17.2	21	25	29.2	34.1	39.1	44.3	50.2	56.2	63	69.3
10	3.2	5.2	8	10.3	14	17.3	21.3	26.2	31.2	37	42.3	49	56	63	70.3	78.3	87.1
12	4.1	6.2	9.2	12.3	16.3	21.1	26.1	31.3	37.3	44.1	51.2	59	67	75.3	85	94.2	104.3
14	4.3	7.2	11	15	19.2	24.3	30.2	37	44	51.3	60	68.3	78.1	88.1	99	110.1	122.1
16	5.2	8.3	12.2	17	22.2	29.1	35	42.1	50.1	59	68.2	78.2	89.2	101	113	126	139
18	6.1	9.3	14	19.1	25	31.3	39.1	47.2	56.2	66.2	77	88.2	100.2	113.3	127.1	141.3	157
20	7	11	15.3	21.2	28	35.2	43.3	52.3	63	73.3	85.2	98.1	111.3	126	141.2	157.2	174.2
22	7.3	12	17.1	23.2	30.3	39	48.3	58.2	69	81	94	108	123	138.3	155.2	173.1	192
24	8.1	13	19	25.3	33.2	42.2	52.2	63	75.2	88.2	102.3	118	134	151.2	169.3	189	209.2
26	9	14.1	20.2	27.3	36.1	46	56.3	68.3	81.3	96	111.2	127.3	145.1	164	184	205	227
28	9.3	15.1	22	30	39	49.2	61	74	88	103.1	119.3	137.2	156.2	176.3	198	220.3	244.2
30	10.2	16.1	23.2	32	42	53	65.2	79.1	94.1	110.3	128.2	147.1	167.3	189.1	212	236.2	262
32	11.1	17.2	25	34.1	44.3	56.2	70	84.2	100.2	118	137	157	178.3	202	226.1	252	279.1
34	11.3	18.2	26.3	36.1	47.2	60	74.1	89.3	107	125.2	145.2	167	190	214.2	240.2	268	296.1
36	12.2	19.3	28.1	38.2	50.1	63.3	78.2	95	113	132.3	154	176.3	201	227	254.2	283.3	314.1
38	13.1	20.3	30	40.2	53	67.1	83	100.2	119.2	140	162.2	186.3	212.1	239.3	268.3	299.2	331.3
40	14	21.3	31.2	42.8	56	70.3	87.1	105.3	125.3	147.2	171	196.2	223.2	252.1	283	315	349.1
42	14.3	23	33	45	58.3	74.1	91.3	111	132	155	179.3	206.1	234.3	265	297	331	366.3
44	15.1	24	34.2	47	61.2	77.3	96	116.1	138.1	162.1	188.1	216	245.3	277.2	311	346.3	384
46	16	25	36	49.1	64.1	81.3	101.2	121.2	144.2	169.3	196.3	225	257	290	325.1	362.2	401.3
48	16.3	26.1	37.3	51.1	67	85	104.3	126.3	151	177	205.2	235.3	268.1	302.3	339.2	378.1	419
50	17.1	27.1	39.1	53.2	70	88.2	109	132	157	184.2	214	245.2	279.2	315.2	353.2	394	436.3

Tallet efter Punktet angiver Fjerdedel Kubikfod.

Altså 17.2 = 17 $\frac{1}{2}$ Kubikfod, 58.3 = 58 $\frac{3}{4}$ Kubikfod, 64.1 = 64 $\frac{1}{4}$ Kubikfod osv.

Landejendommens Nettoudbytte (Reinertrag).

Efterstaaende Tabel angiver Nettoudbyttet af hver Hektar eller Morgen Jord (henholdsvis Ager, Eng o. s. v.), saaledes som dette er fastsat for 1. til 8. Klases Jorder ved Vurderingen i 1878:

	Ager		Eng		Skov		Bæge		Græsland		Vand	
	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen	1 Hektar	1 Morgen
Klasse 1	Rt. 52.87	Rt. 13.50	Rt. 70.50	Rt. 18.00	Rt. 23.50	Rt. 6.00	Rt. 58.75	Rt. 15.00	Rt. 58.75	Rt. 15.00	Rt. 41.12	Rt. 10.50
" 2	" 42.31	" 10.80	" 58.75	" 16.00	" 14.10	" 3.60	" 47.00	" 12.00	" 47.00	" 12.00	" 28.50	" 6.00
" 3	" 28.20	" 7.20	" 47.00	" 12.00	" 11.75	" 3.00	" 35.25	" 9.00	" 35.25	" 9.00	" 7.05	" 1.80
" 4	" 18.80	" 4.80	" 35.25	" 9.00	" 7.05	" 1.80	" 23.50	" 6.00	" 23.50	" 6.00	" 2.35	" 0.60
" 5	" 14.10	" 3.60	" 23.50	" 6.00	" 3.25	" 0.90	" 11.75	" 3.00	" 16.45	" 4.20	" 0.39	" 0.10
" 6	" 8.22	" 2.10	" 16.27	" 3.90	" 2.35	" 0.60	" 5.87	" 1.50	" 9.40	" 2.40		
" 7	" 3.52	" 0.90	" 9.40	" 2.40	" 0.78	" 0.20			" 2.35	" 0.60		
" 8	" 1.17	" 0.30	" 4.70	" 1.20	" 0.39	" 0.10			" 0.39	" 0.10		

Efterstaaende Tabel viser, hvor meget en Hektar Jord (henholdsvis Ager, Eng etc.) af første til ottende Klasse skal koste, naar den beregnes efter **40 Gauge Nettoudbyttet**:

	1 Hektar Ager	1 Hektar Eng	1 Hektar Skov	1 Hekt. Bægejord	1 H. Græs. Moir	1 Hektar Vand
Klasse 1	Rt. 2115.00	Rt. 2820.00	Rt. 940.00	Rt. 2350.00	Rt. 2350.00	Rt. 1645.00
" 2	— 1692.00	— 2350.00	— 564.00	— 1880.00	— 1880.00	— 940.00
" 3	— 1128.00	— 1880.00	— 470.00	— 1410.00	— 1410.00	— 282.00
" 4	— 752.00	— 1410.00	— 282.00	— 940.00	— 940.00	— 94.00
" 5	— 564.00	— 940.00	— 141.00	— 470.00	— 658.00	— 15.66
" 6	— 329.00	— 611.00	— 94.00	— 235.00	— 376.00	
" 7	— 141.00	— 376.00	— 31.33		— 94.00	
" 8	— 47.00	— 188.00	— 15.66		— 15.66	

Reduktions-Tabel

mellem dansk, svensk, norsk og tysk Mønt, samt omvendt.

Kroner og Øre til Rigsmark og Penning | Rigsmark og Penning til Kroner og Øre

Ø.	P.	Ø.	P.	Ø.	P.	P.	Ø.	P.	Ø.	P.	Ø.
1	1	44	50	87	98	1	1	44	39	87	77
2	2	45	51	88	99	2	2	45	40	88	78
3	3	46	52	89	M. 1	3	3	46	41	89	79
4	5	47	53	90	1.01	4	4	47	42	90	80
5	6	48	54	91	1.02	5	4	48	43	91	81
6	7	49	55	92	1.04	6	5	49	44	92	82
7	8	50	56	93	1.05	7	6	50	44	93	83
8	9	51	57	94	1.06	8	7	51	45	94	84
9	10	52	59	95	1.07	9	8	52	46	95	84
10	11	53	60	96	1.08	10	9	53	47	96	85
11	12	54	61	97	1.09	11	10	54	48	97	86
12	14	55	62	98	1.10	12	11	55	49	98	87
13	15	56	63	99	1.11	13	12	56	50	99	88
14	16	57	64	Kr. 1	1.12	14	12	57	51	M. 1	89
15	17	58	65	2	2.25	15	13	58	52	2	Kr. 1.78
16	18	59	66	3	3.38	16	14	59	52	3	2.67
17	19	60	68	4	4.50	17	15	60	53	4	3.56
18	20	61	69	5	5.63	18	16	61	54	5	4.44
19	21	62	70	6	6.75	19	17	62	55	6	5.33
20	23	63	71	7	7.88	20	18	63	56	7	6.22
21	24	64	72	8	9	21	19	64	57	8	7.11
22	25	65	73	9	10.13	22	20	65	58	9	8
23	26	66	74	10	11.25	23	20	66	59	10	8.89
24	27	67	75	20	22.50	24	21	67	60	20	17.78
25	28	68	77	30	33.75	25	22	68	60	30	26.67
26	29	69	78	40	45	26	23	69	61	40	35.56
27	30	70	79	50	56.25	27	24	70	62	50	44.44
28	32	71	80	60	67.50	28	25	71	63	60	53.33
29	33	72	81	70	78.75	29	26	72	64	70	62.22
30	34	73	82	80	90	30	27	73	65	80	71.11
31	35	74	83	90	101.25	31	28	74	66	90	80
32	36	75	84	100	112.50	32	28	75	67	100	88.88
33	37	76	86	200	225	33	29	76	68	200	177.78
34	38	77	87	300	337.50	34	30	77	68	300	266.67
35	39	78	88	400	450	35	31	78	69	400	355.56
36	41	79	89	500	562.50	36	32	79	70	500	444.44
37	42	80	90	600	675	37	33	80	71	600	533.33
38	43	81	91	700	787.50	38	34	81	72	700	622.22
39	44	82	92	800	900	39	35	82	73	800	711.11
40	45	83	93	900	1012.50	40	36	83	74	900	800
41	46	84	95	1000	1125	41	36	84	75	1000	888.88
42	47	85	96			42	37	85	76		
43	48	86	97			43	38	86	76		

Metrisk Maal og Vægt.

Længdemaal.

- 1 Mil er $7\frac{1}{2}$ Kilometer er 7500 Meter.
 1 Kilometer er 100 Dekameter er 1000 Meter.
 1 Meter er 10 Decimeter er 100 Centimeter.
 1 Meter er $3\frac{1}{2}$ ($3,4895$) Fod. 1 Centimeter er $\frac{5}{12}$ ($0,4167$) Tommer.
 1 Alen er 57 Centimeter, 20 Alen $11\frac{2}{3}$ Meter.

Rummaal.

- 1 Kubikmeter er $42\frac{1}{2}$ ($42,491$) Kubikfod.
 " er ca. $\frac{1}{2}$ ($0,47213$) Favn Brænde.
 1 Favn Brænde er ca. $2\frac{2}{11}$ ($2,181$) Kubikmeter.

a. Terre Varer.

- 1 Hektoliter er 10 Dekaliter er 100 Liter.
 1 Hektoliter Korn er $\frac{5}{7}$ ($0,7188$) Tønde.
 1 Hektoliter Korn er $5\frac{3}{4}$ ($5,7504$) Skæppe.

b. Flydende Varer.

- 1 Hektoliter er $\frac{5}{11}$ Oksehoved ($0,460$).
 1 Liter er $\frac{5}{9}$ Kande ($0,552$).
 1 Hektoliter er $2\frac{3}{4}$ Anker ($2,760$).
 1 Hektoliter er $\frac{6}{7}$ Tønde Øl ($0,862$).

Flademaal.

- 1 Hektar er 100 Arc er 10,000 Kvadratmeter.
 1 Kvadratmeter er $12\frac{1}{6}$ Kvadratfod. 1 Ar er $4\frac{3}{4}$ Kvadratroder.
 1 Hektar er ca. 2 ($1,9819$) Tønder Land à 240 Kvadratroder.

Vægt.

- 1 Kilogram er 10 Hektogram er 100 Dekagram er 1000 Gram.
 1 Kilogr. er 2 Pd., 1 Lod, 16 Gram, er $1\frac{1}{12}$ Dekagr eller Nylod.
 1 Dekagram er 2 Kvint. 1 Kvint er $\frac{1}{2}$ Dekagram.

Rentetabel.

Aarlig Rente.

Kapital	6 $\frac{0}{10}$	5 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$	5 $\frac{0}{10}$	4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$	4 $\frac{0}{10}$
1 M.	0,06	0,05	0,05	0,04	0,04
2 —	0,12	0,11	0,10	0,09	0,08
3 —	0,18	0,16	0,15	0,13	0,12
4 —	0,24	0,22	0,20	0,18	0,16
5 —	0,30	0,27	0,25	0,22	0,20
6 —	0,36	0,33	0,30	0,27	0,24
7 —	0,42	0,38	0,35	0,31	0,28
8 —	0,48	0,44	0,40	0,36	0,32
9 —	0,54	0,49	0,45	0,40	0,36
10 —	0,60	0,55	0,50	0,45	0,40
20 —	1,20	1,10	1,00	0,90	0,80
50 —	3,00	2,75	2,50	2,25	2,00
100 —	6,00	5,50	5,00	4,50	4,00
500 —	30,00	27,50	25,00	22,50	20,00
1000 —	60,00	55,00	50,00	45,00	40,00

Jagtkalender efter den ny Jagtlov.

Vildtet	Maa jages
Elsdyr: Hjorte	1.—30. September.
Hinde og Kalve	Aldeles ikke
Kronhjorte og Daadyr:	
Hjorte	1 Avgust til 28. Februar.
Hinde og Kalve	16. Oktober til 31. Januar.
Raadyr: Raabukke	16. Maj til 31. December.
Raaer og Raakid	1. November til 31. December
Grævlinger	1. September til 31. December.
Bævere	1. Oktober til 30. November.
Harer	1. Oktober til 15. Januar.
Urhaner	1. December til 31. Maj.
Urhøns	1. December til 31. Januar.
Birke-, Hassel- og Fasanhaner	16. September til 31. Maj.
Birke-, Hassel- og Fasanhøns	16. September til 31. Januar.
Agerhøns, Vagtler og skotske Mosehøns	1. September til 30. November.
Vildænder	1. Juli til 28. Februar.
Snepper	1 Juli til 15. April.
Trapper	1. September til 31. Marts.
Vilde Svaner, Traner, Hjeiler (Brokfugle), Vagtelkonger og alle andre jagtbare Sump- og Vandfugle med Undtagelse af Vildgæs	1. Juli til 30. April.
Drosler (Kramsfugle)	21. September til 31. December.

Drægtigheds-Kalender.

Finder Parring Sted	er Fødselen at vente hos			Finder Parring Sted	er Fødselen at vente hos		
	Hoppen	Koen	Soen		Koen	Faarret	Soen
1 Jan.	6 Dec.	11 Okt.	24 April	1 Juli	10 April	29 Nov.	22 Okt.
5	10	15	28	5	14	3 Dec.	26
9	14	19	2 Maj	9	18	7	30
13	18	23	6	13	22	11	3 Nov.
17	22	27	10	17	26	15	7
21	26	31	14	21	30	19	11
25	30	4 Nov.	18	25	4 Maj	23	15
29	3 Jan.	8	22	29	8	27	19
2 Febr.	7	12	26	2 Avg.	12	31	23
6	11	16	30	6	16	4 Jan.	27
10	15	20	3 Juni	10	20	8	1 Dec.
14	19	24	7	14	24	12	5
18	23	28	11	18	28	16	9
22	27	2 Dec.	15	22	1 Juni	20	13
26	31	6	19	26	5	24	17
2 Marts	4 Febr.	10	23	30	9	28	21
6	8	14	27	3 Sept.	13	1 Febr.	25
10	12	18	1 Juli	7	17	5	29
14	15	22	5	11	21	9	2 Jan.
18	20	26	9	15	25	13	6
22	24	30	13	19	29	17	10
26	28	3 Jan.	17	23	3 Juli	21	14
30	4 Marts	7	21	27	7	25	18
3 April	8	11	25	1 Okt.	11	1 Marts	22
7	12	15	29	5	15	5	26
11	16	19	2 Avg.	9	19	9	30
15	20	23	6	13	23	13	3 Febr.
19	24	27	10	17	27	17	7
23	28	31	14	21	31	21	11
27	1 April	4 Febr.	18	25	4 Avg.	25	15
1 Maj	5	8	22	29	8	29	19
5	9	12	26	2 Nov.	12	2 April	23
9	13	16	30	6	16	6	27
13	17	20	3 Sept	10	20	10	3 Marts
17	21	24	7	14	24	14	7
21	25	28	11	18	28	18	11
25	29	4 Marts	15	22	1 Sept	22	15
29	3 Maj	8	19	26	5	26	19
2 Juni	7	12	23	30	9	30	23
6	11	16	27	4 Dec.	13	4 Maj	27
10	15	20	1 Okt.	8	17	8	31
14	19	24	5	12	21	12	4 April
18	23	28	9	16	25	16	8
22	27	1 April	13	20	29	20	12
26	31	5	17	24	3 Okt.	24	16
30	4 Juni	9	21	28	7	28	20

Dragtigheds-Perioden regner man gennemsnitlig for
 Heste til 48½ Uger eller 340 Dage (mindst 330, højest 419 Dage);
 Køer til 40 Uger eller 280 Dage (mindst 249, højest 321 Dage);
 Faar eller Geder til 22 Uger eller 154 Dage (mindst 146, højest 158 Dage);
 Svin til 16 Uger eller 112 Dage (mindst 109, højest 133 Dage);
 Kaniner til 30—31 Dage; Hunde til 9 Uger eller 63 Dage;
 Katte til 8 Uger eller 56—60 Dage;

Rugtetiden er for

Høns: 19—24, i Regelen 21 Dage; Kalkunke Høns: 26—29 Dage; Gæs: 28—33 Dage; Ænder: 28—32 Dage; Duer: 17—19 Dage.

Forskellige Midler mod Sygdomme hos Husdyrene.

1. Afførende Midler.

a for Heste.

1) Kolikpulver;

Pulv. rensed Aloe 30 Gram

— Emtiaurob 30 —

— Glauberjalt 120 —

— Althearob 15 —

jammenblandes med Rugmel til en
 Pille og indgives paa en Gang.

b. for Kvæg.

2) Pulv. graa Sennep 30 Gram

— Glauberjalt 240 —

kan jammenrystes med Vand og
 indgives med en Flaske eller udrores
 med lidt Mel og indgives som Mid-
 del Nr. 1.

c. for Svin.

3) 30 a 90 Gram Glauberjalt.

d. for Hunde

4) 15 a 30 Gram amerik. Olie.

2. Mod Trommeslag hos Kvæget.

5) 60 Gram knust Kommen, 25
 Gram Salmiakspiritus og ½ Pægl
 Brændevin blandes med Vand i en
 Flaske og indgives paa en Gang.
 Etulde Dyret efter en eller flere
 Timers Forløb vedblive at vise sig
 oppustet, kan man anvende Afførings-
 midlet Nr. 2.

3. Mod Gennemløb.

a. hos Heste og Kvæg.

6) Lunken Kamillethe, 1 a 2 Fla-
 sker fulde ad Gangen.

7) 8 Gram pulveriseret Vitriol
 (o: svovlsur Jærnsorifte) 3 Gange
 daglig.

b. hos Kalve.

8) 8—15 Gram stødt Kridt i
 Mælken.

9) $\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$ Gram Opium (efter
 Recept), kan udrores med en Egg-
 blomme og indgives paa en Gang.

4. Urindrivende Midler.

10) Afkog af Pederislie.

11) 15 Gram Kolojonium.

5. Mod Lutterstald.

12) 8 Gram Vitriol 3 Gange dag-
 lig og Hjærnelsen af alt mugget
 eller fordærvet Foder (muggen Havre)

6. Mod Hoste og kværteslag Heste.

13) 8 Gram Salmiak, en Spise-
 skefuld Honning og en Spiseskefuld
 Rugmel rores jammen med lidt
 Vand og indgives 3 Gange daglig.

7. Stolende Pulver mod Feber hos Heste og Hornkvæg.

14) 8 Gram Salspeter, 60 Gram
 Glauberjalt blandes med lidt Mel
 og indgives som Kropulver. Denne
 Portion kan indgives 3—4 Gange
 daglig.

8. Mod Kælbefeber.

15) 1. Pot varm Olie blandet
 med lidt stødt Jugefær og 2 Pægl
 Brændevin og indgives paa en Gang.
 Der sættes lunke, flimede Af-
 sterer, og Endetarmen udtømmes

med Haanden; Koen tildækkes og flækkes et godt Læje Sygdommen er meget farlig.

9. Saar.

16) Rene skaarne Saar læges hurtigst, naar de straks innes sammen, bades med koldt Vand og lades i Ro. Stærk Blødning stilles bedst med Blaarviller, dyppe de i iskoldt Vand, som trykkes ind mod Saaret og holdes fast, saa længe Blødningen varer.

17) Kunstige Saar. For at Hævelsen ikke skal blive for stærk, bades i Begyndelsen flittigt med koldt Vand. Disse Saar vil buidne og læges forst, naar de ved Buidningen har renset sig.

18) Buidnende Saar læges af sig selv, naar de holdes nogenlunde rene. For at fremstunde Hævelsen og holde Fluor borte, kan man pensle dem 2—3 Gange daglig med Moetiktur, der tilberedes ved at opstøje 15 Gram Aloe i $\frac{1}{2}$ Pægl Brændevin.

10. Mod Hævelser og Stød.

19) Sæbe Spiritus indgives paa det syge Sted.

20) Badning med et Afkog af Kryderurter.

11. Mod Biphaa, Galle ojev. hos Hesten.

21) Spaust Fyne Smorelse (Blister).

12. Mod Muk hos Heste.

22) Det syge Sted udvaskes dagligt aldeles rent med grøn Sæbe og lunken Vand, hvorefter Stedet indsmøres med Angvælsbej, hvori er blandet nogle Draaber tyk Terpentinosie, naar Mukken er meget haardnakket.

13. Ojenband for Heste og Kvæg ved Ojenbetændelse.

23) Svovlsyret Zinkolie $\frac{1}{4}$ Gram
Destilleret Vand 60 —

sammenblændes og dryppes i det syge Oje.

14. Mod Yverbetændelse.

24) Betændelse i Yveret hæves ved: a) at sætte Dyret paa smal Kost, og b) samtidig vaske enten med Humleurt eller med en Væbste, der tilvejebringes ved at komme 2 Potter kogende Vand paa følgende Urter:

Staarne Pebermynteblade,
— Kamilleblomster,
— Rølverlsblomster,

60 Gram af hver Slags.

Urterne, der ikke maa afkoges, ses fra, og der vaskes 3 Gange daglig med Væbsten i lunken Tilstand. Er Betændelsen haardnakket, bruges Mercurialsalve (men ægte anstaltet gennem en Dyr læge). Salven maa kun paasmøres paa de Steber af Yveret, der ikke veuder mod Vaarene, da Hudben der i saa Fald affoldest.

25) Yveret bør udmales godt 5 Gange daglig og holdes lunt ved Indgudningen med Fedt eller „Fordelende Salve“.

15. Smorelse mod brandt Skade, sprukne Patter o. desl.

26) Linolie og Stalkvand, lige meget af hvert, sammensættes i en Flaske.

16. Mod Blaamælk hos Koeer.

27. Hvis man tror, det er en enkelt Koe, hvorfra den blaa Mælk kommer, kan man forsøge at modvirke det ved at give den en Spisestekuld Salt og en Haandfuld Bullerblade paa Foderet Morgen og Aften. Blaa Mælk kan meddele sin Farve til hvid, naar den blandes dermed, og Fejlen maa derfor navnlig modarbejdes ved streng Renlighed med Potter og Mælketar.

Fortegnelse over Markederne i Aaret 1907

Affortellser: S. Heste. Kv. Kvæg. Kr. Kram.
De indklarede Tal angiver, hoormange Dage Markedet holdes.

Elevtig.

- Alabnraa**, 12., 26. Februar Kv. S., 30. April Kv., 7., 14. Maj Kv. S., 16. Juli (2) Kr., 23. Juli 1., 15., 22. Okt. Kv. S., 24. Okt. (2) Kr., 17. Dec. Kv. S.
- Arnum**, 1. Maj, 2. Okt. Kv. S. Træv.
- Arnæs**, 5. Juni (2) Kr.
- Hvgustenberg** (findes ikke i den officielle Fortegnelse for 1907).
- Volberslev**, 24. April, 2. Okt. Kr. Kv. S.
- Bredsted**, 13. Febr. (3) Kr., 19., 26. April, 3., 10. Maj, Kv. S., 20. Juni (2) Kr., 21. Septbr. Jøl. S., 4., 11., 18., 25. Okt., 1., 8., 15., 22., 29. Nov. Kv. S., 5. Decbr. (2) Kr.
- Broager**, 7. Maj, 6. Novbr. (2) Kr. (1) Kv. S.
- Bromølle**, 24. Maj Kv. S.
- Dynnebed** paa Als, 7. Juni, Kv. S.
- Gæbøl**, 6. Maj, 7. Okt. Kv. S.
- Egernsørde**, 11. Febr. (2) Kr., (1) Kv. S., 20. April Kv. S., 17. Juni (3) Kr., (1) Kv. S., 30. Sept. (2) Kr., (1) Kv. S.
- Fjælde**, 16. April, 18. Septbr. Kr. Kv. S.
- Fleusborg**, 7. Feb., 4. Marts Kv. S., 10. Marts (4) Kr., 3., 5., 12. (2), 19., 26. Apr., 3., 10., 17. 24., og 31. Maj, 16. Juli, 11. Sept. Kv. S., 13. Okt. (4) Kr., 22. Okt. (2) 31. Okt., 7. Nov., 14. Nov. Kv. S.
- Frederikshavn**, 10. Maj Kr., 26. Juli (2) Kr. (1) Kv. S., 13. Sept. Kr., 1. Okt. Kr. Kv. S. Okt. S.
- Garbing**, 31. Jan. (3) Kr., 19. Februar Kv. S., 20. Juni (3) Kr., 17. Sept., 15., 22. 29. Okt., 5. Nov. Kv. S.
- Gesting**, 22. April, 3. Okt. Kv.
- Graasten**, 2. Maj, 3. Okt. Kv. S.
- Gram**, 8. Maj, 19. Okt. Kv. S. Træv.
- Haderslev**, 8. Jan., 11. 18. 26. Februar, 4., 11. 18. Marts, 2. April Kv. S., 7. April, (2 $\frac{1}{2}$) Kr., 8., 15., 22., 29. April, 6., 13., 21., 27. Maj, 3., 10., 17., 24. Juni Kv. S., 21. Juli (2) Kr. Hfl., 22. Sept. (2 $\frac{1}{2}$) Kr., 23., 30. Septbr., 7., 14., 21., 28. Okt., 4., 11. Nov. Kv. S.
- Hanved**, 1. Maj, 1. Oktbr. Kr. Kv. S.
- Hellevad**, 1. Maj, 9. Okt. Kv. S.
- Hushj.**, 20. April, 20. Sept. Kv. S.
- Husum**, hver Torsdag fra Nytaar til St. Hansdag (hvis Fejlsdag. Onsdag forud) Kv. S., hver Onsdag fra St. Hansdag til Mikelsd. Kv. S., hver Onsdag og Torsdag fra Mikelsd. til 4. Decbr. (dog Tirsd. b. 19. Novbr. i Stebet for Onsd. b. 20. Novbr., pr. Bebedag) Kv. S., hver Torsdag fra 12. Decbr. til Marts Slutning (med Undtagelse af Torsdag den 26. Dec., 2. Juledag) Kv. S., hver Tirsdag fra St. Hansdag til 3. Dec. (dog Mandag den 18. Novbr. i Stebet for Tirsdag b. 19. Novbr.) Jjaar, 7. Januar, 16. Marts Kv. S., 30. Maj (4) Kr. Udb. 24. Juni, 16. Septbr. S. Kv., 26. Sept. (4) Kr.
- Højer**, 2. Maj, 17., 24. Okt. Kv. S. Træv.
- Jelsø**, 23. April, 22. Okt. Kv. S. Hestl. Træv. Husflidov.
- Kappel**, 1. Marts Kv. S., 15. Maj (2) Kr., 23. Okt. (2) Kr.
- Karby**, 18. April, 10. Okt. Kv. S.
- Keitum**, 30. April, 22. Okt. Kv. S. Landbrugsprodukter.
- Kildeb.**, 8. April, 9. Sept. Kv. S.
- Kristiansfest**, 27. April, 4. Maj, 12., 19. Okt. Kv. S.
- Krop.**, 22. Okt. Kv. S.
- Langhorn**, 27. April Kr. Kv. S., 13. Aug. (2) Kr., 14. Aug. Kv. S.
- Lhlsborg**, 11. Juni, 26. Sept. Kr. Kv. S.
- Løf**, 12., 19., 26. Febr., 5., 12., 19., 26. Marts, 2., 9., 16., 23., 30. April Kv. S., 6. Maj (2) Kr. Kv. S., 14., 21., 28. Maj 4., 11., 18., 25. Juni, 2., 9., 16., 23. Juli, 26. Aug., 2., 9., 16., 23., 30. Sept. Kv. S., 7. Okt. (2) Kr., (1) Kv. S., 14., 22., 28. Okt., 5. 11., 18., 25. Nov. Kv. S.
- Løgumkloster**, 20. Febr., 12. Marts Kv. S., 10. Apr. (3) Kr., 11. April, 2. Maj, 16. Juni, 18. Juli Kv. S., 12. Aug. (2) Kr., 13. Aug., 3. Okt. Kv. S.

Niblum, 4. Maj kv. S.
Nibøl, 29. April, 6. Maj kv. S., 17. Juni (1½) Kr., (1) Kr. S., 14., 21. Oktober, 4. November kv. S.
Nordborg, 26. Jan. kv. S., 6. Maj (2) Kr., 7. Maj kv. S., 24. Sept. (2) Kr., 31. Okt. kv. S.
Oldensvort, 9. Juli, 13. Aug., 10. Sept., 8. Okt. kv. S.
Rabsted, 24. April, 7. Okt. kv. S.
Rodding, 30. Maj, 18. Sept. kv. S.
Satrup, 29. April kv. S., 6. Maj Mag.-kv., 16. Sept. kv. S.
Slobbh (Mts), 3., 15. Januar, 5., 19. Febr., 5., 19. Marts, 2., 16. April, 7., 21. Maj, 4., 18. Juni, 2., 16. Juli, 6., 20. Aug., 3., 17. Sept. Grøfsemarked, 24. Sept. kv. S., 1., 15. Okt., 5., 19. Novbr., 3., 17. Decbr. Grøfsemarked.
Stoblund, 24. April, 19. Sept. kv. S.
Storbæk, 24. April, 16. Okt. kv. S. Træs.
Stedvig, 9. Jan. kv. S., 8. Febr. (5) Kr., 27. Februar, 2., 9., 30. April, 7., 14. Maj kv. S., 1. Sept. (8) Kr., 5. Sept. (2) kv. S., 18., 25. Okt., 1. Nov. kv. S.
Stenbjerg, 6. April, 12. Okt. kv. S.
Stabsed, 18. Sept. Kr. kv. S.
Sonderborg, 29. Febr. kv. S., 21. Marts Kr. kv. S., 3. Maj kv. S., 17. Juli Kr., 6. Aug., 10. Sept. kv. S., 50. Sept. Kr., 19. Okt. kv. S.
Sonderbrarup, 25. April kv. S., 29. Juli (3) Kr. (2) kv. S., 14. Okt. kv. S.
Sonderstapel, 23. April, 4. Okt. Kr. kv. S.
Tinglev, 1. Maj, 23. Aug. kv. S.
Tofslund, 30. April, 26. Sept. kv. S. Træs, Rebl.- og Husflidsv.
Trejn, 24. April kv. S.
Trejder, 11. Jan., 15. Febr. og hver Fredebag fra 1. Marts til 31. Maj (unbtagen 29. Marts, Langfredag) samt fra 5. Juli til 13. Decbr. kv. S., 22. Maj (4) Mlb, 23. Maj (2) Kr., 2. Aug., 6. og 20. Sept. Hovedkv. og Hm., 28. Sept. (2) Kr., 29. Septb. (4) Humle.
Tønning, 12. Maj (2) Kr., 26. Juni, 3., 10., 17., 24., 31. Juli, 7., 14. Aug. kv. S., 16. Aug. Kr. kv. S., 21., 28. Aug., 4., 11. Sept. kv. S., 12. Sept. Høstkv. S., 18., 25. Sept., 2., 9., 14., 16., 21., 23. Okt. kv. S., 27. Okt. (2) Kr., 28., 30. Okt., 4., 6., 13. Novb. kv. S.
Ulserup, 22. Marts, 28. Okt. kv. S.
Uxh på Jør, 2. Maj (4), 18. Okt. (4) Kr. (1) kv. S.
Vesterlogum 3. Maj, 11. Okt. Kr. S.

Søften og Lauenborg.

Altona, 18. Marts (3), 17. Juni (3), 9. Sept. (3), 9. Decbr. (3) Kr., 12. Dec. (18) Kr. Hele Maret igennem hver Mandag og Onsdag Kvægmarked.
Barmstedt, 18. Marts, 29. Maj, 16. Aug., 30. Okt. Kr. kv. S.
Bramstedt, 25. April (2) Kr. kv., 26. Okt. Kr. kv. S.
Elmhjørn, 23. April Kr. kv., 3. Juni Kr., 30. Sept. Kr. kv. S., 1. Nov. Kr. kv.
Glücksstadt, 28. Nov. (3) Kr., 21. Juli (3) Kr., 20. Okt. (3) Kr.
Hademarschen, 2. Maj kv. S., 21. Okt. (2) Kr. kv. S.
Helde, 5. Marts Kr. S., 24. April, 1. Maj kv., 10. Juli Kr. S., 26. Septbr. kv., 31. Dec. S.
Hennstedt, 24. April, 19. Sept., 6. Dec. Kr. kv. S.
Hohenwestedt, 22. Marts Kr. kv. S., 27. Aug. S., 15. Okt. Kr. kv. S.
Høft, 19. April, 16. Okt. Kr. kv. S.
Jæghoe, 28. Februar S., 10. Marts (3) Kr., 17. April kv., 2. Sept. S., 7. Sept. kv., 8. Sept. (3) Kr., 29. Okt. kv.
Kellinghusen, 8. Maj Kr. kv. S., 24. Juni S., 1. August S., 8. August Kr., 14. Oktbr. kv. S.
Kiel, 17. Febr. (4) Kr., 18. Febr. S., 26. April kv., 30. Juni (4) Kr., 1. Juli S., 6. Okt. (4) Kr., 7. Okt. S. Kvægmarked paa Byens Kvægtord n) for Kvæg hver Mandag og Torsdag fra Kl. 8—1, b) for Svin og Ungkvæg hver Mandag og Torsdag fra Kl. 8—1 og 3—7 og hver Tirsdag fra Kl. 3—7 Efterm. Naar en af disse Dage falder paa en almindelig Fejdbag, afholdes Kvægmarkedet paa den derpaa følgende Esgnebag til samme Tid.
Krempe, 7. April (2) Kr., 13. Okt. (2) Kr.
Lauenburg, 25. Januar, 22. Febr. Svin, 4. April Kr. kv. S., 26. April, 31. Maj, 28. Juni, 26. Juli, 30. Aug., 27. Sept. Svin, 10. Okt. Kr. kv. S., 25. Okt., 29. Novbr., 27. Dec. Svin.

Sunden, 4. April, 2. Okt. Kr. Kv. S.
Lütjensburg, 5. Martz Kr. Kv. S., 23. April Kv., 22. Jull Kr. S., 7. Nov. Kr. Kv.
Wiarne, 29. April (2) Kr. (1) Kv., 1., 8., 15. Maj Kv., 9. Oktbr. (2) Kr. (1) Kv., 16., 23., 30. Okt., 6., 13. Nov. Kv., 30. Dec. S.
Weldorf, 11. Martz (2) Kr. (1) S., 5., 12., 19., 26. April, 3., 10., 17., 24., 31. Maj Kv., 16. Sept. (2) Kr. (1) S., 4., 11., 18., 25. Okt., 1., 8., 15., 22., 29. Nov. Kv.
Wolke, 9., 23. Jan., 13., 27. Febr., 13., 27. Martz, 10. April Svin, 24. April Kv. Svin, 8., 22. Maj, 12. Juni Svin, 19. Jull Kr. Kv., 26. Juni, 10., 24. Juli, 14., 28. Aug., 11., 25. Septbr., 9. Oktbr. Svin, 23. Oktbr. Kv. Svin, 12. Nov. (3) Kr., 13., 27. November, 11., 27. Decbr. Svin.
Neuenbrook, 29. Juli S.
Neuenhufster, 2. Maj (2) Kr. (1) Kv. S., 21. Aug. (2) Kr. (1) Kv. S., 21. Okt. (2) Kr. (1) S. Stube.
Neustadt, 7. Febr. (2) Kr., 27. Maj Kr., 4. Okt. (3) Kr.
Nortorf, 24. April, 13. Nov. Kr. Kv. S.
Odenburg, 4. Febr. Kr. S. Klosterkr., 24. April Kv., 15. Juli Kr. S., 21. Okt. Kr., 8. Nov. Kv.
Odebsto, 22. Martz, 21. Juni, 27. Sept. Kr. Kv. S.
Winneberg, 19. Martz, 21. Okt. Kr.
Wise, 25. Februar, 3. Juni, 2. Sept. Kr. S., 11. Nov. Kr. Kv. S.
Breck, 4. Febr., Kr. Kv. S., 11. Martz Kv. S., 14. Maj Kr. Kv. S., 14. Okt. Kv. S.
Kageborg, 31. Januar, 23. Febr. Svin, 13. Martz Kr. Kv. S., 27. Martz, 25. April, 30. Maj, 27. Juni Svin, 10. Juli Kr. Kv. S., 25. Juli, 29. Aug., 26. Sept. Svin, 30. Oktbr. Kr. Kv. S., 31. Oktbr., 23. Novbr., 24. Decbr. Svin.
Kensborg, 10. Januar S., 24. Febr. (3) Kr., 25. Febr., 30. April Kv. S., 23. Juni (3) Kr., 25. Juni Kv. S., 22. Sept. (3) Kr., 24. Sept., 24. Okt. Kv. S.
Segeberg, 24. Jan. S., 5. Maj (2), 25. Aug. (2), 3. Nov. (2) Kr. Kv. S.
St. Michaelsdonnu, 7., 14. Maj Kv., 21. Maj Kr. Kv. Trav., 15., 17., 24. Okt. Kv.
Hetersen, 20. April Kr. Kv. S., 14. Juni, 28. Jull Kr., 18. Okt. Kr. Kv.
Wandsbeck, 3., 10., 17., 24., 31. Jan., 7., 14., 21., 28. Febr., 7., 14., 21., 27. Martz, 4. April Kv. S., 8. April Kr. Kv. S., 11., 18., 25. April, 2., 8., 10., 23. Maj Kv. S., 27. Maj Kr. Kv. S., 30. Maj, 6., 13., 20., 27. Juni, 4., 11., 18., 25. Jull, 1., 8., 15., 22. Aug. Kv. S., 26. Aug. Kr. Kv. S., 29. August, 5., 12., 19., 26. Sept., 3., 10. Okt. Kv. S., 14. Okt. Kr. Kv. S., 17., 24., 31. Okt., 7., 14., 21., 28. Nov., 5., 12., 19., 24. Dec. Kv. S.
Wedel, 29. Jan. Kr., 15. Apr. Kr. Kv. 25. Okt. Kr. Stube, Høt.
Weselsburen, 25. April, 1. Okt. Kr. Kv. S.
Wifster, 4. Jan. S., 20. Apr. Kv. S., 30. Jull S., 4. Aug. (4) Kr., 16., 23. Okt. Kv.

Samborg.

18. Januar (2) S., 15. Febr. (2) S., 15. Martz (2) S., 5. April (2) S., 3. Mai (2) S., 17. Maj Kr. Kv. (saakalt vammemarkt), 30. Aug. (2) S., 27. Sept. (2) S., 25. Okt. (2) S., 1. Dec. (26) Kr. (Dom).

Fedelsvægmarked :

1. For Hornbøg og Jaar hver Torsdag.
2. For Kalve hver Tirsdag.
3. For Svin hver Søndag undtagen Manda;.

Markeder i Danmark.

Alftingaaero, 8. Feb., 22. Martz, 29. April, 26. Jull, 3. Sept. og 11. Okt. S. og Kv.
Aalestrup, 20. Martz, 17. April, 12. September og 19. November Heite og Kreaturer.
Alsbjerg, 4. April, 16. Maj, 12. Sept. og 11. Oktbr. Heite og Kreaturer.
Alsborg, Torøedag hver Onsd. og Førd. Hver Tirsd. (naar Helligdag eller Grundlovsdag, Søndagen beretter) Marked med lev. Kreat. (Hornkv., Faar og Svin). 24. Jan. og 5. Martz Heite: 17. Sept., 16. Okt. og 11. Dec. Heite og Kreaturer.
Alsbæk, 1. Okt. Heite og Kreaturer.
Arhus, Torøedag, hver Onsdag og Førdag, den sidste Dag med levende Kreaturer. 3., 4. og i Indtraeffende Ulfæde tillige 5. Onsdag i hver Maaned (hvis Helligdag, Søndagen beretter) Marked med Slagtelvæg. 9. Jan., 4., 11. og 18. Februar, 4., 11. og 18. Martz Heite: 2. Apr., 6. Maj, 8. Jull, 15. Okt. og 14. Dec. Heite og Kr.
Arø, 12. Febr., 5. April, 29. Maj, 3. og 27. Sept., 31. Okt. Heite og Kreaturer.
Arus, 22. Jan., 19. Martz, 8. Maj, 10. Sept. og 6. Nov. Heite og Kreaturer.
Arus, 30. Apr. og 20. September Heite og Kreaturer.
Arnsager, 4. Maj og 5. Okt. Heite og Kreaturer.
Bjerringbro, første Torsdag i hver Maaned Marked med Heite og Kreaturer.

- Bogensø**, Torvebag hver Torsd., sjarfte Torsd. i hver Maaned med lev. Kreat. 4. Febr. Heste, 28. Febr., 12. Martz og 7. Maj Heste og Kreaturer, 4. Jull Heste, 24. Septbr. 5. Nov. og 17. Dec. 5. og Kreat.
- Brande**, 2. Aug. og 23. Septbr. Heste og Kreaturer.
- Balle**, 13. Sept. Heste og Kreaturer.
- Egelstoft**, 29. Jan., 7. Martz, 27. Juni og 19. Sept. Heste og Kreaturer.
- Egelstov**, 11. Sept. Heste og Kreat.
- Esbjærg**, Torvebag hver Lørdag. Hver Onsdag hele Maret Markeb med Kreaturer (naar Helligdag eller Grundlovsdag, Spøgnedagen forud).
- Faaborg**, Torvebag hver Tirsdag, Torsdag og Lørdag; anden Tirsdag i hver Maaned undtagen Juni, Jull og Avg. med levende Kreaturer. 31. Jan. Heste; 20. Febr. og 16. Martz Heste og Kreat.; 15. Juni Heste; 1. Oktb. og 2. Nov. Heste og Kreat.
- Fjerritslev**, 3. April, 25. Jull og 7. Oktober Heste og Kreaturer.
- Flaensskold**, 9. April, 9. Sept. og 1. Nov. Heste og Kreaturer.
- Foldingbro**, 18. April, 15. Maj og 17. Okt. Heste og Kreaturer.
- Fredericia**, Torvebag hver Mandag og Torsdag 14. Januar Heste; 2. og 23. Martz, 1. Maj, 12. Jull, 4. Oktb. og 16. Novbr. Heste og Kreaturer.
- Frederikshavn**, Torvebag hver Onsdag og Lørdag, fra Oktober til Jul hver Lørdag med lev. Kreaturer. 19. Jan., 11. April, 24. Sept. og 10. Okt. Heste og Kreaturer.
- Gibe**, 25. Martz, 3. Maj, 10. Juni, 6. September, 24. Oktb. og 18. Nov. Heste og Kreat.
- Grenaa**, Torveb. hv. Lørd. 25. Jan., 6. Martz, 4. Jull, 27. Sept. og 5. Nov. 5. og 10. Oktb. Heste og Kreat.
- Grindsted**, 19. Juni og 5. Sept. Heste og Kreaturer.
- Hadsten**, 15. Martz, 23. April, 2. Sept. og 10. Oktb. Heste og Kreaturer.
- Hadsum**, 3. April, 6. Maj, 4. Sept. og 2. Okt. Heste og Kreaturer.
- Hals**, 23. Sept. Heste og Kreaturer.
- Hammel**, 31. Jan., 3. Maj, 17. Maj, 2. Aug., 19. Okt. og 2. Decbr. Heste og Kreat.
- Havndal**, 26. April, 31. Jull, 27. Sept. og 21. Nov. Heste og Kreaturer.
- Herning**, 8. Febr., 2. Martz, 9. April, 11. Maj, 23. Juni, 30. og 31. Avg., 5. Oktb. og 11. Decbr. Heste og Kreaturer.
- Hesselsager**, 5. April og 21. Okt. Heste og Kreat.
- Hjallerup**, 21. Jan., 28. Febr., 21. Martz, 26. April, 3., 4. og 27. Juni, 26. Sept., 24. Okt., 28. Nov. og 19. Decbr. Heste og Kreat.
- Hobro**, Torvebag hver Fredag. 18. Jan., 16. Febr., 15. Martz, 11. April, 10. Maj, 14. Juni, 3. Jull, 9. Avg., 19. og 20. Sept., 18. Okt., 8. Novb. og 6. Dec. Heste og Kreat.
- Holsted**, 15. Jan., 11. April, 26. Aug. og 13. Nov. Heste og Kreaturer.
- Holstebro**, Torvebag hver Tirsdag og Lørdag, hver anden Tirsdag fra anden Tirsdag eller Klostermarkedet indtil Jul med Kreat. 3. Jan. 5. og Kreat.: 4. Febr. 5.; 23. Febr. 20. April, 4. Maj, 12. Juni, 31. Juli, 9. Sept., 3. Oktb. og 16. Nov. Heste og Kreat.
- Horsens**, Torvebag hver Torsdag (i Fasten dog Onsdag) og hver Lørdag; sjarfte og tredie Torsdag i hver Maaned samt hver Torsdag i Oktb., Novbr. og Decbr. indtil Jul med lev. Kreat. 11. Januar, 6., 13. og 20. Februar, 6., 13. og 20. Martz Heste; 3. og 29. April, 13. og 14. Juni, 27. Sept. og 23. Oktb. Heste og Kreaturer.
- Hurup**, 25. Jan. Heste og Kreat.; 6. Juni Heste; 2. Septbr. Heste og Kreat.
- Hvalpsund**, 8. Maj og 5. Okt. Heste og Kreaturer.
- Helsingø**, 10. Maj og 24. Septbr. Heste og Kreaturer.
- Hjellerup**, 3. April, 6. Maj, 25. September og 17. Oktober Heste og Kreaturer.
- Hjerteminde**, Torveb. hver Onsd. og Lørd., sjarfte Fred. i hver Maaned med lev. Kreaturer, 22. Febr. Heste, 9. Martz, 9. Juni, 12. Okt. og 20. Nov. Heste og Kreaturer.
- Kolding**, Torvebag hver Tirsd. og Fred. Hver Tirsd. (naar Helligd. eller Grundlovsdag, Spøgnedagen derefter) Markeb med Kreat. 9. Jan., 8., 15. og 22. Febr., 8., 15. og 22. Martz Heste; 25. April, 4. Maj, 24. Jull, 14. Septbr. og 11. Oktb. Heste og Kreat.
- Kolind**, 9. Januar, 13. Februar, 13. Martz, 8. Maj, 12. Juni, 10. Jull, 11. September, 13. November og 11. December Markeb med Heste og Kreaturer.
- Leubvig**, Torvebag hver Lørdag. 2. Febr. Heste; 16. April, 11. Juni, 26. Avg., 1. Oktb. og 15. Novbr. Heste og Kreaturer.
- Læssø**, 6. April og 7. Sept. Heste og Kreaturer.
- Løgstor**, Torvebag hver Lørdag, sjarfte Tirsd. i hver Maaned Torvebag med lev. Kreat. 6. April, 24. Jull, 14. Sept., 14. Okt. og 18. Nov. Heste og Kreaturer.
- Løkken**, 6. April og 4. Okt. Heste og Kreaturer.
- Løkkensbøl Kro**, 19. Sept. Heste og Kreaturer.
- Mariager**, Torvebag sjarfte og tredie Torsdag i hver Maaned med Kreaturer. 2. Febr., 9. Jull, 3. Okt. og 6. Nov. Heste og Kreaturer.
- Maribo**, Torvebag hver Onsdag og Lørdag. 19. og 28. Febr., 19. Martz, 13. Juni og 13. Sept. Avg. Heste.
- Marstal**, Torvebag hver Tirsdag og Fredag. 31. Maj og 27. Sept. Heste og Kreat.

Widdelfart, Torved. hver Tirsd. og Fred., første Tirsd. i hver Maaned med lev. Kreaturer. 6. Febr., 1. og 23. Marts, 3. Apr., 9. Jull, 19. Sept. og 31. Okt. 5. og Kreat.

Worske, 10. Maj og 14. Okt. Heste og Kreaturer.

Wassob, Torvedag hver Lørdag; hver Tirsdag Torved. m. levende Kreat. 14. og 23. Februar, 14. Marts, 1. og 22. Oktober og 5. Novbr. Heite, Kvæg, Evin, Gæs og andet Hjertre samt Jæbeaarer.

Wibe, Torvedag hver Mandag og Fred., anden og tredje Mandag i hver Maaned med levende Kreaturer. 8. Marts, 24. April, 9. og 30. Sept. og 4. Nov. 5. og Kreat.

Wiborg, Torvedag hver Onsdag og Lørdag; første, tredje og i Indtræffende Illfæbe illige semie Lørdag i hver Maaned fra 1. Okt. til 1. Maj m. lev. Kreat. 27. Feb. og 16. Marts Heste og Kreaturer; 3. Jull Heite; 11. Okt. og 8. Nov. Heite og Kreat.

Wihobing (Ward), Torved. hver Lørd., hver anden Lørdag mellem Wiffelsb. og Jul med levende Kreaturer. 24. Januar Heite og Kreaturer; 26. Februar Heite; 22. April Heite og Kreaturer; 8. Juni Heite; 27. Jull, 21. September og 11. Oktober Heite og Kreat.

Wihobing (Walfster), Torvedag hver Onsd. og Lørd. 27. Feb. Heite, 27. April, 19. Jull, 7. Okt. og 11. Nov. Heite og Kvæg.

Wihogten, første Onsdag i hver Maaned Marked med Heste og Kreaturer (i Etled for Grundlovsdagen dog Dagen før).

Worre Sundby, Torvedag hver Onsdag og Lørdag; hver Tirsdag fra Okt. til Høstlaavn Torvedag med Kreat. 23. Jan., 4. Marts, 20. April, 4. og 15. Okt. Heite og Kreat.

Worre Nebel, 19. April og 10. Sept. Heite og Kreaturer.

Wobder, 14. Feb., 21. Marts, 26. April, 1. Aug., 13. Sept. og 12. Nov. Heite og Kreat.

Wobente, Torvedag hver Mandag, Onsdag og Lørdag. Hver Mandag Marked med Kreaturer (eller, hvis Fællsbyg, den paafølgende Onsdag). 21. Januar, 11. Februar, 4. Marts, 8. April, 22. Maj, 10. Juni, 8. Jull (St. Knud), 19. August, 9. September, 7. Oktbr., 11. Nov. og 16. Decbr. Heite.

Wanderø, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Dag med Kreaturer. 7. og 8. Jan., 1., 2., 16. og 23. Febr., 9. og 18. Marts, Heite; 4. Maj Heite og Kreaturer; 17. og 18. Juni Ild; 5. og 6. Jull Heite; 6., 7. og 23. Septbr. Heite og Kreaturer; 26. Okt. Heite, Kreaturer og Ild; 9. Nov. og 13. Dec. Heite og Kreaturer.

Wibe, Torvedag hver Lørdag. 7. Febr., 2. Marts, 16., 23. og 30. April, 7. og 14. Maj, 16. Juni, 6. og 31. Aug. Heite og Kreaturer; 1. Okt. Heite, Kreat. og Føl; 8., 16., 22. og 29. Okt. og 6. Nov. Heite og Kreaturer.

Winge, 22. Marts, 1. Juni og 7. Nov. Heite og Kreaturer.

Winglobing, Torvedag fra Waaste til Wiffelsbag Lørdag, ellers Onsdag. 5. Febr. Heite; 25. April, 13. Juni, 1. og 27. Aug. og 7. Oktbr. Heite og Kreaturer.

Wudlobing, Torved. hver Tirsd. og Lørd. 21. Marts, 11. Juni og 9. Nov. Heite og Kreat.

Wih Jernbanestation, 14. Maj og 16. Oktbr. Heite og Kreaturer.

Walten, 9. Jull Heite og Kreaturer.

Wastlobing, Torvedag hver Lørdag, 26. Febr. og 12. Marts Heite og Kvæg, 8. Juli og 1. Okt. Kreaturer, 7. Nov. Heite og Kvæg.

Willeborg, Torved. hver Lørdag. 9. Febr., 9. Marts, 6. April, 7. Maj, 11. Juni, 10. Jull, 26. Sept., 21. Oktbr., 21. Novbr. og 20. Decbr. Heite og Kreaturer.

Windal, 29. April, 20. Sept. og 18. Okt. Heite og Kreaturer.

Wistø, 12. April og 21. September Heite og Kreaturer.

Wlanderborg, Torvedag hver Fredag, første Fredag i hver Maaned samt alle Fredage i Høsten og fra 1. Novbr. til Jul med levende Kreat., 10. Jan., 5., 12. og 19. Febr., 5., 12. og 19. Marts Heite; 15. Maj, 12. Juni, 11. Jull, 10. September og 22. Oktober Heite og Kreaturer.

Wstern, 2. Febr. Heite og Kreaturer; 8. Marts og 3. Aug. Heite.

Wibe, Torvedag hver Tirsdag og Fred. 4. og 29. Jan., 27. Febr., 9. April og 11. Maj Heite og Kreat.; 10. Juni Heite; 29. Jull, 7. og 30. Sept. og 14. Nov. Heite og Kreat.

Wstorping, 17. Jan., 14. Febr., 14. Marts, 10. April, 8. Maj, 13. Juni, 2. Jull, 18. Sept., 17. Okt., 7. Nov. og 6. Dec. Heite og Kreaturer.

Wvendborg, Torved. hver Onsd. og Lørd., hver Onsd. med lev. Kreat. 9. Jan. og 20. Feb. Heite; 6. og 20. Marts, 15. Maj, 16. Jull, 9. Oktbr., 1. og 21. Nov. Heite og Kreat.

Wander Omme, 24. April og 21. Oktbr. Heite og Kreaturer.

Warn Jernbanestation, 29. Apr., 11. Septbr. og 8. Oktbr. Heite og Kreaturer.

Wisteb, Torved. hver Onsd. og Lørd. 2. Jan. Heite og Kreat.; 26. Jan. og 25. Febr. Heite; 10. April og 6. Maj Heite og Kreaturer; 7. Juni Heite og Ild; 2. Jull, 4. og 27. Septbr. Heite og Kreaturer; 9. Oktober Heite, Kreaturer og Ild (Store Onsdag).

Wustrup, 10. April, 14. August og 9. Oktober Heite og Kreaturer.

Wandrup, 2. Maj og 19. Sept. Heite og Kreaturer.

Warde, Torvedag hver Lørdag. 6. Febr., 1. og 26. Marts, 22. April, 6. Maj, 14. Juni, 5. August, 12. Sept., 9. Okt. og 20. Nov. Heite og Kreaturer.

Weten, 24. April, 21. Juni og 11. Sept. Heite og Kreaturer.

Veile, Torvedag hver Onsdag og Førdag, hver Onsdag fra 1. Novbr. indtil Jul samt anden Onsdag i hver Maaned med lev. Kreat. 12. Jan., 7., 14. og 21. Febr., 7., 14. og 21. Mars; Heste; 4. og 30. April, 15. Juni, 23. Sept. og 25. Okt. Heste og Kreat.

Vester Brønderlev, 14. Jan., 11. Febr., 11. Mars, 8. April, 13. Maj, 10. Juni, 8. Juli, 12. Aug., 2. Sept., 14. Okt., 11. Nov. og 4. Dec. Heste og Kreat.

Viborg, Torvedag hver Onsdag og Førdag, sidste Førdag i hver Maaned (dog ikke Paaskeførdag) og fra Midsøstedsdag til Jul hver Førd. med lev. Kreat. 5. Jan. Heste; 30. Jan., 21. Mars, 13. og 27. April, 25. Maj, 29. Juni (Snapstingsmarked), 30. Juli, 23. og 24. Septbr. (Tostemarked), 19. Oktbr., 23. Novbr. og 21. Decbr. Heste og Kreat.

Vinderup, 30. April og 2. Okt. Heste og Kreaturer.

Vorbasse, 6. April og 7. Aug. Heste og Kreaturer.

Vrosløbing, Torved. hver Onsd. og Førd.; anden Tirsd. i hver Maaned Torved. med lev. Kreat. 8. Mars, 16. Juli og 3. Okt. Heste og Kreaturer.

Vigod, 20. April og 23. Okt. Heste og Kreaturer.

Torvedage. Man dag: Haderslev, Lønning, Fredericia. Tirsdag: Abenraa, Sufum, Røbling, Gåbjærg. Onsdag: Vejle, Aarhus, Randers, Viborg, Aalborg. Førdag: Sufum, Fredericia, Varde. Fre dag: Rensborg, Frederikstad, Tønder, Arested, Røbling. Førdag: Abenraa, Egernsønde, Rensborg, Egesvlg, Sufum, Vejle, Aarhus, Randers, Viborg, Aalborg, Gåbjærg.

Om den rette Tid til Plantning.

Af P. Jensen, Tombøl.

5te høres det Spørgsmaal udtalt: Hvilken er den rette Tid til Plantning, Foraar eller Efteraar? For at besvare dette Spørgsmaal maa man tage Hensyn til, hvad der plantes. En Plante eller et Træ, som graves op, er fra denne Tid at betragte som farlig iyg og Døden nær. Det kan kun tage Næring til sig gennem sine Rodder og aander gennem sine Blade. Vi skal altsaa sørge for, at Træet ved Flytningen tager saa lidt Skade som muligt især paa Rodderne. Bedst er det at flytte Træet med Klump eller med saa megen Jord som muligt; men ved Træer, der skal forsendes, kan det ikke altid lade sig gøre. For det andet maa der tages Hensyn til, at det flyttes i en Tid, da det hviler og ikke behøver at tage Næring til sig, altsaa fra Efteraar til Foraar. Alle Træer eller Planter, som har hjemme i det samme kolde Klima som her, er det bedst at plante tidlig paa Efteraaret. Især Værfrugter, som Jordbær, Hindbær,

Stiffelsbær og Hansbærtræer (Ribs), kan, naar de plantes sidst i September, vokse fast om Efteraaret og bære Frugt næste Aar, medens de, naar de plantes i Foraaret, ikke kan bære Frugt samme Aar. Frugttræer og mange andre Lovtræer plantes ogsaa bedst i Efteraaret, da Jorden saa om Vinteren af Vandet bedre kan synke sammen om Rodderne, og Planterne altjaa bedre tidlig næste Foraar kan begynde at vokse. Træer eller Planter, der horer hjemme i et mildere Klima, som for Eksempel Roser, Azalier, Alpenroser og de fleste stedsegrønne Træer er det derimod bedst at plante i Foraaret, da de saa ikke har Vinteren at gennemgaa, medens de er yngre, men har Tid til i Sommerens Løb at vokse for saa bedre at kunne modstaa Vinteren næste Aar. Baade i Foraaret og Efteraaret maa man helst vælge en Tid, der ikke er for tør, og om muligt bedækket Luft. I stærk Blæst eller Solskin maa Rodderne under Plantningen beskyttes for Udtørring og helst anbringes i en Spand Vand.

Der næst er Spørgsmaalet: Skal der gives Godning ved Plantningen? at besvare jaaledes: Da Træet efter Plantningen maa betragtes som yngt og altjaa ikke kan tage Næring til sig, er det altjaa absolut forkasteligt at give Godning ved Plantningen. Godningen gør kun Skade ved at odelægge Træets yngre Rodder.

Træet plantes i dybt behandlet, forud kraftig Jord og gives først Godning, efter at det har vokset noget, og jo bedre det er vokset fast, des mere Godning kan bruges. Lige saa fordærveligt det er at nøde et yngt Menneske til at juse, naar Jordøjelsjesorganerne ikke er i Orden, lige saa fordærveligt er det at give et Træ Godning under Plantningen, naar dets Jordøjelsjesorganer (Rodderne) endnu ikke er i Orden.

Efter Plantningen maa det yngre Træ behandles med Opmærksomhed. De mindre haardjøre maa beskyttes mod Frost og Storm. Jorden omkring Træet holdes løs og fri for Ukrudt og maa i tørt Vejr vandes.

Hvis man følger disse Regler, vil en Plantning i Reglen altid lykkes og hurtigt give Frugt.

Porto-Takster.

Et frankeret Brev indt. 20 Gr. 10 P., til Danmark hver 15 Gr. 20 P.

— ufrankeret Brev — 20 P., til — 40 P.

— dobbelt Brev fra 20—250 Gr.: frank. 20 P., ufrankeret 30 P.

— frankeret Brev indenfor selve Postdistriktet 5 P.

Korrespondancekort 5 P., til Danmark 10 P.

Trykflaget indtil 50 Gr. 3 P., fra 50—100 Gr. 5 P., fra 100—250 Gr. 10 P., 250—500 Gr. 20 P., 500—1000 Gr. 30 P.

Trykflaget til Udlandet indenfor Verdenspostforeningen 5 P. for hver 0 Gr. Kan forsendes indtil 2 Kilogr. og skal frankeres.

Forretningspapirer: (Regnskaber, Fragtbreve, Manuskript, Korrektur osv.) Indenfor selve Postdistr. og Rabopostdistriktet: indtil 250 Gram 5 Pg., 250—500 Gram 10 Pg. 500—1000 Gram 15 Pg. I Tyskland, de tyske Besiddelser og Østerrig-Ungarn: 10 Pg., 20 Pg. og 30 Pg. for ovennævnte Vægt. Til Udlandet indenfor Verdenspostforeningen 5 Pg. for hver 50 Gram, dog mindst 20 Pg. Forretningspapirer skal frankeres.

Vareprover indtil 250 Gr. 10 P. Skal frankeres.

Rekommanderede Breve foruden Porto 20 P.

Postanvisninger indtil 5 Mk.: 10 P., til 100 Mk.: 20 P., over 100 200 Mk.: 30 P., 200—400 Mk.: 40 P., 400—600 Mk.: 50 P., 600—800 Mk.: 60 P.; til Danmark indtil 355 Kr.: 10 P. for hver 20 Mk., i det mindste 20 P.

Postopkrævning af Pengesummer: For indtil 800 Mk. 30 Pg. forud; desuden Porto som for Postanvisninger.

Postefterkrav højst 800 Mk. Portoen er Portoen for Breve eller Brevkort + 10 Pg. + Postanvisningsporto for det opkrævede Beløb.

Pakker indtil 5 Kilogr. (10 Pd.) ved en Distance af 75 Kilom. (10 Mil) 25 P., over 75 Kilom. 50 P.

Pengebreve indtil 75 Kilom. (10 Mil) 20 P., ufrank. 30 P., over 75 Kilom. 40 P., ufrank. 50 P.

Forfiktingsgebyr for hver 300 Mk. eller en Del af 300 Mk.: 5 P., i det mindste 10 P.

Breve indenfor Verdenspostforeningen: frankerede Breve 20 P. for hver 15 Gr., ufrank. 40 P. for hver 15 Gr.; Korrespondancekort 10 P.; Trykflaget, Vareprover 5 P. for hver 50 Gr.

Telegrammer for hele det tyske Rige:

For hvert Ord 5 P., dog mindst 50 P. Til Danmark 10 P. for hvert Ord. Udbetalinger pr. Telegram indtil 400 Mark den sædvanlige Postanvisningsporto og Taksten for et Telegram.

Portotakst for Danmark.

Breve i selve Danmark indtil 50 Kvint 10 Ore, indenbys 5 Ore. Breve til Tyskland og andre Lande indenfor Verdenspostforeningen 20 Ore for hver 3 Kvint (15 Gram).

Trykflaget til Tyskland 5 Ore for hver 10 Kvint.

Vejrspaadomme for 1907.

(Efter den 11-aarige Periode).

J a n u a r. Indtil efter Maanedens Midte bliver mildt Wintervejr, mest med skyet Himmel, fremherskende; derpaa indtræder der ved klar Himmel stærkere Frost. Det snør eller regner ikke tidt, men rigeligt paa enkelte Dage.

F e b r u a r. Vejrtilget bliver mildt næsten hele Maaneden, og kun dens anden og sidste Trediedel bringer nogle saa Frostdage.

M a r t s. Maaneden bringer ingen Frost om Dagen, men derimod megen Nattefrost. Der falder kun lidt Sne og Regn.

A p r i l. Medens Maanedens første Halvdel bringer soligt Vejr og der falder Regn, er dens anden Halvdel forårsagtig og næsten uden Regn. Nattefrost indtræder ikke.

M a j. Maaneden bringer indtil ind i dens sidste Trediedel kun sjældent varme Foraarsdage. Først henimod Slutningen af den indtræffer et Par sommeragtige Dage. Der falder ikke sjældent Regn.

J u n i. Der indtræder vel Sommergevarme, men i det Hele er Luftens Varme meget maadholden, og falder der kun sjældent Regn.

J u l i. De to første Trediedele af Maaneden bringer hyppigt hede Sommerdage, ogsaa Tordenvejr med Regn; derimod er den sidste Trediedel jævnt varm og uden Nedbør.

A u g u s t. I Løbet af hele Maaneden indtræder der kun saa hede Sommerdage, derimod adskillige Gange Tordenvejr. De sidste Dage bliver solige og tørre.

S e p t e m b e r. Luftens Varme bliver behagelig efterårsagtig; Maaneden bringer et Par Gange Tordenvejr, men ogsaa hyppigt Regn.

O k t o b e r. Første Trediedel bliver regnfuld, stormfuld og bringer flere Gange Tordenvejr, den anden Trediedel bliver mere tør, men den sidste Trediedel bliver atter meget regnfuld.

N o v e m b e r. Maaneden begynder med Nattefrost, derpaa bliver det til en Begyndelse atter varmere, men straks efter Maanedens Midte indtræffer der saa hyppigt Nattefrost, at Vejrtilget næsten bliver vinterligt.

D e c e m b e r. Mildt, men stormfuldt Vejrtilg i de første Dage, derpaa følger nogle Dage med Frost, hvorpaa Vejrtilget igjen bliver mildere og der kommer kun nogen let Nattefrost. Luftens Varme i de sidste Dage synker om Natten til under Null. Maanedens Ende bringer Storm og Sne.

(S. 11)

Strømfæntning.

Romanstykke af P. Skovroy. Med 5 Tegninger af P. Andersen.

Hvem der er gennemildnet af en Sag, kan ikke andet end virke for den, sætte sit Liv ind for den — selv om han ved, hvor lidet dette Liv i og for sig kan bidrage til Sejren. Han tjener, fordi han maa; ikke blot Staten — men ogsaa ens egen Overbevisning, naar den er begejstret, kræver en Hæderpligt.

Bertha von Suttner.

Man ræddes stundom, naar man kommer til at tænke paa, hvorlunde i Folkenes Historie tilsyneladende Smaating og Tilfældigheder raader for Folkenes Skæbne i lange Tider, hvorlunde et lille Tryk af den mægtiges Haand ligesom en Sporskifter, kan lede et Folk ind paa nye Baner, der maaske fører til Lykke og Udvikling, maaske til Forsald og Død. Og staar man under Granstning af et Folks Historie ved et slikt Sporskifte, falder man i Tanker og udmaler sig, hvad Folgen vilde være bleven, hvis og dersom . . . Og saa kan det hænde, at man ved Enden af Tankerækken former Udfaldet i en saa tilsyneladende vovet Slutning som denne:

„Hvis det havde været Regnvejr den 28. November 1231, vilde Sønderjylland have været dansk den Dag i Dag . . .“

Hvis det nemlig havde været Regnvejr den Dag, vilde den unge Valdemar Dagmarson sandsynligvis ikke være gaaet paa Jagt i Højsnæs Skov, hvor han fik det Baadestud i Benet, som blev hans Død. I Skjaldens Sorgedkvad om denne Begivenhed staar:

„O Danmark, om du dit Tab forstod,
da maatte du græde det bare Blod!“

Stjalden havde mere Ret, end han selv anede. Baldemar, den elskede Dagnars Søn, var elsket af hele Folket, hylbet og kronet i Slesvig allerede 1218 som Danmarks Konge. Ingen vilde have bovet at gøre ham Kronen stridig, Erik vilde ikke være bleven Konge og den skæbnevangre Arvetvist mellem Brodrene ikke udbrudt, Abel vilde ikke være bleven Hertug i Sønderjylland, hvor han bejvogrede sig med den holsteniske Greve og slog ind paa den Vej, som siden stadig blev fulgt: at jøge Forbund i Holsten mod Danmark. Det skæbnevangre Masketi med Holsten, som gav Sønderjyllands Folk til Pris for Forthjnkningen under holsteniske Herremænds og tyske Embedsmænds Indflydelse i Aarhundreder, vilde sandsynligvis være undgaaet.

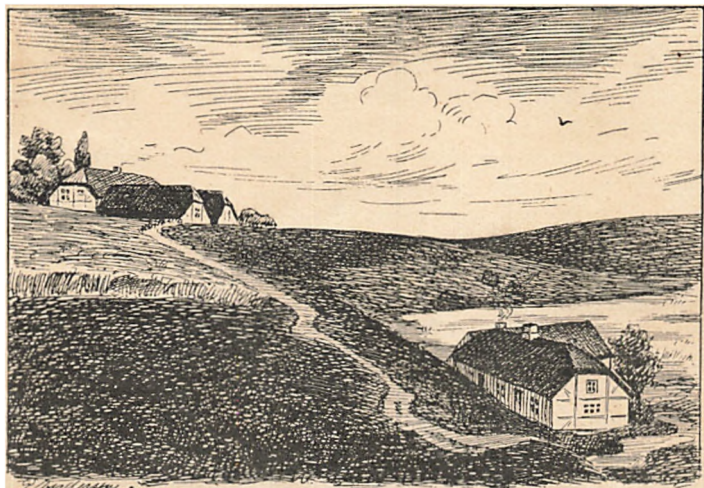
Saadan kan det gaa i Nationernes Liv, og noget lignende vil kunne paavises i det enkelte Menneskes Liv efter en omhyggelig Granisning. Ogjaa her kan store Omvæltninger stundom føres tilbage til jaare juaa Narjager og tilsyneladende Tilfældigheder.

Og her vender min Tanke atter og atter tilbage til en Begivenhed, der synes latterlig lille ved en overfladisk Betragtning, men alligevel gav det første Stød til skæbnevangre Følger for et enkelt Menneske og blev af væsentlig Indflydelse paa et helt Sogns nationale Holdning.

Jeg vil nu fortælle det, som det er. Saa kan man tage deraf, hvad man vil.

For et halvt Aarhundred siden boede to Brodre hver paa sin Gaard, den ene paa Bakken og den anden ved Bakkens Fod, hvor Mosen begyndte. Den ældste af Brodrene havde faaet Fædrengaarden med den Anseelse, som klæber ved Sognets største Jordjendom. Den yngre Søn havde faaet Udlyttergaarden og i Ruggen gav af en eller anden Skøn Fe i Tilgift et lyst Hoved og et lyst Sind, medens den ældste Søn var lidt mørk og inde sluttet.

To Sønner af disse to Fædre var det, som en Skøn Sommerdag sidst i Trejerne gik hen ad Landevejen til Købstaden for at lade sig „udskrive“, som man kaldte det at optere for Danmark efter Wienfredens Artikel 19.

De to Fættere havde arvet Fædrenes Temperament. Andreas fra Møsegaarden jnattede livligt og med Begejstring om de jønderjydske Mænd, som fornylig havde nægtet at sværge til den preussiske Fane. Han fortalte om den unge Mand fra Sundeved, som blev kastet i Fængsel, fordi han havde revet den preussiske Uniform i Stykker, som man med Magt havde iført ham.

Folk troede jo den Gang endnu paa Traktater og havde Grund dertil. Thi ikke alene var Løftet i Pragtsfreden givet men ogsaa lyst i Ruld og Ron af Bismarck ved Erklæringen i Landdagen:

„Jeg har altid været af den Mening, at den Befolkning, som virkelig — med utvivlsom og gentagende tilkendegivet Vilje — ikke vil være preussisk eller tykt, men tilhøre en Nabostat af dens egen Nationalitet, ikke bidrager til at styrke den Magt, fra hvilken den stræber efter at blive adskilt. Vi maa holde de Forpligtelser, vi har indgaaet o. s. v.“

Udførelsen af Folkeafstemningen maatte i Datidens almindelige Bevidsthed være utvivlsom og nær forestaaende.

Sonnen fra Bakkegaarden, Peter Jensen, hørte i Tavshed paa Fættrens Udgydelse. Det var kun dennes Overtalelser og ikke i Følge nogen indre Drift eller Umodning fra Faderen, at han havde besluttet sig til dette Skridt. Faderen var tværtimod ubidende derom.

De to Knoxe var ikke fri for at være lidt benøvede, da de i Kbstaden steg op ad Trappen og bankede paa hos Herredsfogden, som da ej heller gav dem nogen blid Velkomst. Det fik ogsaa en bedrøvelig Ende. Da Herredsfogden spurgte om deres Alder og paa Grund af deres Mindreaarighed krævede et skriftligt Samtykke fra Faderen, viste det sig, at kun Andreas havde et saadant, og da denne nægtede at underskrive den trykte Begæring, som blev forelagt ham, fordi den indeholdt et Paabud om at være ude af Landet inden 14 Dage, blev ogsaa han afvist.

Saalunde gik det til, at de to Fættre ikke blev ndstrevne, den ene, fordi han ikke havde sin Faders Samtykke, den anden, fordi han elskede sin Fædrenejord og sin Hjemstav, som han elskede sin Moder, der havde født ham og opfostret ham, og som han ikke kunde jvigte.

Var disse to forskjellige Marsjager nu Afspøninger af det blinde Tilfælde, hvad man efter første Skon skulde synes? Ingenlunde. De to Fættre var som to Planter af samme Art men opvoksede under forskellige Luftstrøg.

Nede i Mosegaarden gik den brede, stotte folkelige Luftstrøm gennem de lave Stuer og de aabne Hjerner. Oppe paa Bakkegaarden strog de fremmede Luftninger fra Fyrerne hen over det høje Tag og fivede ind gennem Luger og Lemme. Den peb i den blakkede Præsts kæln Hyrdeslojte, den buldrede i den tykke Skovfogeds Olbas, og den hvislede i den holsteniske Møllers slejste, hæse Stemme.

I den rige Mands Hus var det godt at være. Godtøllet var krabat og manglede aldrig i Kanden, og Sulefadet var fyldt til Manden til enhver Tid af Dognet. Huset var næsten aldrig fri for Gæster.

I disse Omgivelser heraudt Peters Barndom. Hans Dre forvirredes af de uharmoniske Røster i Hjemmet. Livet sammen med Kammeraterne gav ham d e r e s Præg, men Fællesskabsfølelsen var

for flydende til, at den kunde fortætte sig til en national Overbevisning, der kunde skabe Impulser, som hos hans Fætter Andreas. Den tykke Bevægelse, som havde holdt sine Orgler i Fyrrerne, var ikke mindre farlig i Halvtredserne, da den havde faaet Martyrdommen over sig.

De forskellige aandelige Livsvilkaar i Mosegaarden og paa Bakkegaarden havde i Aarenes Lob sat deres Spor. Ikke saa dybe, at Manden paa Bakkegaarden betragtedes som tyfskindet. Peters Fader vilde have sølt sig krænket, hvis man havde jagt ham dette paa; men den Omstændighed, at Andreas fra Mosegaarden i Slutningen af Trejerne kunde møde hos Herredsfogden med sin Faders Minde til Udskrivningen, medens Peter fra Bakkegaarden maatte gøre Skridtet hemmeligt, var ikke tilfældig men en lille Afspjeling af en Slags Prove paa den Aflejring, som Tidens Strøm havde efterladt paa Bakkegaarden.

Aarene randt.

Di Mar efter sad Peter Jensen som Gjer paa Bakkegaarden efter Faderens Død i Halvfjerterne. Han havde været preussisk Soldat, medens Andreas paa Mosegaarden var bleven fri. Andreas var udvandret til Australien, fordi han havde flere Søskende og kunde indse, at han vilde komme til at sidde haardt, om han skulde tage Fædrenegaarden efter Faderen. I Australien kunde han saa fri Ford af den engelske Regering, og Andreas med sit lyse Hoved og sit lyse Mod nærede ingen Tvivl om, at han i en Haandevending der kunde tjene den Formue, som han manglede her. Haandevendingen traf dog ud i en halv Snes Mar, og hvor vidt hans Haab er gaaet i Dpfyldelse, har ingen faaet fuld Rede paa. Da han fik Brev hjemmefra, at de Gamle skrantede, kom han tilbage og overtog straks Mosegaarden.

Oppe paa Bakkegaarden gik alt i den gamle Gænge. Peter Jensen var som Faderen en gæstfri Mand. Præstens kælnø Hørdeslojste havde listet sig ind i Peters Hjerter i Datterens Lignelse. Præstens Datter sad nu som Fruer paa den jnukke Gaard, og en lille krollet Dreng løb omkring i den store Haves Gænge.

Straks ved det første Besøg, Andreas gjorde hos Fættøren paa Bakkegaarden efter Hjemkomsten, fik han et bestemt Indtryk af, at det var en fremmed Lust, som her slog ham i Møde. Det var sidst i Halvfjerterne, og Regeringens Udvisningspolitik havde

begyndt. Andreas lagde med Harmes Mærke til, at hans Fætter var tilbøjelig til at undskyldte Regeringens Fremgangsmaade i noget Mon, og at han førte hjemmetykke Frajer i Munden om, at Befolkningen burde forholde sig rolig, at det ikke nyttede at stampe mod Brodden, at gabe mod Donsmunde o. s. v.

Andreas blev ilter og spurgte, om Fætteren vilde lære Beboerne i Sognet den Kunst at „ligge død“. Det var Hundekunster, som selvstændige Mennesker maatte holde sig for gode til. Og dermed gif han.

Paa dette Tidspunkt havde det maaske endnu været muligt at standse den tykke Judslydelse paa Bakkegaarden. Men det gaar her i Landet, som det gaar hele Verden over for Sandhedens og Rettenes Forkæmpere, at Branden i Hjertene ogjaa gør Hovederne varme. Et koldt og klart Hoved vilde have jagt sig selv, at Peter Jensen paa Bakkegaarden stod paa Skillevejen, og at det mindste Stod kunde bringe ham til Fald.

Og nu kommer jeg til den latterlige lille Begivenhed, som bragte Stodet, den lille Kæstevind, som kunde bringe Studen til at kuldsjæle, fordi den sejlede uden Ballast, den lille Sten ved Vejen, som den store Gaardmand jublede over. Og naar man tager den usjelig lille Sten op i sin Haand og betragter dens Lidenhed, jaa maa man le, skont man burde græde.

Der var Mikkelsgrande i Kroen. Peter Jensen paa Bakkegaarden førte Forjædet. Dette var jo i sin Orden. Det var en hævdvunden Bedtægt, at Jorddrotten førte Sceptret.

Efterjommeren havde været noget vaad, og det kneb med at faa Havren bjærgt. Ikke at tale om Torvene, som det var rent galt med. Ogjaa den rige Bonde paa Bakkegaarden havde en Del paa Møsen endnu, og han havde lige, til lønlig Moro for mange i Forjæmningen, holdt en lang Skyndetale om den evindelige Regn og Staden, den voldte paa Møsen. Den rige Peter Jensen havde nemlig nogle ret mærkelige Karakterejendommeligheder. Han var uhyre nærig og nøjesende i Smaating, paa samme Tid som han kunde give store Summer ud, naar det gjaldt om at tilfredsstille hans personlige Forsængelighed, som var umættelig. Han havde faaet Ky for at være den bedste Studeseder i Miles Omkreds og for at hævide dette Ky, fyldte han mere Kraftfoder i

Studene, end de var værd. En forloben tykt Forfatter, der levede højt paa Bakkegaarden som Sommergæst i flere Aar og kvitterede med at udgive en Bog, hvor han gjorde tykt Aar ad Peter Jensen og flere Folk i Sognet, havde en Gang rost Peter Jensens Cigarer som lige saa gode som dem, han plejede at ryge hos Grev den og den. Og fra den Dag af blev baade Cigarer og Vin grevelig paa Bakkegaarden.

Hans Godgørenhed mod fattige Folk havde samme Ophav, nemlig hans Forsængelighed, der var saa graadig, at den slugte de største Kameler. Sognets værste Tiggerkælling, Stine Flæskes, var i Hensende til dette Punkt klogere end hele Sognet. Hun vidste af Erfaring, at Peter Jensen paa Bakkegaarden end ikke vragede den tarveligste og groveste Smiger, som hun lod udgaa af sin Mund, blandet med den værste Føjelstank.

„Na, ja, ja, Stine, lad det nu være godt“, kunde han svare med en afværgende Haandbevægelse. „Gaa saa over i Køfkenet og saa Skrukken og Pojen fuld.“

I Grunden var han gerrig og indhalende, jmaalig og klynke-vorn. Med Borherre laa han i et evindeligt Kræemaal, for saa vidt som Vejret aldrig blev ham tilpas. Var det Solskin i otte Dage i Træk, jved Græsjet af ned i den jorte Jord. Gaa det Regn, og det havde regnet i et Dogn, begyndte Peter Jensen at klynke: Være vi nu ikke faar for meget af det gode.

Denne Svaghed tog Folk i Sognet ham imidlertid ikke ilde op. De havde jo alle en Rem af Huden.

Nu en Gang vakte Peter Jensen Forargelse i Sognet. Det var for nogle Aar siden, da Egeren af Bakkegaarden allerede var en ældre Mand, at han lod sig henrive til en Handling, der gjorde et stærkt og støgt Indtryk.

Det var et Aar, da Vejret i Højbjergningstiden var over al Maade vaadt og drist og lunefuldt. Lige som Høet var tjenligt til at køres ind, tog Regnen fat igen. Peter Jensen bandede og klynkede skiftevis. Og en Dag, da Høet atter havde ligget spredt, og man var modt mandstærke for at sætte det i Stak, trak et Tor-denvejrs op med en vældig Bløde. Da var det, at Peter Jensen fra Bakkegaarden gik ud af sit gode Skind. Han jør ud i Regnen, greb en Tot af det halvt mugne, jortladne Hø fra Staa-ret, løb frem paa Engen, strakte Haanden mod Himlen og raabte:

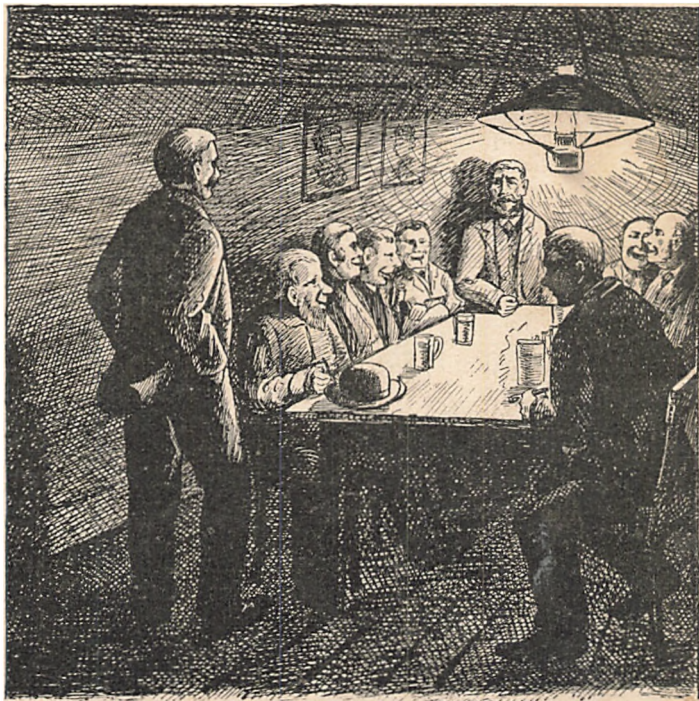
„Forlanger du, at jeg skal give mine Kreaturer jaadant Hø i Vinter!“

Men da var han ogsaa paa Magtens Tinde som Amtsforstander og Forhyn for mange i Sognet. For 25 Aar siden var han kun den rige Peter Jensen paa Bakkegaarden, hvilket for Resten ikke var saa lidt; i al Fald saa meget, at Grandedeltagerne ikke vovede at sfoje ham eller le højt ad hans Jeremiader.

I det jamne traadte Andreas fra Mojeegaarden ind og modtoges straks af Peter Jensen med Spørgsmaalet:

„Naa, Fætter, hvordan har vore Torv det?“

„Vore Torv! Gudt.“

„Godt, hvordan det? Har du faaet dem dækkede?

„Nej, ikke just det, men nu kan det i al Fald ikke regne paa dem mere.“

„Ikke regne paa dem. . .“

„Nej, for Torvene, baade mine og dine, staar helt under Vand nu.“

Denne Bittighed kunde Bønderne ikke staa for, den slog Spunjen ud paa Tønden, og en skrældende Latter rullede igennem Rummet.

Peter Jensen glemte at le med. Han havde en Fornemmelse af, at Latteren rullede hen over hans Hoved. Han sølte sig ramt paa sit sømste Sted, Forsængeligheden.

Paa denne Dag lagdes Froet til et Modsetningsforhold mellem de to Fættere, der snart skulde blusse op til en Kamp, der fra en personlig hurtig udviklede sig til en politisk — aldeles som i Tidernes Lob Kampen mellem de tytte Hertuger og Kongen i den danske Stat udartede til en national Landskamp i Sønderjylland.

Andreas i Mosegaarden blev Forer for dem med de ranke Rygge, medens Peter Jensen paa Bakkegaarden idelig prægede Eftergivenhed og Stilfærdighed. Vare forholdte sig rolig! En Mand, der ikke slaar fra sig, slipper for at faa Hug, var hans Valgsprog.

Da Andreas i 1880 var med til at stifte Sprogforeningen, kaldte Peter ham en „Agitator“. Andreas beklagede, at han ikke fortjente denne Hæderstitel i saa høj en Grad, som han kunde ønske. Og da Andreas i 1884 var med paa Vestjyllandssturen og Myndighederne bagefter jvingede Udvisningens Svøbe over det ganske Nordislesvig, blev ogsaa han ramt. Man havde nemlig faaet udponstet — ved Bakkegaardsmændens Hjælp, paastod Andreas Jensens Venner — at Andreas under sit 10 Mars Ophold i Udlandet havde forsonet at vedligeholde sin Ret som preussisk Statsborger.

Andreas Jensen paa Mosegaarden blev landsforvist som Udlandning fra det Land, hvor hans Bugge havde staaet, og en skøn Dag kom en Gendarm, der var født i Sakjen, og jog Manden ud af hans fædrene Gaard, fordi han ingen Indfødsret havde, skønt han var født paa Gaarden.

Saalunde sket i det Herrens Aar 1885.

Statens Kamp mod den enkelte, som Koller senere satte i System i Medfør af hans Erklæring i Provinslanddagen 1899:

„Maar jeg ikke kan komme Agitatorerne til Livs paa anden Maade, maa jeg, om nødvendigt, ruinere dem, ja at de rejser ud af Landet“, indlede des paa en Maade her. — Det var en ulige Kamp, en uhyggelig Kamp, man blev Vidne til; men Andreas i Møjen havde en stiv Nakke. Han var dov for sine Venners Raad at sælge Gaarden, inden de otte Dages Frijs udløb. Han flyttede ikke en Fod fra sin Gaard, han vilde ikke vige fra sin Arvelod efter Fædrene, den Ford, han elskede som sin Moder, der laa paa Kirkegaarden bag Byen. Han jagde, som i 1842 Hiort Lorenzen i den slesvigiske Stænderforsamling: Jeg viger kun for den syjske Magt!

Tre Dage efter at han var transporteret over den danske Statsgrænse, sad han igen paa sin Gaard. Han blev ja kastet i Fængsel og anklaget for ulovlig Tilbagevenden og dømt. Atter blev han ført over Grænsen, medens der for Retsomkostningerne blev gjort Udlæg i hans Ejendele. Dette gentog sig atter og atter. I Lobet af flere Aar tog Politiet ham paa de mest forskellige Steder, og han gjorde efterhaanden Bekendtskab med de fleste Fængsler i Nordflævig. Staten havde Loven og Magten paa sin Side, Andreas den naturlige Ret. Under Kampen graanedes Andreas Jensen's Haar, hans Helbred undergravedes, og hans Ryg krogedes, men hans Nakke bojedes ikke. Det hje Livsmød sluttes i hans Blik, men der læstes om Fortvivlelsens blege Trods og Ubøielighed i Steden. Det var jo kun i uegentlig Forstand en Kamp, der her førtes, efter som det kun var den ene Part, der slog. Hans Kamp var som Skibets Kamp med Bolgerne, efter at Mandstabet har forladt det. Og hans Skæbne var som det forladte Skibs, der kastes som Brag op paa den nøgne Strand.

Andreas Jensen var et Brag, legemlig og otonomisk, da Stormen stilnede af. Selv hans Sjæl glimtede mat som Bragets Laterne, Stormen har glemt at slutte.

Dette Forlis gav Peter Jensen's politiske Skude Vind i Sejlene. Og hans Stilling i Sognet befæstedes yderligere ved en Handling, som vilde have gjort hans Kløgt og gode Hjerte Vre, hvis den ikke havde haft sit Udspring i hans Forfængelighed, der i hans sjælelige Organisme spillede samme Rolle som Gøgeungen i Sangfuglereden.

Da han fik at vide, at hans forfulgte Fætter omsider var havnet paa et Sygehus, lod han straks spørnde for sin lukkede

Bogn og hentede i egen Person den syge Frænde til Bakkegaarden. Ingen skulde sige om Peter Jensen, at han var Mag til Fættteren, fordi denne havde staaet ham imod. Sagen var, at den gamle Præst, hans Svigerfader, havde raadet ham til dette Skridt, der vilde tage sig godt ud i Folks Dine. „Den Mand, der overvinder sig selv“, citerede Præsten med Salvelse, „er større end den, der erobrer en Stad.“ Og Peter Jensen nød sig selv som denne store Mand.

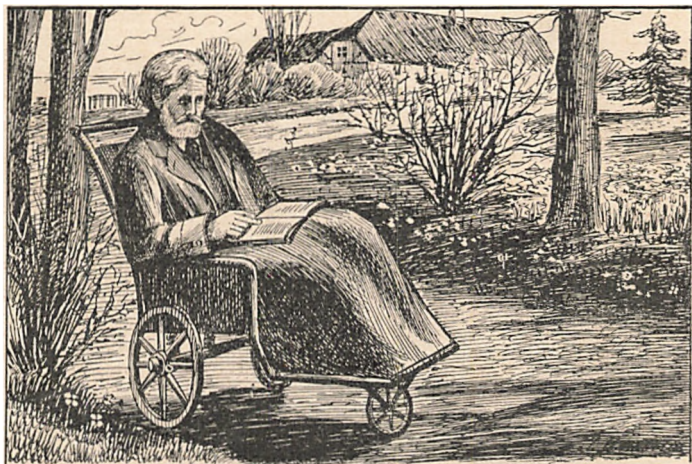
Denne Plan vilde dog nok være strandet paa Fættterens Modstand, dersom ikke denne havde været saa nedbrudt paa Legeme og Sjæl, at han ikke var i Stand til at modsætte sig noget som helst. Og hans Tilstand var i flere Aar af hans Ophold paa Bakkegaarden præget af en Sloshed baade i aandelig og legemlig Henseende, der robede, at hans Nervesystem var rystet i sin Grundvold. Han var et Offer for de politiske Forhold, men han brugtes paa en fiffig Maade af de fremmede, som Peter Jensen leste med, som et Skræmmebillede for alle politisk Uegensindede. Her kunde man se, hvad det forte til at kæmpe mod Overmagten. Det var kun som at stanpe mod Brodden, som at gabe mod Dvæmsmunden, altsaa Galmands Værf.

Dette havde til Folge, at da Skolerpolitikens Æra oprandt i Halvfemserne, var det Sagn, som Bakkegaarden skuede ud over, en Dumleplads for politisk Brang, hvor der naabent og i Smug blev drevet Lushandel med statsborgerlige Rettigheder og Friheder, som gaves i Bytte for norrejydske Tjenestepiger og sonderjydske Tjenestedrenge og saa meget andet.

En af Hovedparagraferne i Grundloven for Verdensordenen, som den Alnægtige har udstedt, er Bestemmelsen for Bevægelsen. Ja, en enkelt moderne Filosof hævder endogjaa, at Bevægelsen er alt, og at der intet eksisterer uden den her i Verden. Alle Foreteelser, som iagttages af vore legemlige og aandelige Sanjer, Liv og Død, Aand og Materie, er kun forskellige Dringsformer for Bevægelsen.

Erfaringen og den videnskabelige Forskning lærer os, at den „universelle“ Bevægelse er bunden til Volgelinjens Form. Det vil sige, den Bevægelse, som er i Pagt med det evige. Derfor taler vi ikke blot i vore Dage om Havets Bolger, men om Luftbolger, Lydbolger, Lysbolger o. s. v. Denne Lov er fælles for Livet i Naturen, som for Aandslivet og Menneskelivet

Andreas Jensen lod Bogen synke ned paa sit Skod og faldt i dybe Tanker.

Andreas sad i sin Rullestol ude i Haven, en værkbruden og lammet Krøbling. Sin legemlige Førlighed havde han ikke faaet tilbage, men hans livlige Aand luede atter klart som i hans unge Dage og med endnu større Inderlighed.

Aprilsolens hvide Lys gled kærtegnende hen over Krøblingens hvide Tøse og luede i det fine røde Skær paa hans hvide faste Bænde, som fremkaldtes af Tankearbejdet indenfor dens Hvelv.

Som han sad der i sin Rullestol, var han et Billede paa selve Landets sorgelige men ikke haabløse Skæbne. Fremmedherredømmet havde lammet ham legemligt men ikke aandeligt.

Dg hans Aand gif paa Vandringer og Eventyr i Historiens og Videnskabens, i Sagnets og Fantasiens rige Verden. Stundom foer han vild, thi hans Aand var jo ikke kultiveret; stundom misforstod han, og stundom famlede han i fuldstændigt Mørke, hvor andre maaske saa klart.

„Univerjel“ og „i Pagt med Evigheden“. Dg hans Aand gav sig til at tumle med disse dunkle Begreber. Han granskede over, hvad Meningen monne være. Omfider troede han at have fundet det, og hans Tanker formede sig: Naen, som slynger sig igennem Engene, gaar i Vølgeinjer mod det evige Hav, er i Pagt med Evigheden, medens den Byt Vand, som under en Byge samler sig paa Højen og risler lige ned i Lavningen og dor, ikke er det. Saaledes er det i Naturen. Dg i Aandens Verden: Er Bevægelsen et Barn af Dognets Liv, dor den, naar Dognet er omme, er den et Barn af det evige og guddommelige, i Pagt med Tidsaanden, lever den evindeligt, som Tidens Strom glider mod Evigheden, som Naen glider mod Havet igennem Marhundreder. Men en saadan Bevægelse styrter ikke hovedfulds af Sted, som Vandpytten ned i Lavningen; den glider saa jagtelig, slynger sig i Vølgeinjer op over og uden om Forhindringer, som Naens Lov mod Havet, som Tidens store Ideer i Aandens Verden. En Bevægelse af denne Natur er Nationalitetstanken, Nationalitetsprincippet, den kan forsvinde en Stund, men dukker stadig op paany og skintes gennem alle Folkebevægelser i Europa.

Er vor Folkebevægelse i Pagt med den? Glider vi henad Naen, eller er vi med i den Byt Vand, der skylles ned i Lavningen og dor?

En mat Afstygnung af Ungdommens faade Smil skintedes et Øjeblik om Krøblingens blege Mund. For ham stod det klart, at der var en anden Bevægelse, som mere lignede Vandpytten, der var et Barn af en Plaskregn og som endte sit Liv i Lavningen, da Dognet var omme.

Dg hans Tanker dalede fra Højderne ned til Bakkegaarden og til den fælsomme „Folketomedie“, som her var bleven spillet i Lovet af to Etled, der havde lagt Dre til, naar Brandenburgere og Sakjere præfede „Nationalpolitik“ i Uffes gamle Land, hvor Folket talte dansk, hvor Stenene talte dansk, og hvor Byer, Skov og Mark, Bang og Bænge talte dansk fra Hedenold.

Det var som en Smitsot, der havde hærget. Men naar Sygdomsstoffet er opbrugt, maa Sygen dog standse.

Og Krøblingens Blik vendte sig uvilkaarlig mod Sonnen af Huset, en halvvojsen Dreng med et krollet, lyst Hoved, som stod lidt borte og saa langt ud over Egnen, skyggende med Haanden for Djuene, som kiggede han efter noget langt borte.

Ogsaa Krøblingens Blik blev tankefuldt og vidtskuende, som saa han noget langt ude ved Synskredjens Rand — den aandelige Synskredjes — som et aandeligt Fata Morgana.

Og alt som Marenes randt, og Drengen voksede op til Ungling og Mand, vilde en god Jagttager stundom have set dette jelsomme, anelsesfulde Blik i den stakkels mishandlede Krøblings Dje.

Gamle Andreas, som Andreas fra Mojsgaarden nu kaldtes i Folkemunde, fordi han var bleven gammel før Tiden, elskede denne Dreng, og Drengen holdt til Gengæld meget af „Dntel Andreas“ og lyttede med Henrykkelse til dennes gamle Eventyr og lystige og bedrøvelige Folkevise og Sange.

Andreas havde en Søster gift med en god dansk Bønde i Sundeved. Denne Søster fik en Gang et Brev af følgende Indhold fra Broderen:

Kære Søster!

Tak for dit og din kære Mand's Tilbud. Men jeg tror, at jeg bliver her. Jeg har det godt og — jeg aner, at jeg har en Mission her paa Bakkegaarden. Hvis du vil hjælpe mig, saa send Hans en Indbydelse til et eller andet i Sommerferien og hold ham fast nogen Tid. Han kan have godt af en lille „Klimaforandring“.

Din

Andreas.

Hun paa Sommeren fik Andreas Brev fra Søsteren, og i Brevet var der en venlig Indbydelse til den unge Hans Jensen paa Bakkegaarden.

Da Drengen kom tilbage fra dette Besøg, var der to Ting, han var særlig opfyldt af, og som han skiftedes til at høre til Skerne. Det ene var en ung Pige med Lokker, det andet en Budelhund. Pigen hed Thyra og Hunden Karo, og efter Hanses Beskrivelse maa de have været lige storartede, hver i sit Slags.

„Saa?“ sagde Andreas drilsk. „Da har min Søster altid skrevet, at Thyra var en dum, grim Unge.“

„Hun dum og grim! Nej, det er hun rigtignok ikke. Hun er klog, huu ved alt. Men hun skal da ogsaa studere,“ udbrod Hans stolt paa sin Venindes Begne.

„Skal Karo maaske ogsaa studere?“

„Nej, den er udstuderet,“ lo Hans og lob sin Vej.

Endnu en Gang fik Hans Lov til at bejoge sine to Venner paa Sundeved. Saa kom Thyra paa Skolen, og Hans blev sendt til Angel for at lære Tykt og Landbrug ligejom Faderen i sin Tid. Og da Hans var færdig med sit agrariske Studium og Tykten i Angel, blev han preussisk Soldat. Da han havde udtjent sit Aar som Frivillig, kom han hjem til Bakkegaarden.

I al denne Tid havde Livet det gaect i den jædvanelige Gænge med et Rykind af tykke Embedsmænd fra Kjøbstaden, og der gik en stadig vislende Strøm af tykt Tale og tykte Meninger gennem Bakkegaardens Stuer.

Det var op imod Aarhundredskiftet. Røllerpolitikken var i sin jagreste Blomstring og jatte sin jælsomste Frugt i Tjenstedrengstrigen.

Andreas saa paa denne jælsomme Ledingsfærd med et jpotisk Emil, som gerne kunde tolkes: Jo galere, jo bedre!

Hans Søsterdatter havde i det Aar taget Studentereksamen med Glans og rullede i denne Sommer Landet rundt paa sit Hjul for at studere Land og Folk, som Søsteren skrev til Andreas. For Tiden var hun paa Sild, og det var ikke umuligt, at hun kunde figge ind paa Bakkegaarden paa Hjemvejen.

Hans blev kisteglad, og Dntel Andreas blev det ikke mindre; men han kunde dog ikke dy sig for at sige:

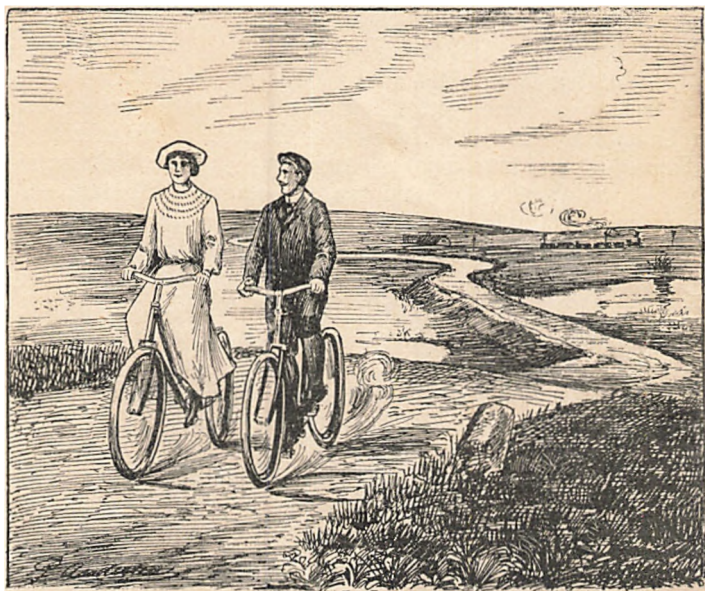
„Bare hun nu har Karo med.“

„Skidt med den!“ raabte Hans og joer ud.

Skønt Udtrykket ikke horer til de mest jogte Vendinger i Sproget, lod det dog som Musik i Kjøblingens Ore. Det tankefulde, langtskuende Blik kom atter frem i hans Øje. Han hentsant i sine jædvanelige Drømmerier, og en Stund efter mumlede han de løndomsfulde Ord:

„Nu kommer Sporstifteren.“

En Stærjommerdag kom en ung Pige og en ung Mand cyklende op over Tvillingbakken Syd for Bakkegaarden, med Vejen, der fører fra Stationen ned over Møjen.

Det var et juvnt Par, Stærjommerjolen her skinnede paa. Den unge Pige sad rank i Sadeln, og hendes stolte Holdning og knejjende Nakke robede Selbveidstthed og Karakter. Hendes Kinder var brunede af Solen og Soluften paa Sild, og paa det krusede, stærke Haar sad koket en hvid Sportshue.

Den unge Mand var høj som hun, med juvidige, stærke Lemmer og et krollet Hoved. Af og til drejede dette Hoved sig og hans Blik strejffede den ranke Pigeskikkelse ved hans Side.

„Bed du hvad, Thyra, jagde han efter et lille Dphold i Samtalen, „bliver du fornærmet, naar jeg siger, at du ligner en Tulipan.“

Thyra blev rød og gav sig pludselig til at synges i jællandsk Mundart og med en vrængende Røst, der lød dobbelt komisk i disse Omgivelser.

Her æ vel i Skattebjerg Herred
a Pier en hel Mellesoun,
men grout aa fornastelit er 'ed
at ligne dem ved din Personu.
Jeg sier dem slets ingen Blomster,
men di æ som Matten mod Da'en;
for di æ blot Leljer aa Roujer —
men du — du æ en Tullepan!

„Ja, for mig har nu altid disse høje Blomster med de suende Hoveder paa de slanke Stilke været noget af det smukkeste i et Urtebed“, jagde Hans leende; „men jeg er jo ogsaa en Vonde.“

„Og jeg da?“

„Du er en Videnskabsmand, en sprænglærd Person. Hvad har du saa lært paa Sild?“

„Jeg har lært en hel Del og kunde have lært mere, om jeg havde været Filolog. Det første Indtryk, man faar i Badesødet, er, at Landet er røvtjyst, men lærer man Folket at kende, skønner man, at der er tre Kulturlag, et dansk nederst, et frisisk derover og overst en tyisk Fernis. Naturens Røst er endnu ikke helt forstummet derovre.“

„Men hvad gaar der dog af Lars' Bogterdreng? Se, hvor han skaber sig!“ afbrød Hans og pegede paa en Gruppe, der stod ved Leddet til Pilealleen, som forte op til Bakkegaarden, og bestod af Tjenestedrengen, en Karl og en gammel Hoppe, som man brugte til at trække Vandtønden.

Drengen Lars slog ud med Arme og Ben og holdt sig snart paa Mavens, snart paa Bagen, i et Latteranfald, der tilfidsst truede med at kvæle ham, thi han begyndte at hoste og spytte.

Karlen skældte og jældte, men altsammen paa Thyk og til ingen Nytte, medens Hoppen stod og rystede paa sit gamle Hoved.

„Hvad i Alverden er paa Færde, Lars?“

„Na Husbond, aa Husbond, det er den ny Karl, han snakker Thyk til gamle Lotte. Hi, hi, hi! Haa, haa, haa! Na!“

„Hvem er gamle Lotte?“ spurgte Thyra og saa forundret fra den ene til den anden.

„Det er jaanænd Hoppen her“, svarede Hans leende.

Og nu lo Thyra med. En ung friff, straalende, tindrende Latter, der lod som Klokkespil hen over Markerne og fik Sangfuglene til at spidse Dren.

Med et standsede hendes Latter, klippet over som en Traad, og hun udbrød med en Udvor, der stak jelsomt af mod det komiske i hele Situationen.

„Det var Folkets Røst, vi der horte, Hans.“ Og hun tilføjede jagte, næsten uhorligt, med en venodig Klang: „Men du kender den maaste ikke, Hans. I har nok glemt at lytte til den her paa Bakkegaarden.“

Saaledes holdt Thyra sit Rndtog paa Bakkegaarden, som en Lyd fra en Solvlokke, som en Solstraale. Men Solstraalen forjvandt ikke sporlost som i et Raalderdys Mørke, den gav Glimt fra sig som et Blinkfyur, der lyser langt ud i Nattens Mulk og lægger sin spæde Haand paa Skibenes Ror og vender Stævnen den rette Vej mod Havnen.

Det varede ikke ret mange Dage, før der gif lyse Frajagu om den unge Piges aandelige Idretter paa Bakkegaarden. Der fortaltes fra Gaard til Gaard og fra Hytte til Hytte, hvorlunde hun havde fort Skolemesteren til Bauds i Landets Historie. Hun havde jat ham jaadan til Bægs, at han hverken kunde vride eller vende sig. Og Amtsforsander Peter Jensen havde moret sig kosteligt (han var nemlig selv jaa tit jat til Bægs af Skolemesteren) og kaldte den unge Pige Thyra Dannebød.

En Dag fortalte Smeden til alle, der vilde høre det, mens han begejstret purrede op i Esjen, jaa Gnisterne sog ham om Drene, at nu havde den hellige Per Skrædder da faaet sit Fedt. Den unge Frøken havde modt ham og bebrejdet ham, at han havde stemt paa den tyske Kandidat ved et Menighedsvalg, skont han vilde have Ord for at være danskjindet. Han svarede, at Dvrigheden var indsat af Gud, og at man skulde være den underdanig. Hun svarede, at dersom de første Kristne i Rom havde været jaadanne Ulsjelrygge, havde Neros vilde Dyr ikke faaet Lejlighed til at sunderrive dem levende i Arenaen. Den Mand, som ikke vilde ofre Livet for sin Overbevisning, var ingen god Kristen i hendes Øjne.

Og de Danske i Sognet begyndte at spidse Dren og lette lidt paa Bingerne ved disse Historier, lige som Sangfuglene

havde spidjet Dreene ved Lyden af Søbløksen i den unge Piges Latter.

Saa foresaldt der noget, der bar Thyra Dannebods Navn paa Nygtets Ringer viden om.

Amtsforstander Peter Jensen gav stort Gilde paa Bakkegaarden. Det kildrede hans Forsængelighed at kunne vise sine fine tyske Embedsmandsvenner, at han i sin Slægt havde en akademisk Vorerinde, der kunde staa Maal med dem.

Bed Bordet holdt en prensijsk Embedsmand fra Kobstaden en Tale for Værtinden, Fruen i Huset, Præstens Datter, hvem man kunde takke for, at det dejlige tyske Sprog nu lod i disse Stuer.

Skont der var flere danstjindede Mænd og Kvinder til Stede, var Thyra den eneste, der havde Mod til at blive jiddende efter denne takløse Skaal.

„Naa, Frøken, vil De ikke drikke Værtindens Skaal?“ spurgte Taleren.

„Jo, men ikke med den Begrundelse“, lod Svaret med høj og klar Røst.

En pinlig Tavshed fulgte.

Den uheldige Taler hvistede i Dret paa en Ven: Vertensfelles Weib! Die ist gefährlich! Munden i Huset havde ogsaa faaet en ilde Smag i Munden ved Taleren. Han var ikke dummere, end at han kunde forstaa, at han i Taleren blev gjort til et Mul i sit eget Hus.

Taleren fik Fornemmelsen af, at ogsaa Værten var ilde berørt og greb senere en Lejlighed til at give ham en lille Oprejsning paa en suild Maade.

Efter Bordet blev der drukkert Kaffe i Haven, og senere gav de Unge sig til at lege.

„Hvad skal den gøre, der ejer dette Pant?“ spurgte en ung Pige Embedsmanden.

Denne vidste, at det var Thyras Pant. Nu kunde han slaa to Fluer med eet Smætt, ndmyge Thyra og kildre Amtsforstanderens Forsængelighed. Han svarede derfor:

„Han skal butikke for den største i Sognet.“

Da Thyra saa, at det var hendes Pant, gled en blussende Rødme over hendes brune Kinder. Men uden Betænkning stred

hun tværs over den store Plæne til en af Sidegangene, hvor Onkel Andreas sad i sin Rullestol, og bukkede dybt for ham.

Der blev Uro og Røre i Forsamlingen. Da en enkelt Lat-ter hørtes, vendte den unge Pige sig brat og traadte frem paa Plænen. Solen skinnede paa hendes brune Haar, der fik et glin-sende Broncefær, og paa hendes Kinder, der flammede af Harm. Der var over denne ranke Pigestikkelse en Ungdom og Energi, der gjorde en sælsom betagende Virkning paa alle de forsamlede. Hun loftede Haanden og brod ud:

„Ei! Jeg kender ikke den Stunget, der lo, vil heller ikke kende ham! Men det lader til, at man ikke kender min Mening om den saude Storhed, og den skal man faa. Jeg bukkede for Morbroder Andreas. Alle her kender hans Historie — hans Lidelseshistorie. Nu vel. Efter min Mening maa en Mands Stor-hed maales med den Sum af Kraft og Evner, han har sat ind i Kampen for sin Overbevisning. Onkel Andreas har ofret sit Liv og sin Forlighed for sin Overbevisning. Er der nogen her i For-

samlingsen, der mener at kunne veje op med et sligt Døffer, lad ham da træde frem, for at jeg kan bukke for ham.

Da hun havde udtalt, vendte hun sig om og gik tilbage til Morbroderens Kullestol. Hun sank ned paa Knæ foran ham og lagde sit loffede Hoved i hans Skød.

Andreas strog hende jagte kærtegnende hen over Haaret. Saa rejste hun sig og gik rask med sit taarevædede Ansigt over Plænen hen til Stolen, hvor Huset's Frue sad, bøjede sig og kysjede hende paa Panden med disse Ord:

„Om Forladelse, kære Tante, nu har jeg voldt Forstyrrelser nok her. I Morgen rejser jeg.“

Dermed gik hun ind i Huset uden at se sig om.

Hele Tiden, mens dette foregik, havde Hans staaet betagen og halvt bedøvet. Da Thyra stod paa Plænen og talte, med Kinder og Tjue i Brand, slugte han den slanke Piges fittelse med Blikke, der tindrede af Ildhu. Da hun laa paa Knæ foran Morbroderen, slog han et Øjeblik Hænderne for Ansigtet, som af Bluelse eller af Sorg, og da Thyra ilede ind i Huset, styrkede han efter hende, hvad ingen i Forvirringen lod til at lægge Mærke til.

Hvad der foregik der inde i Huset mellem de to Unge, ved ingen uden Onkel Andreas, som hørte det af Hans's egen Mund om Aftenen.

Men da Hans var gaaet, laa der et lykkeligt Emil om Krob-
lingens Mund, og han mumlede:

„Nu vender nok Strommen paa Bakkegaarden.“

I m a a f i n g.

En Skolelærer i en lille Kbstad havde den Skik at kalde sin Kone „min Sjæl“, hvilket var Skolebørnene vel bekendt. Da han en Dag ved Religionsundervisningen talte med Børnene om Sjælen, og spurgte om man kunde se den, svarede en af Drengene:

„Ja! hun gik nylig forbi Vinduerne hen paa Torvet for at købe Fisk.“

Fra Frederik den Sjettes Dage.

Af et gammelt Manuskript ved Nicolai Svendsen.

Den Mand, om hvem jeg her skal fortælle lidt, hed Hans Hanssen Steensvang. Han fødtes i Slutningen af det attende Aarhundrede paa Gaarden Steensvang i Fjellsted Sogn, og om hans Faders Styrke skal der endnu gaa gamle Frøjsagn paa Egnen! Denne, Faderen, var saa stærk, at han kunde trække mere end et Bar Heste, hed det. Det viste han ved et Læs Tommer, som han hentede i Flensborg. Da han paa Hjemvejen var naaet halvvejs op ad en Bakke, jvigtede Hestens Kræfter. Vonden bad en Vognmand, der tilfældigvis passerede Stedet med sit Køretojs, jvænde dennes stærke Heste for. „Dertil har jeg ingen Tid,“ svarede Vognmanden og fortsatte Kørslen til nedenfor Bakken, hvor han holdt stille for at se, hvorledes Vonden fra Fjellsted vilde redde sig ud af Kniben. Denne jvændte da sine egne Heste fra, tog selv fat og trak Læsjet op ad Bakken. Da han vendte sig om, saa han nedenfor den forbyvgede Vognmand. „Hvad, har du Tid til at se paa, at jeg slider i det, men ikke til at hjælpe mig?“ jagde Vonden, idet han greb et Stykke Tommer ud af Læsjet og truede ad den anden. „Vent, nu skal jeg hjælpe dig,“ fortsatte han. Men saa fik Vognmanden travlt. Han vjssede paa Hestene og kørte, hvad Remmer og Toj kunde holde, ad Flensborg til, hvor han fortalte, at han undervejs havde mødt jelve Djævelen.

Sommens Levnedsløb er saa rigt paa Dmjskiftelser og saa fuldt af mærkelige Tildragelser som den mest jvændende Roman. Der er kun den Forskel, at Romanens Indhold er Digt, mens Steensvangs Liv og Færd er Virkelighed, et Kulturbillede fra

hine Tider, som han selv har tegnet i et udførligt Manuskript, hvoraf for Tiden en Afskrift er i min Besiddelse. Hvor Steensvangs egne Optegnelser svigter, er Hullerne udfyldte af en Slegtning F. Førgensen i Krærs paa Grundlag af den Gamles Fortælling. Ved Tid og Lejlighed skal det hele blive offentliggjort. Her nøjes jeg med at hidjætte et lille Uddrag. Det er ikke den mest interessante Del, men maaske nok det Afjuit, der egner sig bedst til Almanaken. For jeg slutter denne Indledning, skal jeg endnu tilføje, at der kun er lempet lidt paa den originale Stil. Desværre savnes i Manuskriptet nøjagtige Tidsopgivelser. Hvad der fortælles i det følgende, maa antages at være passeret omkring 1820. Steensvang beretter:

Min Forlovede og jeg havde opnaart vort Hjertes inderligste Dunst og var bleven Egtefolk i vor Hjemstavn; men vi kom næsten til at staa som et Bar Børn, der har al menneskelig Hjælp fornøden; thi denne Verdens Gud, Penge, fandtes ikke i vort Hjem. Det gav nemlig kun en lille Indavling som Følge af en lille Udjæd. Vi maatte derfor straks i Begyndelsen være fornøjede, naar vi kunde laane Penge her eller der. Jeg anspændte fra første Færd af alle mine Kræfter for at øge Jordens Frugtbarhed ved at mergle Markerne; men selv efter min bedste Flid hengik der flere Aar, før jeg kunde høste Frugterne af mit Arbejde, og i denne Tid maatte jeg hente meget Korn hos min Svigerfader, saa vor Væld steg til en betydelig Sum. Senere kom der Aar med Misvæxt og andre Uheld jaamtidig med, at Priserne faldt som Følge af stor Kornindsførsel fra Østerjodistrikterne. Endelig medførte den store Nigsbankstak megen Elendighed, da Norge var blevet saa stammelig afhandlet fra Danmark. Man havde den Gang paa Egnen den underlige Tro, at da hjette Frederik ingen Son havde til Tronen, brod han sig ikke om, at Norge tabtes, naar han bare kunde faa Penge. Med dette Lands Afstaelse mistedes en stor Del af Handelen paa de norske Havne. I Flensborg gif saaledes ikke saa Brændevinsbrændere fallit, fordi Afjætningen til Norge ophørte. Priserne blev daarligere og daarligere. I Stedet for at faa 5 Daler Kurant for en Tonde Rug fik vi nu 1 Daler. Der betaltes 28 Skilling for en Tonde Byg og 24 Skilling for en Tonde Boghvede eller Havre. Denne Medgang stod i et daarligt Forhold til den ogede Stat. Utallige var de Vunder, der gif

fra Gaardene. Hundreder af Ejendomme blev solgte til Spotpris; thi med Buddet paatog Køberen sig ogsaa Forpligtelsen til at udrede de paa Jorden resterende Skatter og Afgifter. Da Papierspængene næsten blev værdiløse, svandt Rigdommene ind til ingenting. Det var tilvisse sorgelige Tider, da alle de Rilder, hvoraf der skulde sees for at tjene Udkommet, jyntes tilstoppede.

Vi Bønder her paa Egnen besluttede da at indgaa til Kongen med Bøn og Bøværning, da der krævedes mere af os, end vi kunde yde. Efter flere Henvendelser paatog jeg mig saa vel at skrive Bønskriftet som at rejse til København dermed for tillige at komme til at tale mundtlig med Kongen. Jeg tog til Flensborg for derfra med en Skipper at sejle til København. I Forstningen var det en kedsommelig Rejse. Da der næsten ingen Vind var, kom vi kun meget lidt fremad. Men paa den tredje Dag henimod Aften fik vi mere Vind, end vi ønskede. Der rejste sig nemlig en saadan Storm, som jeg hverken for eller senere har oplevet Mage til paa Søen. Jeg tænkte paa at dø og opgjorde mit Regnskab med Vorherre; thi oven over mig hørte jeg Vandet brumme og brøle paa det frygteligste, mens Skibet knagede og bragede i sine Sammenføjninger og kastedes fra den ene Side til den anden, saa jeg havde vanskeligt ved at holde mig fast i Røjen. Men trods alt tog Skibet dog ingen anden Skade, end at et Sejl blev revet bort. Det var i Sandhed en stor Naade af Gud imod os; thi vi hørte bagefter, at mange Skibe var gaaede under i denne forskædelige Orkan.

Endelig naaede vi lykkelig og vel til København, hvor det voldte mig en Del Umage at faa Audienz hos Kongen; thi der var flere Stormænd fra Jylland, som Nøden ogsaa havde ført til Hovedstaden, og som ligeledes ventede paa at fremsætte deres Klager for Monarken. Efter 10 Dages Forløb lykkedes det mig at faa Kongen i Tale, hvilket gik saaledes til: Jeg kom ind og gjorde mig saa krum som en Buc. I det jamme kom Kongen, som havde staaet noget tilbage i Salen, farende lige henimod mig. Saa standsede han brat, gik et Par Skridt tilbage, stottende sig paa Sabelen, og spurgte i en ret barsk Tone: „Hvad vil han?“ — Jeg jamlede mig jammen, rettede mig og sagde kort og godt, at efter de ulykkelige Tidsumstændigheder kunde vi Bønder ikke bestaa. Vi sank dnbere og dybere i Gæld og havde den bitreste Armod i

Vente, hvis vi ikke kunde faa Staausel og Vettelse med Hensyn til de tunge Skattebyrder.

„Der skal nok ske noget til det almindelige Bedste,“ sagde Kongen og vilde vende sig fra mig; men saa rakte jeg mit skrevne Bønsskrift frem imod ham. „Hvad vil det sige?“ udbrod han. Jeg forklarede, at det var den skriftlige Begrundelse til min Begæring og bad Hans Majestæt tage imod den. „Jeg takker!“ sagde Kongen, og dermed var Udienjen forbi.

Bedre gif det mig dog end en stakkels Skolelærer af mit Bekendtskab. Da Kongen ligeledes ved Udienjen kom jarende over Gulvet og standjede brat foran ham og saa ham ind i Ansigtet, udstødte den stakkels Mand et langtrukket Ugh!, jegnede bagover og jatte sig med Bagen paa Slottets glatte Gulv, hvorpaa Kongen jmilende gif videre.

Jeg rejste over Land hjem for at se mig lidt om paa Sjælland og Fyn. Hvad der saa senere skete „til det almindelige Bedste“ efter den enevældige Konges givne Ord var dette: Han udsatte Pengesummer for at enhver efter sin Ejendoms Beskaffenhed kunde laane Penge af Staten; men Skatterestancerne skulde betales.

Steensvang havde en Broder, som havde arbejdet sig frem til at blive teologisk Kandidat. Denne udgav i sin Tid et lille Skrift, der hed „Glædens Kilde“, og som vakte stærkt Røre blandt de Lærde, men tillige forstæffede Forfatteren mange Modstandere og Bryderier. Denne Broder var hemmelig forlovet med en højadelig Pige paa Fyn. Rimeligvis har den unge Mand været Huslærer paa Gaarden. Pigens Familie jatte sig imod Partiet, og disse Ting gav tilfammen Anledningen til, at Teologen besluttede at drage til Afrika som Misjonær. Ved Afreisen følger Steensvang ham paa Vej til ned imod Flensborg. Han fortæller selv:

Det var tidligt om Morgenen. Vi var naaede tæt til Kværs, inden Dagen gryede. I nogen Afstand saa jeg da en Mand komme gaaende os i Møde. Hans underlige Klædedragt og Udseende var Arsjag til, at jeg straks lagde Mærke til ham. Manden, som jeg i Begyndelsen antog for en Slagter fra Flensborg, havde en paa-faldende brunlig Hudfarve. Paa Hovedet bar han en jammenfoldet Hue, der lignede en Turban. Overtroppen indesluttedes af en sid Toppe, der holdtes jammen af et bredt Bælte, hvori der hang

en lang Kniv og en Dolk. Venklæderne var meget vide og posede omkring Benene paa ham.

Da vi gik forbi hinanden, bød jeg ham Godmorgen! „Hvem hilser du paa?“ spurgte min Broder. „Ham, der gik forbi os,“ svarede jeg. Men mærkeligt nok havde min Broder ikke set Skikkelsen trods sin Paafaldenhed, og da vi vendte os om for at se Personen bagfra, var han forsvunden.

I Begyndelsen skriver Broderen jævnlig Breve til Hjemmet; men paa en Gang ophører de. Der var næppe gaaet et Aar, fortætter Steensvang i sine Optegnelser, før jeg fik at læse i „Hamburger Börsehallen“, at min Broder i Tyrkiet var bleven overfalden af Rovere og ved den østrigiske Konsuls Hjælp i en meget lidende Tilstand, haardt saaret og syg, bragt til Konstantinopel, hvor han var død af sine Saar og bleven begravet paa den Kirkegaard, som tilhører de evropæiske Kristne.

Flere Beretninger i udenlandske Blade gav mig imidlertid Haab om, at min Broder trods denne Efterretning alligevel kunde være i Live, og jeg besluttede derfor atter at rejse til København for i det udenlandske Departement at erfare nærmere om hans triste Skæbne. Især var det mig om at gøre at komme i Besiddelse af hans Dagbog, der tillige var en Rejsebeskrivelse. Jeg sejlede atter med en Skipper fra Flensborg og ankom efter et Par Dages heldig Sejlads for anden Gang til København. Udenrigs-Departementet kunde dog ikke give mig yderligere Oplysninger end over, hvad jeg vidste paa Forhaand. Men hver Gang, jeg senere mindedes min Broders jørgelige Endeligt, har jeg altid maattet tænke paa hint Syn, der mødte os ved Afskeden. Selv om det kun var et Foster af min ophidsede Sindsstemning, har jeg dog altid betragtet det som et ilde Bærjel, der ganske vist var mig uforklarligt.

Hjemreisen fra København foregik under næsten utrolige Forhold. Jeg valgte atter Sovejen, og en Ven gav mig en Flaske Vin med paa Turen. Den skulde være god mod Søsyge. Skipperen var atter en Flensborger. Rahytspladserne var optagne af fornemme, fremmede Passagerer, saa vi jævne Folk maatte tage til Takke med et Leje i Lasten, hvor der forøvrigt fandtes Dyrer af Urter og Hvidkaal. Om Natten var det mørkt og trist som i et Fængsel dernede, da Lemmen maatte fast tilslukkes.

Vi sejlede fra København i stærkt Modvind, hvorfor Skipperen den første Dag satte Kursen over mod den sleanste Kyst. Ved Aftenstide ankrede Skuden op der. Da jeg saa, at nogle satte en Følge ud for at gaa i Land til Afvetzling, fik jeg Lust til at slaa Følgestab med dem. Saa kunde jeg dog sige, at jeg havde sat min Fod paa jenskt Grund.

Ikke langt fra Stranden traf vi en temmelig stor træbygget Gaard, hvori vi gik ind, da Skipperen agtede at købe nogen Fløde. Vi kom ind i et meget stort Værelse. Ved den ene Væg fandtes et flere Alen langt Ildsted, hvor der brændte en vældig Flamme af lutter Fyrretræ. Foran Ilden sad Husets Folk paa en lang Bænk. Jeg saa alt meget nøje efter, da jeg gerne vilde have et bestemt Indtryk med hjem. Dette gav Anledning til, at Beboerne ansaa mig for en Tyv, der maaske kom igen ved Nattetide; men jeg forklarede dem, at jeg selv ejede en Gaard i det næstligste, fortalte dem, hvorledes vi boede, og vi skiltes som gode Venner.

Da vi var komne om Bord, gik jeg straks ned i Lasten og lagde mig til Rette paa Værterne lige som de andre. Men der var ikke at tænke paa Sovn. Der var en Staahej som i nogen Jødestole, og fra alle Hjørner kastedes der Værter ud i Rummet. Her var ikke andet at gøre end at væbne sig med Taalmodighed. Jeg trak min Frakke op over Hovedet og afventede Begivenhedernes Udvikling. Samtidig med Værterne fløj der Eder og Forbandelser gennem Luften, udstodte af dem, der blev ramte og jaaledes forstyrrede i deres Hvile. Jeg mærkede snart, at jeg havde en Katolik til Nabo; thi hver Gang, der raslede en Ladning Værter ned over vort Leje, eller en særlig fæl Ed lød fra en af de Medrejsende, horte jeg et „Ave Maria“. Dertil blev Luften i Lastrummet mere og mere fordervet. Jeg trostede mig ved en Taar Vin af min Flaske og Tanken om, at det jo dog ikke kunde være mange Timer, før Matten var omme.

Endelig blev da ogsaa Lugen taget fra, og vi skyndte os op paa Dækket i den frie Soluft. Der var nu ogsaa Lejlighed til at monstre Rejseflabet noget indgaaende efter Mattens behagelige Samvær. Katolikken viste sig at være en jesuitisk Pater fra Sydtykland og Ophavsmanden til Mattens Ufred en bredskuldret Fyr, som gik under Navnet „forte Wads“. At klage til Skipperen over hans Udsjæld, vilde ikke have nyttet. Somanden var allfor optaget

af Vind og Bove. Paa Grund af den vedvarende Modvind havde der slet ikke kunnet være Tale om at overholde Kurzen. Da der endelig langt op ad Dagen kom Land til Syn, spurgte jeg Skipperen, hvad det var for en Ryst. „Det er Bornholm,“ jagde han, „og hvis Vinden vedvarende bliver lige umedgørlig, kan det tage Tid, før vi naar Bestemmelsesstedet.“ Efter den Bested var det givet, at vi vilde komme til at krydse længe i Østerjøen. Med Bekymring tænkte jeg paa min Madpose, der kun var beregnet for to Gange 24 Timer.

En blegnæbbet holstenj Skradderjøvend nærmede sig mig og spurgte: „Hvor ligger vel Flensborg?“ Jeg vendte mig om og pegede i Retning af Slesvigs Østkyst hen over Skibets Ugterstav. „Men jaa sejler vi jo den modsatte Vej!“ udbød han. „Det gør vi,“ trostede jeg ham og gik ned i Rummet for at jøge lidt Hvile, mens Luften var god og Freden usforstyrret. Jeg blev vækket ved, at Skradderen stod og halede i mig.

„Hvad skal det betyde, at Skipperen sejler gal Vej?“ spurgte han ængstelig.

„Det vil sige, at han har vundet i Ende med os,“ svarede jeg med det mest guavne Ansigt af Verden for at hævne mig paa den stakkels Fyr, der jaaledes kom og forstyrrede mig i min bedste Søvn.

„Hvem hvilken Fordel kan han have af at sejle fejl Vej?“

„Det skal han nok forstaa. Bliver han ved med den Kurs, er vi i No i Finland i Løbet af 24 Timer. Der vil han fortælle, at han har truffet os i Østerjøen i Færd med Eroveri, og dit Hjemsted vil herefter hedde Sibirien i Stedet for Holsten.“

Fyren var enfoldig nok til at tro paa Historien, og hvis jeg ikke havde holdt ham tilbage, tror jeg, at han havde gjort Forjøg paa at faa alle de Rejsende til at gøre Mytteri mod Skipperen.

Endnu en Dag og en Nat maatte vi tilbringe under disse Forhold, og endda var der ikke andet at se end Himmel og Hav. Jeg spurgte Skipperen, hvor han mente, vi nu befandt os. „Det maa Gud vide,“ svarede han kort, klart og oplysende. Modbøven efterfulgtes af Vindstille, der gik over i en tyk Taage, og under den strandede vi lykkelig og vel paa Kysten af Falsster. Vi prisste vor Skæbne, at det var stille Vej, selv om vi end havde naaet Land paa en anden Maade, end vi havde ventet. Da vi endelig

ved fælles Anstrengelser var komne af Grunden igen, gif vi for Anker og sendte Jollen i Land efter Levnedsmidler. Kort at fortælle: Rejsen tog ti Dogn; thi Sejladsen fra Falster til Flensborg var i samme Grad forbunden med Uheld som den første Del af Rejsen. Til at begynde med maatte vi en Tur ned til Travemünde, og senere voldte det mange Vanskeligheder at naa op med Kysten til Flensborg Fjord. En af de sidste Dage havde vi endnu en sælsom Oplevelse. Vi befandt os langt fra Land; men paa en Gang opdagede vi foran os i Luften en stor By med Skibe i Havnen, Kirker og Taarne, Gader og Stræder og et Mylder af Huje. „Sorte Mads“ glemte sine Løjer og var tabt. Katolikken bad „Ave Maria“, og den hollandske Strædder var ved at gaa fra Sans og Samling, indtil vi fik ham forklaret, at det maatte være en Luftspejling. Skipperen mente at kunne gentende Lybæk.

Endelig naaede jeg da Hjemmet. Kort efter fødte min Kone en Søn, som i Daaben fik Navn efter min afdøde Broder. Samtidig strømmede det ind med Breve. Det var rigtignok ikke Lykvisninger i Anledning af Sonnens Fødsel, men Opfordringer til at betale baade her og der og Meddelelsen om, at flere Hundrede Daler var blevne mig opagte. Min Stilling var fortvilet; thi hvor skulde man faa Penge i disse ulykkelige Tider! Hvad der mest skar mig i Hjertet, var, at min Kone i sin svage Tilstand skulde ligge hele Nætter og sukke og klage over vore Genvordigheder.

Disse Forhold danner paa en Maade Indledningen til Steensvangs følgende omkøstelige Skæbne, som her kun kan skitseres: Det lykkes ham at komme i Besiddelse af Broderens efterladte Papirer, og han søger at tjene Penge ved at udgive en Beskrivelse af den forulykkede Missionærs mærkelige Hændelser. For at oge Udbyttet rejser han selv omkring for at sælge Bogen. Paa en saadan Rejse kommer han ogsaa til Fyn, hvor han stifter Bekendtskab og kommer i Ledtog med en Falskmontnerbande. Det bliver Steensvangs Op-gave at afhænde de falske Sedler i Slezwig. Efter en Del Skrupler giver han efter for Fristelsen og gor i Begyndelsen glimrende Forretninger. Flere Gange maa han til Fyn efter en ny Forsyning; men det ender med, at han bliver nappet og efter en eventyrlig Kamp anholdt i Flensborg. Derfra føres han til Fængslet i Odense, hvor hele Banden imidlertid er sat fast. En Tid lang har han Haab om at slippe med at blive sendt til en af Kolonierne;

men Haabet glipper, og en lang Tugthustraf er ham vis. Med yderste Livsfare lykkes det en Dag for ham at undslippe. Under vedvarende Forfølgelser og forfærdelige Afjavn fortsætter han Flugten gennem Fyn. Efter i elleve Dogn at have fristet Livet ved umalet Rug og Grønkaal fra Haverne naar han en Nat i en Baad over til Fylland. Han holder sig skjult ved Bennerz Hjælp og vover sig endog gennem Slesvig til sit Hjem i Følsted Sogn. Her fører han i mange Aar en ynkelig Tilværelse som en fredløs Mand. Lange Tider lever han skjult i en Jordhule, og kun saa ved, hvor han opholder sig, indtil Kongen lader Naade gaa for Det.

Der følger nu nogle rolige Aar for den haardt prøvede Mand. Saa udbryder Treaarskrigen. Steensvang, der under Forfølgelsen har vænnet sig til et Liv i Fare, melder sig straks til det danske Efterretningsvæsen, og først nu fritages han for al Straf for sin Delagtighed i Falskmontneriet. I 1849 bliver han anholdt som dansk Spion og ført i tyvt Fangenskab men løslades under Baabenhvilen. For Istedslaget foretager han Opdagelsesrejser helt ned i det hollstenste. Efter Krigen folgte han sin Gaard, boede først i Sønderborg, senere paa Haderslevvegen; men sine sidste Levnaar tilbragte han hos en Sviger søn, hvor han omfider fandt den Ro og Fred, som Ungdom og Manddom ikke havde bragt ham.

I flere Egne af Landet gaar der Fortællinger om Steensvangs Bedrifter. Her har de kun kunnet antydes.

S m a a t i n g.

Pareret. Præsten Mons plejede undertiden at føre en lille spøgende Samtale med sin gamle Kust Mikkel, naar denne førte ham hjem fra Annetskjognets Kirke, og Mikkel blev hjælpen sin Husbonde Svar skyldig. En Dag førte de forbi en Flok Gæs, og Præsten spagde:

„Det var noget for dig, Mikkel.“

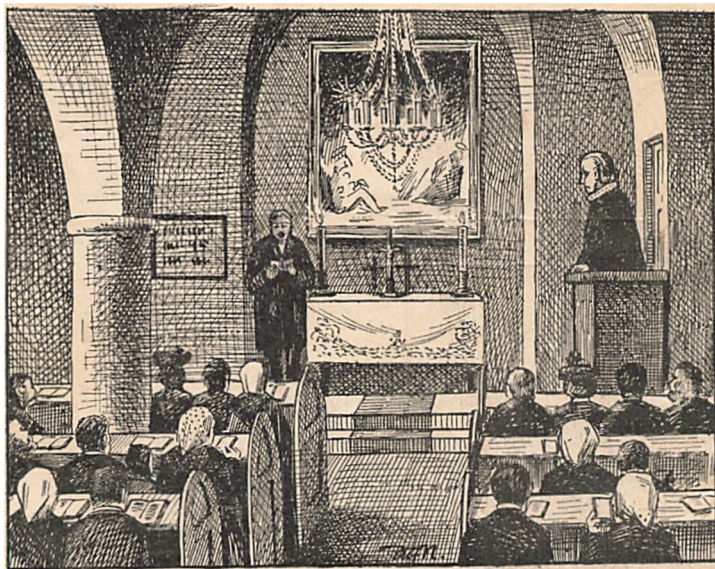
„Ja,“ svarede Mikkel, „det var Mad for Mons.“

Degn Villumsens Kateder.

Skitse af N. Svensson. Med 5 Tegninger af Alf. N.

Degn Villumsen havde altid været godt lidt i Sognet. Og det af mange Grunde.

For det første var han født her. Ældre Folk mindedes endnu, at han i sine unge Aar med Seminaristhue paa Hovedet var kommen i Feriebesøg til sin Fødeby, havde modt op paa de store Helligdage, i Jul og Paaske ved Kirke døren og saa ganske bedaaet Egnens unge Piger, der endog fik et paaafaldende Stænk af Fromhed over sig, hver Gang de Tider nærmede sig, og da blev saare flittige Kirkegængere. Dernæst var han, da han en hel Del Aar senere var bleven ansat som Forstelærer, Degn og Kirkejauger i sin Fødeby, bleven en Mand ret efter Sogneboernes Hjerte. Han talte gyldne Ord ved deres Bryllupper og Barfjelgilder og stod hemmeligt paa deres Side i de lange og haarde Kampe med Sognets Præst. Denne gamle, hære Fanatiker, som Sognets Folk yndede at kalde ham, havde allerede, da han første Gang besteg Prædikestolen i den gamle Kirke, tordnet om Baal og Brand over alle sine Sogneborn, hvis de yderligere fremturede i deres Bellebønet, deres Fraadsjeri, deres Ugudelighed og magelige Liv. Lediggang er Fandens Hovedpude! havde det runget hen under de hvidtede Hvælvninger, og Folk havde været rent skræmte i første Øjeblik. Uvilkaarligt havde de sendt et bønafaldende Blik op til Degnen, da han skulde til at svinge for ved den første Salme efter Prædikenen. Det var en helt ny og ukendt Salme, vel endog en af dem, Indre Mission bragte i Brug, hvor den naaede hen. Allerede dette berørte Folk ubehageligt. Og man sad og blev ved at blade i Salmebogen med vædede Fingre, som om man ikke kunde finde den. Da

lod Deguens stærke Stemme oppe fra Koret. Og en hellig Gysen greb — for første Gang i umindelige Tider — de tilstedeværende. Det var en af de gammelkendte Salmer, han sang. Og Menigheden fulgte, jublende, stigende, den ene overbydende den anden. Der var en Sang i Kirken, jaa Vinduerne dirrede, jagde man jiden efter. I en stiv Klokketime havde Præsten trumfet i Prædikestolen for Menigheden. Nu trumfede Menigheden for Præsten. Og det var der Mening i. Hvem var vel ældst paa Stedet?

Degnen havde taget fejl af Numrene, det var al den Forklaring, Præsten fik, da Gudstjenesten var endt. Det maatte han nøjes med.

Men Folk i Sognet vidste det bedre. Som Deguens høje, hærdebrede Skikkelse hin Dag havde staaet oppe i Koret, fast og utrokelig efter Præstens Stormløb, som hans vandblaa, lidt svømmende Djne med Sejrsmil i Krogene hin Dag havde set ud over

Menigheden gennem et Par Brillor, der ligesom lukkede for hans store og runde rødglinsende Ansigt, saadan blev han Symbolet for dem i deres Kamp: fast over for hvert et Angreb, tillukket over for hver en Tilnærmelse.

Dg saadan gik Marene, medens Willumsen stadig holdt sig paa sin Lykkes Tinde. Mangen Bedrift fulgte den første. Dg mangt et Beundringsraab ombølgede den grøve Degn ved festlige Lejligheder, naar Stemningen stod højt.

Indtil han en Dag faldt.

Der kom en Tid, da en nyvakt folkelig Bevægelse holdt sit Indtog i Sognet saavel som andre Steder i Sønderj Der var nok de Steder, hvor der stadig havde holdt noget af den Slags til siden 64, men her talte man ikke med til dem. Sognet laa for sig selv og i en Afkrog af Landet.

Det begyndte med, at Byens Skomager en Dag fik en hel Mængde Boger tilsendt, danske Boger, der blev spredt ud over alle Hjemmene, hvor unge og gamle faldt over dem og læste dem med Begærlighed. Den næste Sending blev staaende i Skomagerens Skab i Stadsstuen, hvor den skulde være Begyndelsen til en Bogsamling, som alle og enhver kunde komme og laane af, naar de vilde. Dmtrent paa samme Tid blev der uddelt Stemmejedler til Rigsdagsvalg. Paa Sedlerne stod Navnet paa den danske Kandidat. Faa Dage før Valget var der Valgmøde i Nabo sognet. Mange kom med, og mange stemte siden efter ved Valget. Dg inden man vidste rigtig af det at sige, var man med i hele Bevægelsen.

Dette bragte endnu ikke Willumsens Fald. Thi naar han var med sine Sognebørn i alt det andet, hvorfor skulde han saa ikke ogsaa være Velvilje for dem paa denne nye Vej, som Stæbuen havde ført dem ind paa. Skont han fandt, at den Slags Lustninger udefra, som den, der i den sidste Tid var kommen ind over Sognet, kunde rydde en hel Del op i den gamle behagelige Skendrian og tage Folks Interesser bort fra meget af det gamle, var han dog ingen Modstander af det nye.

Men saa vilde Ulykken, at de preussiske Myndigheder, der har deres Øjne alle Begne, havde faaet fat paa, at to unge Karle fra Sognet skulde jendes over Grænsen paa nogle danske Skoler. Det gjaldt om at forhindre, at en saadan styg Bane fik Indpas.

Dg Willumsen blev udset til at tale de unge og deres Forældre til Rette.

Dog her mødte Willumsens Veltalenhed for første Gang Modstand. Det nyttede ham ikke, alt hvad han prædikede. De unge lo ad ham, og Fædrene stod fast ved deres Beslutning om at sende Sønnen paa Skole i Kongeriget. Der var kommet en tredje Magt ind i Sagnet ved Siden af ham og Præsten, mærkede han. Men da han i sin jelsbestaltede Iver slog i Bordet og sagde, at hvis Knægtene ikke blev hjemme, skulde han vide at finde den, der kunde forbyde dem at rejse over paa slige Skoler, viste man ham Døren. Dagen efter fortalte det over hele Byen.

Det blev en tung Tid for Degn Willumsen. Utaf fik han fra oven, fordi han ikke havde vidst at rogte sit Vrende bedre. Mistroisthed mødte ham fra neden, og han hørte sig selv nævne som en Lysker, naar der blev hvistet i Krogene. Han indjaa, at han med eet var bleven sat udenfor, var en slagen Mand, af hvis tidligere Indslydelse der ikke var Spor tilbage. Han indjaa, at han vilde blive en ensom Mand.

Da besluttede han at hævne sig. Han vilde være Lysker, en af den værste Slags.

Det første ydre Tegn herpaa var, at han fra nu af skrev sit Navn med et dobbelt W., Willumsen. Hans yngste Datter fik Navnet Wilhelmine Frederikke efter de to paa hinanden følgende tyske Kejsere Wilhelm I. og Frederik III. Endelig fik han anstiftet et Flag, som han ved alle tænkelige og utænkelige Lejligheder hejste paa jortoghvid Flagstang uden for Skolen. Da Flagstangen blev jabet over tre Gange i Træk, efter at Flaget havde været hejst, nøjedes han med at stikke det ud gennem Loftslugen.

Under alle disse Omstiftelser var der en, som vedblev at være Degn Willumsens gode Ven. Det var Lars Snedker.

Ikke jaadan at forstaa, at Lars luffede Djuene til for alle Degnens nye Bedrifter, eller at han endog billigede dem. Det var jaa langt fra. Lars Snedker var, skønt han aldrig før havde udtalt sig om den Slags Ting, en af Byens mest danske Mænd, da det kom til Stykket. Han skulde være den sidste til at fornyse sit gode gamle danske Navn eller til at hejse det tyske Flag. Han vilde før sælge Høvl og Hytte, som han sagde, og rejse til andre Verdensdele, før han løb Preusjernes Vrende. Men han og Willumsen

havde været Bøttemænd fra Børnsbø af. Siden havde han været Mellemmand for Villumsen ved et omstændeligt Frieri, der bragte den sidste en god Stilling paa Kistebunden og en køn Kone oven i Købet. Og til jøvende og sidst havde Lars og Deguen, ja langt tilbage man kunde huske, været hinanden to uundværlige Makkere ved et Parti Whist. Alt dette tilsammen gjorde, at da Deguen gif uheldigen bag af Danjen, havde Lars ondt af ham. Og han besluttede i sit stille Sind at se Tiden an. Muligvis kunde der komme den Dag, da der kunde tilbyde sig en Lejlighed til at faa Deguen taget til Raade. Da vilde Lars endnu en Gang forsøge at være Mellemmand. Og naar ja alt var i Orden igen, skulde Whistspillet — som nu var afbrudt, fordi de to andre Deltagere, begge Gaardmænd fra Byen, straks efter Skandalen havde frasagt sig alt Fællesskab med Degn Villumsen — blomstre igen som i gamle Dage og vedvare uforstyrret ind i en Uendelighed af Aar, der fortonede i en blid og rolig Alderdom som i en fjernt borte jøvende blaalig Taage.

En smuk Dag i Forjommeren sad Lars Svedker, som jævnlig jyslende med disse fine Yndlingsstanker, inde i Dagligstuen hos sin Kone og drak sin Eftermiddagskaffe. Uden for Vinduet stod Bletræet i Blomst. Solen faldt i Pletter igennem dets Blade og stjal sig ind gennem Vinduet og hen over det med hvidt Sand smukt stroede Gulv. Raffen udbredte en lufsig Duft. Alt aandede Fred og jommerlig Hygge og Velvære. Under disse Omgivelser fik Lars pludselig en lys Tanke.

„Nu har jeg det,“ sagde han og lod Koppen synke, skønt han lige havde udført det regelmæssige Pust hen over dens brune Indhold, for at tage Barmen af det, og havde spidjet Læberne til en god og inderlig Slurk: „Nu har jeg det“.

Hans Dine stirrede endnu ud paa et vist Punkt i Stuen, som tiltrak ham magnetisk, ligejom om det var Tanken, han nys havde undfanget og ikke maatte slippe af Synet.

Saa saa han betydningsfuldt hen paa sin Kone og tilføjede:

„Nu skal vi snart faa Whisten i Stand.“

Efter denne ja lidt som muligt udtværede Oplysning stod Lars op, fik en frisk Skraa i Munden og forlod Stuen.

Jude i sin Dagligstue sad paa samme Tid Degn Willumsen og spædte i Skjortærmer og med Briller paa. Han sad bøjet over Bordet, som det syntes i Færd med at udføre et vanskeligt Arbejde. Foran ham stod en Farvelade af dem, Børn kan have saa megen Fornøjelse af, naar de er i Alderen mellem ti og tolv Aar. Ved Siden af laa et firkantet aflangt Stykke almindeligt Vinduesglas og en gammel forgyldt Ramme, der var skilt ad. I Haanden sad han med et gammeldags Billede og en lille Pensel, som han nu og da forsigtigt dyppede i lidt opblødt Farve.

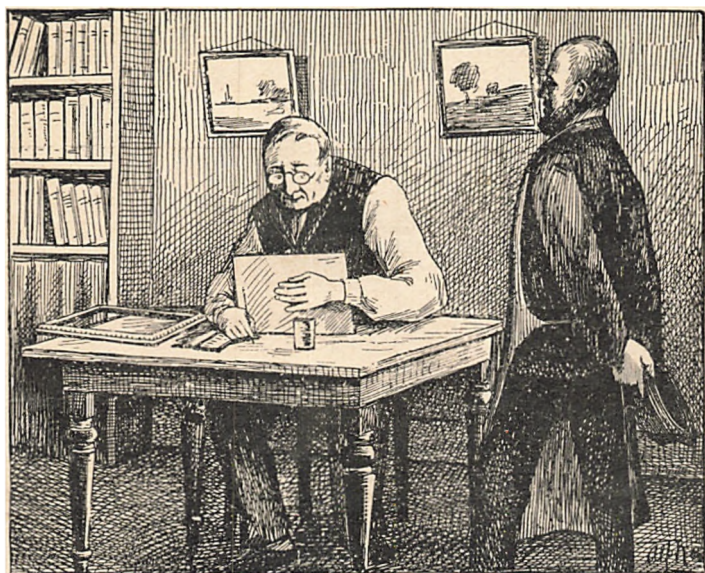
Naar man saa nøjere til, vilde man opdage, at de forskjellige Ting paa Bordet undtagen Farveladen med Tilbehør tidligere i Fællesskab havde udgjort et gammelt Skilderi, forestillende Slaget ved Helgoland. Billedet viste, hvorledes de tyske og østerrigiske Skibe er paa Flugt ind under Den, med det brændende „Schwarzenberg“ i Midten og forfulgt af de danske Skibe. Under sin Sorgen efter nye Ting, hvorpaa han kunde tilfredsstille sin Hævnlyst, var Degnen en Dag bleven staaende foran dette Billede, og hans Ansiget var blusset op i en Glædesild, der gjorde det endnu rødere og mere glinsende, end det til daglig var. Det Skilderi skal tilintetgøres, var hans første Indsigelse, men i næste Djeblit tænkte han: „Nej, det skal mishandles. Det skal tages ned, og saa skal de tyske og de østerrigiske Flag males om til Dannebrog, og Dannebrog skal males om til tyske og østerrigiske Flag, og saa skal det je ud, som om det er Danstjerne, der faar Klo. Det var paa samme Tid Sodmen ved denne Opfindsomhed og Stoltheden over den, der bragte hans runde Kinder til at blusje.

Som tænkt, saa gjort.

Degn Willumsen havde faaet Skildriet ned, havde faaet det skilt ad efter megen Møje og Besvær, og var nu i Færd med at udføre sit skumle Forehavende. Han havde valgt en Tid, da hans Kone var gaaet i Byen og ikke kunde ventes hjem for det første. At han her med smaa Penselstrøg sad og satte sig op imod Historiens Rendsgerninger, skænkede han ikke en Tanke.

Da gif Døren op, og Lars Suedker traadte ind.

Degnen sprang op og forsøgte at skjule sit Arbejdes Frugt med sin egen store og brede Person, medens han jaamtidig gif Lars i Møde for at holde ham henne ved Døren.

Men Lars lod sig ikke anfægte af Degnens Forjøg paa at forbyde ham Udgangen til den øvrige Del af Stuen. Han gik hen til Bordet og jatte sig ned. Degn Willumsen fulgte slukøret og mindre kaalshøgen end før efter.

„Se, se,“ udbrod Lars og fik Fingre i Billedet. „Her skal nok pudjes op.“

„Jo—o, det var da ellers Meningen,“ fik Degnen loffet frem, skønt Mælet syntes ham tykt. Lars havde altid været den overlegne i deres Forhold, og Degnen holdt ikke af hans Formaninger og Straffetaler.

„Naa, ja, det var Meningen. Nej, Meningen er den, at nu sidder du igen og filer paa den sidste Traad af tidligere Velvilje, der binder dig til Sognet endnu. Hvem skulde tro, at Degn Willumsen var bleven et jaadant Barn.“

Lars kastede foragteligt Billedet hen ad Bordet. Degnen saa arrigt efter det.

„Hvad jeg ellers vilde sige,“ ytrede Lars, „du har talt om, at Katederet skulde laves lidt i Stand. Lad mig nu faa fat i det. Jeg har lige Tid i disse Dage.“

„Det kunde ellers gerne gøres paa en Søndag,“ indvandrede Degnen, „faa behøvede jeg ikke at savne det nogen Hverdag.“

„Paa en Søndag kan det ikke gøres,“ sagde Lars bestemt. „Det skal ogsaa males. Og det tager Tid at faa det tørt. Næste Mandag kan du faa det igen.“

Degnen tog Nøglen og fulgte med Lars ind i Skolestuen. Lidt senere førte Lars hjem med Degnens Kateder paa en Hjulbør.

Samme Dags Aften faaas paa forskjellige Steder i Byen en Plakat opslaaet, hvorpaa der med Lars Suedkers egenhændige Skrift stod kundgjort, at der paa Søndag var Valgmøde i Byen. I Betragtning af det nær forestaaende Rigsdagsvalg samt af, at det ved sidste Valg havde vist sig ønskeligt, om der var blevet afholdt et Valgmøde ogsaa her i Sognet forinden, havde man besluttet at afholde et saadant førstkommande Søndag Eftermiddag Kl. 4^{1/2} i Kroen. Den store Sal vilde blive benyttet. Flere Talere var indbudt.

Saa dan stod der. Den samme Kundgørelse fandtes Dagen efter indrykket i de danske Blade.

Folk glædede sig til den Søndag og haabede paa et godt og livligt Møde.

Lordag Eftermiddag mødte flere Folk fra Byen for at hjælpe Kroværten med at smykke Salen med „internationale“ Flag og Grønt. Lars Suedker gav Anvisninger og hjalp selv til. Først sent paa Aftenen stilledes de efter vel fuldendt Gerning og efter en god Krop Skaffe inde i Kromandens bedste Stue. Sidst af alle forlod Lars Suedker Kroen. Før han gik, bad han Jens Kromand om at lade Døren til Salen staa aaben lidt endnu. Han havde lige glemt Talerstolen.

N—jav, n—jav! lod det lidt efter i Aftenrumringen ind gennem Krohaven og hen imod den store Sal. Det var Lars Suedker,

der kom kørende med Talerstolen paa en Hjulbør. Jens Kromand hjalp ham under megen Hvirften og Grin med at faa den stillet hen paa Plads, hvorefter Lars førte hjem igen. Hans Hjulbørs „Njav, njav“ var den sidste Lyd, man hørte langs Landshyens Gade den Aften.

Den næste Dag oprandt med høj Himmel og straalende Solfin. Der var usædvanlig stort Kirkebesøg den Dag. Man førte ikke hjem igen men blev og spiste til Middag i Kirkebyen, nogle hos Benner og Bekendte eller Slægtninge, andre hos Jens Kromand. Efter dette var der kun et Par Timer til Mødet.

Lidt over Middag rullede Foredragsholderne ind i Byen. Der blev spændt fra i Kroen. Den ene af dem var Kredsens danske Kandidat, den anden en yngre, velkendt nordflesvigsk Bonde.

Længe før den fastsatte Tid begyndte Folk at strømme til med den blaa Sangbog stikkende frem af Lommen eller under Armen. Ogjaa udenføgn's Folk var mødt. Det myldrede med kendte Ansigter, der alle straalede i Forventning om Dagens Udbytte. Ved Indgangsdøren til Salen patrouillerede en Gendarm i blank Pikkelhue og med lang Sabel ved Siden.

Paa Slaget 4 $\frac{1}{2}$ aabnedes Mødet af Lars Smedker. Han bød alle de forj samlede Velkommen og udtalte sin Glæde over, at de var mødt. Med Ønsket om, at dette maatte blive et godt Møde, som man kunde have godt af i lange Tider efter, vilde han bede Forsamlingen synge Sangen „Løft dit Hoved, du raske Gut“.

Sangen bolgede gennem Rummet. De hvide Gardiner viftede svagt for aabnede Vinduer. Folk jad med løftede Hoveder.

Saa gaves Ordet til Kredsens Kandidat. Han stod høj og rank for alles Blik. Hænderne fattede om Talerstolens Kant.

De første Ord kom koldt, vel formede og vel overvejede. Men snart tog Talen større Fart, der gjordes nogle Tilløb, venstre Haands Tommelfinger fandt af sig selv selv Vestens Erme gab paa samme Side, og med fremskudt Fod, hvælvet Bryst og højre Arm

udstrakt, med jankende Blik og i kort fremstødte, voldsomme Sætninger endte Foredragsholderen i et af sin Tales Kulminationspunkter. Dronende Bifald og kampvejrende Ansigtet rundt om. De nærmest følgende Ord indledede en ny Tankerække og begyndte lavt nede, ligejom prøvende, lidt stammende og arbejdende sig længere og længere opad, indtil det igen var, som om der lukkedes op for en længe dæmnet Fos. Der lod rajende Haandklap, og man trampede i Gulvet. Ved Talens Slutning varede Bifaldet ved i flere Minutter.

Imod sidste Del af Talen maatte der være fket noget i Nærheden af Talerstolen. Man lagde længere nede i Salen Mærke til, at Folk, der sad i Nærheden af den, vendte sig om imod hinanden og nikkede forstaaende og betydningsfuldt. Enkelte puffede deres Nabo i Siden og pegede hemmelighedsfuldt derhen. I nærmeste Nærhed af den sad Lars Suedker og var ivrigt optaget af at fortælle den unge Bunde, der skulde holde den anden af Dagens egentlige Taler, noget, som tilsyneladende drejede sig om det samme. Thi den sidstnævnte vendte sig et Par Gange om og saa med synlig Interesse i samme Retning som de andre.

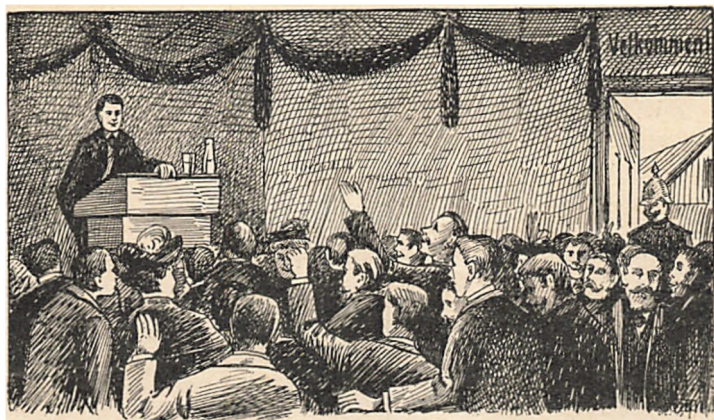
Der blev sunget en Sang ind imellem, og saa kom den næste Taler til.

Med den ene Haand i Bukselommen, med en Vending om imod den ene Side af Salen, saa man midt for Talerstolen saa hans skarpe Profil og Smilet i det skægloje Underansigt, begyndte han med blødt Tonefald, maaske en Smule for rundt og blødt i Udtalen, i jmidige og lette Vendinger at revse det herskende Tvangsregimente. Man fik Indtryk af, at han gik til Kampen som til en Veg. Og hans Ord vakte Gang efter Gang en let og befriende Latter.

Mod Talens Slutning var Beundringen almindelig.

Da fik Stemningen pludselig et nyt og uventet Tilskud.

„Dette er,“ sagde Taleren efter et lille Ophold, „hvad jeg havde tænkt at sige her i Dag. Men jeg er bleven gjort opmærksom paa noget, som jeg ikke godt kan forbigaa, baade fordi det er morsomt, og fordi der kan lægges en dyb Betydning deri. Den Talerstol, der er talt fra her i Dag, er ingen almindelig Talerstol. Jeg kan je paa de nærmeste Ansigtet, at en Del af Dem allerede har opdaget, at det er en gammel Kending, som De er

vaante til at je under andre Omgivelser. Og for dem, der ikke sidder
jaa nær ved, vil jeg oplyse, at den skal have hjemme i Skolestuen.
Det skal være Degn Willumsjens Kateder, vi har brugt til Talerstol
i Dag."

De nærmestjiddende vendte sig om til Bagmændene og nik-
kede stadfæstende med muntre Glimt i Øjet. Nogle Hør nede fra
Salen lod spørgende, som om man ønskede nærmere Forklaring
over den Ting.

"Ja, hvorledes det er gaaet til, at det er kommet herhen, skal
jeg ikke indlade mig nærmere paa," fortsatte Taleren. "Men jamme
Degn Willumsjen skal ikke have haft noget imod, at det blev taget
i Brug ved vort Møde. Han skal for Resten for længe siden have
angret, hvad han har gjort galt. Og da han efter Sigende tid-
ligere altid har staaet i det bedste Forhold til Sognets Befolkning,
og har været fælles med den om alt, tænker jeg ikke, at hans Pil-
grimsgang skal berøre nogen ilde."

"Nej, nej, naar han mener det ærligt," blev der raabt.

"Men denne Historie med Talerstolen bringer mig til at
tænke paa noget andet. I mange, mange Aar har den nu staaet
i Skolestuen og har jet Slægt efter Slægt vokse frem under større

eller mindre Paavirkning af de Lærdomme, der er blevene indpræntede fra den. De var ikke lige gode alle og til alle Tider, mindst for danske Folks Børn. Tit er der blevet forkyndt fra den, at man skulde bryde sig mere om Staten, hvis Underjaatter vi er, og Øvrigheden, hvis Love vi lyder, end om Fædres nedarvede Sæd og Stik! (Hør!) Men i Dag har det lydt anderledes fra den. Der er, som der staar i Sangen, vel Tid til Tid og Taal, til blind Lydighed og dump Underkastelse. Men nu har Mæret andet Raad og Slægten andet Maal. Frem til Værk og Vagt, lyder Løjnet. Frem til Arbejdet. Frem til Striden for vor Folkeret." (Hør! Hør!)

Man rejste sig rundt om i Salen og stirrede ufraendt op mod Taleren, der var bleven greben af sin egen indre Bevægelse.

"Ja, nu har Slægten andet Raad, og ligejom det gamle Skolekateder i Dag har studt Ham og er blevet et Sted, hvorfra gode Ord og gode Tanker gaar ud til Sognets Børn, Ord og Tanker, der maa og skal finde Genklang i deres Bryst, fordi det er deres egne, jaaledes har hele den gamle Skole med Ris og Lamp i Løbet af de sidste Aar studt Ham og er fremstaaet i en ny og herlig Skikkelseovre paa den anden Side Grænsen, der, hvor der er Frihed for Mænd og Kvinder, for Farver og Flag, for Tale og Sang, for alt og alle i vort gamle Fædreland. Det er de danske Folkehøjskoler, jeg taler om. Seend de unge her fra Sognet over paa dem. Lad dem vandre ud i Maastris, og De skal se, de vender hjem igen, rigt udstyrede med Mod og Uldholdenhed til vor lange og slidjonne Kamp." (Hør! Hør!)

"Og for at tage Dem paa Ordet," sluttede Taleren, "skal vi love hverandre, alle jom een, Mænd for Mænd, i de nærmeste Dage at tænke paa Skoleforeningen, der har sat sig det til Opgave, at jaa unge Mennesker derover.

"Ja, ja," lod det fra alle Sider. Og da Taleren forlod Talerstolen, lod der Bravoraab jaa stærke og vedholdende, at man mærkede, i Dag var Folk med.

Der blev nu gjort et Ophold, og Kaffebordene blev dækkede. Man gik i tætte Rækker frem og tilbage i Skovhaven og drogtede Talerens Indhold, Udfigterne for Valget, Sognets folkelige Fremtidsudfigter og andet mere. Selvfølgelig glemte man ikke Degn Willumjen.

Saa blev Mødet fortjat med Tale og Sang. Og da Deltagerne sent paa Aftenen skiltes efter en hjælden livlig og bevæget Dag, var man i det hele og store enig om, at Mødets overordentlig heldige Udfald for en stor Del skyldtes Degn Willumsens Raader. Stemningen havde vendt sig, og det kom kun an paa lidt god Vilje fra Deguens Side, jaa vilde han være Mand i Sognet som i gamle Dage.

Men den gode Vilje jørgede Lars Snekker for.

Nogen Tid efter blev der indledt Underjøgelse mod Degnen ovenfra. Degn Willumsen kom Myndighederne i Møde ved at søge sin Afsked. Og den fik han, efter nogle Vanstigeligheder, med fuld Pension.

S m a a t i n g.

En Præst, som var en daarlig Betaler, førte en Søndag til Kirke i Annetsjoguet og gav paa Vejen sin Karl Bæstet om at gaa til Slagteren, som hed David og boede der i Byen, for at faa noget Rød, da der ventedes Fremmede i Præstegaarden om et Par Dage. Karlen, som plejede at gaa i Kirke i Annetsjet, naar han havde faaet Hestene jat ind i den nærmeste Gaard ved Kirken, blev dog noget forsinket hos Slagteren og traadte først ind i Kirken, da Præsten var kommen noget ind i Prædikenen og, idet han vilde anføre et Sted af Davids Salmer, udtraabte: „Hvad sagde vel den gode David?“ Karlen, som troede, at Spørgsmaalet var henvendt til ham, blev meget forbløffet og svarede: „Han sagde, at Ja'er fik ikke mere Rød, førend han har betalt det sidste.“

(105)

Nikolaj Tiger.

Af en Klosterbo. Med Tegning af H. Dietrich.

[Avenraa tæt nee ved e Havn
der boj en Mand, Nikolaj ved Navn,
Klaaj Tiger bløv han jævnle koldt,
dó hedt han rigte Nikolaj Holdt.
De Tigernavn, hvorfra de kom,
de vil æ hæe fortæl lidt om.

Klaaj haj væn Skipper i sin Dav'
ó væt i olle Verdens Hav',
ved Island, Gronland haj han væt
ó osse ved e Sydpol tæt,
i Afrika ó ind ved e Boer,
ó haj ó se, hvor e Brød de gror.
Der vaar aa e Jord snart inne Plet,
hvor Nikløj Tiger itt haj væt.

En Gang han med et Skif no foer
der lan't mod Syd aa den annen Sid' e Jord,

ó han loj for Anker no en Dav'
ved en lille Ø i de indisk Hav'.

Enhver, som er lidt kæn' dernee,
han kenne' nok den grule Hee,
som er almind'le ved den Kant;
men olt for møje er no itt glant:
e Haar aa e Hoej ó e Skeg de svej,
olt Jærntøj bløv saa blødt som Dej',
e Kaffekeel i e Sol kund' kaag',
e Skif loj i jen Damp ó Taag';
de vaa saa galt — ja inne Snak —,
som hven en Hvalfisk røg Tobak.

Vor Nikolj gik en Dav i Laend
ó søgt et Stej dernee ved e Straend,
hvor han kund' role ligg' i Skygg'
ó vær i Frej for Sol ó Myg.
En gammel Tynd', som loj ved e Kant,
den trømmelt han op aa e Lan'd, ó glant
han loj sæ saa bag den te Ro —
ó loj som hjem i e Hø i e Lo.

Imell' han haj vel nok hœ Snak
om saaen noue Løv'e- ó Tigerpak,
som dæ te Laends gik rundt ó drøv,
snart som herhjemm' e Mikkelrøv.

Men Nikloj Holdt vaar inne Pjat,
han vaar itt bang for saaeen en Kat
ó loj sæ dejle nee i Ro
ó fæk en Pif Tobak ó to.
Han vaa' te Pas snar som en Mand,
der eje' de hel' Slaraffenland.

Som han no loj der aller bedst,
ó med sin Tanke' højt te Hest,
da staa'j der for ham saaeen en Fyr,
et glubsk ó bistert Tigerdyr.
Te Nikloj fæk en Skræk er klart;
sin' Knaage sammelt han i en Fart;
ja, æ ska men', han vaar it sen,
kuns jen, to, tre! Han vaar aa en Ben,
for saaeen et Selskab spaar itt godt,
hven inne Meldmad den hæ faa't. •
Defó kom Klaaj den godt te Pas,
ó den vild' te ó æd' ham stras.
Men fóst den luske' lidt omkring
ó gøe sæ saa parat te Spring.
Uha! Uha! No tow den Fa't!
Men Nikloj, han vaar ó parat.
Han tow ó hæv'ed e Tynd' fra e Jord,
ó ind i den e Tiger fo'r;
e Tynd' han i en Fa't no væend,
te med e Bund a' e Væ'e den stoj aa e Æend;

i en Ruf sprang han no sjæl derop
ó trøjt en nee med ol sin Krop.
No gøe e Beest da saa'en Spektakel
i e Tynd', te den begyndt ó vakkell;
den spytt' ó kradse', sprang omkring,
de nytt' e Beest dó inne Ting.
I e Hal' aa den jcr Tigerkat
fæk Nikloj gømmel e Spundsgaf fat;
han trak en frem, e Beest de brøl',
i e Hal den haj en fejt fin Føl'.

Den brøl' ó brøl' som nowe Kre,
men altid mer hal Nikloj te.
No tow e Hal' han om e Haend,
trak te, som hal han Baad i Laend;
aa e Hal' en Skipperknud' han slow;
e Tiger brøl', te de ryst' e Skov.
O Nikloj trilled nee aa e Jord,
men e Tiger med e Tynd' no fo'r
la'nt ind i e Skov ó brøl' ó skreg,
som den vaa med en Døvl i Leg.
Den nejled a'stej med e Tynd ved e Hal'
egømmel e Skov med Bjærre ó Dal.
E Knud' aa e Hal goe vistnok ve,
men spaase vaar et da ó se.

Høe no e Moral! Er do i Nød,
ó men do ó, to do ska dø,
saa skrig ó skraal itt ol' for gal
men tej e Tingest ved e Hal
ó slaa en dygte Knud' aa e Æend!
Te e god' Sid' e Sag' ska væend.

(111)

Fruepyt

Fortælling af N. S. Callesen. Med Tegninger af Dietrich.

Det er Efteraar. Stormens Sus farer hen over de afhøstede Marker, og den raslende Lyd i Bussenes visne Blade fortæller os, at det for denne Gang er til Ende med Sommerens Pragt. Men idet Vinden suser gennem det visne Løv, fortæller den, for hvem der har Dre at høre med, tillige om noget andet fra gamle Dage, som det er gaaet til Ende med. Om henfarne Slægters Liv paa vore hjemlige Egne, den Gang endnu Markerne var bedækkede med store, hemmelighedsfulde Skove, om hvilke de fortroblede Ege og Risbøge nu afgiver et fattigt og sorgeligt Minde. Den Gang stod, siges der, hvor Byen Lundholm nu ligger, en Borg af jamme Mavn, paa hvilken der boede en fornem Frue. Hun var af sin Egtefælle forvist til denne Borg, medens han, en vild Viking, færdedes paa andre Veje og i Epidjen for en Flot raa og forbovne Svende drog ud paa Havet for at gøre Strandhugst paa Rysterne, baade de nær- og fjerntliggende, og saa at vende tilbage med et røvet, rigt Bytte, vundet ved Vold og Blodsyndgydelse. I Nærheden af Havet ejede han en anden Borg, der var stærkt befæstet, og paa hvilken han om Vinteren levede et vildt Liv med sine Svende, idet de fordrev Tiden med Jagt og vilde Driffelag. — At han havde ladet sin Viv tage Ophold andetsteds, kom af den Marsag, at hun efterstræbtes af nogle af hans raa Svende. Hun var en stor Skønhed og havde ikke gerne overgivet sig til den vilde Viking, hun havde faaet til Mand, men var bleven nødt til det af hendes Frænder. Dog, hvor haard og raa end den hende paaandte Mand var, saa havde han dog stor Godhed for hende, og efter at han en Gang var bleven nødt til at

flaa en af sine Svende ned med en Haandspage, da denne vilde voldføre hende, saa besluttede han at jende hende bort til den fredelige Borg, der laa skjult i Skovene, og hvor hun kunde leve i Fred for hans vilde Kammeraters Efterstræbelser. Maaſte han ogsaa fandt mere Behag i de Kvinders Selskab, hvis raa og frække Væsen passede ham bedre end hans Hustrus stolte Tilbageholdenhed, og af den Slags Kvinder havde han flere paa sin Borg.

Den unge Frue levede da paa Borgen Nudholm sammen med en Flok Svende og Terner, iblandt hvilke sidste fandtes en ved Navn Signe, der udmærkede sig ved et venligt og tækkeligt Væsen, og hun var hende saare hengiven, hvorfor hun ogsaa mere indtog en Venindes Plads end et Tjendes. Naar Fruen ikke var paa Jagt, hvilket var hende en kær Adspredelse, sad hun og Signe jom oftest sammen i venlig Samtale, medens de vævede og bal-dyrede. Saaledes træffer vi dem ogsaa en Aften, da Fruen træt efter en Jagt hviler paa Løjvænken, medens Signe sidder paa en Skammel ved hendes Side. „Syng for mig, liden Signe“, udbrøder Fruen, „du ved, jeg hører dig gerne synge“, og Signe jynger derpaa med klar men dæmpet Røst en af de kendte Folkeviser:

Ung Aalborgner gaaer saa vide, —
mens Taagen den staar over Engen, —
og Solen er borte i Vesterliden, —
den Elvermø danser i Maanedstid.

Ung Aalborgner, bedst jom han kunde
sig lægger i Græsjet at blunde.

Da je, mens han mener sig vaagen,
han øjner en Dans gennem Taagen.

Tre dejlige Møer ser han jvæve,
en Strengeleg hører han bæve.

Saa lette og luftigt de danjer
og daarer ung Aalborgners Danser.

Den fagreſte af dem alle
hun monne ad Aalborgner kalde.

„Du Ungerſvend, smækker som Baanden,
du række til Dansen mig Haanden“.

Ung Aalborg i Eskov er falden,
han iler ad hendes Kalden.

Han springer op let paa Taaen,
da gæler just Hænen paa Naalen.

Og straks, som han hører den gæle,
da vaagner ung Aalborg af Dvale.

Og da er Smyet forsvundet,
men Aalborgs Hjerte er bundet.

Og hvorhen siden han vanker,
den Mø behersker hans Tunker.

Et Elverstud ramte hans Hjerte, —
mens Taaen den staar over Engen, —
det volder ham Vængsel og Smerte. —
Den Elvermø danser i Maanedstien.

„Tak for dit Kvad, liden Signe! Naar-jeg hører dig synge, medens jeg lader Hvilen falde paa mig, da er det for mig, som lad jeg paa Moders Skod og horte hende synge mig i Slummer. Men sig mig dog, liden Signe, hvorfor du saa ofte synger om ung Aalborg? Du kan jo dog saa mange andre Kvad“. „I vide det ikke, Fru Estrid, men jeg tænker saa ofte paa den Ungerjvend, der er bleven elberstudt af Ederes Dejlighed, og som nu gaar saa sorgmodig, fordi han elsker den, han ej kan saa; hans Skæbne ligner saa meget ung Aalborgs, at netop dette Kvad saa let falder mig i Munden“. „Nu, hvis Dem Ungerjvend har mig saa kær, hvorfor søger han saa ikke at vinde mig; bange Hjerte, ved du, vandt aldrig fager Mø. Nu, det er sandt, jeg er jo ikke Mø men bunden til en Mand, jeg ikke elsker, det mine Frænder har at forjvare, som tvang mig til at drage med denne Mand; men ogsaa jeg jnægter efter Kærlighed, den jeg hynes, jeg maa kunne gøre Fordring paa faavel som alle andre. Et tvungent Egtekab, liden Signe, er jo dog intet Egtekab men mere et Trældomskaag, hvorunder jeg maa sukke. Ja, gid jeg kunde uddrage mig denne Mandes Herredomme, selv om jeg derved blev nødt til at drage til et fremmed Land. Sandt nok, jeg mærker ikke ret meget til ham, han kommer jo kun sjældent her, men hver Gang det sker, er det mig en Gru,

jelsb om han paa en Maade synes at have mig kær. — Dog, det er silde nu, liden Signe, lad os derfor søge Sengestuen; i Morgen vil jeg atter jage, og din Broder Drm jaamt et Par andre Svende skal ledsage mig.”

Næste Dag tog saa Fruen paa Jagt, og et stolt Syn var det at se den smukke Kvinde sidde til Hest. De medfølgende tre Svende var da ogsaa helt indtagne i hendes skonne Skikkelse og kunde ikke vende Djuene fra hende, men især Drm Ungersvend betragtede hende med en Følelse, der grænsede mere til Tilbedelse. Og hvis Drm havde haft en mere levende Bevidsthed om sin egen mandige Skønhed, da vilde han bedre have forstaaet at tolke det syrige Blik, hun sendte ham, naar han troede sig ubemærket, til sin Fordel. Men dertil syntes han at være for beskeden, medens en anden af de medfølgende Svende, der hed Ulv, nok lagde Mærke til; at Fruens Dine beundrende hang ved Drm, og hver Gang det skete, da luede der et ondt Blik i hans mørke Øje. Saa skete det, at en Hjort heulede Selstabetz Opmærksomhed paa sig, og i ivrig Jagtlyst sprængte man af Sted for at komme den saa nær, at den kunde fældes. Paa denne vilde Jagt blev imidlertid Fruen tilbage, da det ikke var hende muligt i hendes slagrende Klædedragt at undgaa de mange nedhængende Grene, der hindrende kom hende i Vejen. Hun opgav derfor Forfølgelsen, steg af Hesten, den hun bandt til et Træ, og satte sig paa en Vindsælde, for der at afvente Svendens Tilbagekomst. Efter en lille Tids Venten hørte hun Hovslag, og snart holdt Drm foran hende. „Gudskelov!“ jagde han, „at jeg fandt Eder, jeg vendte tilbage af Frygt for at lade Eder tilbage uden Beskyttelse.“ Fruen sendte ham et lyst Blik, der bortjog den Frygt, der udgjorde saa stor Del i hans Kærlighed, han kastede sig ned foran hende, men ganske manglende Ord for det, han havde at udjige. Da greb hun hans Hænder, drog ham op til sig paa Vindsælden, omsluttede ham med sine Arme og trykkede sig elstovsvarm ind til ham, idet hun jagde: „Drm, min kære Signes Broder, hvor jeg elsker dig“. Forglemmende alt for deres unge Kærlighed sad de endnu tæt omslyngende hinanden, da de hørte de to Svende komme tilbage, men inden de fik løst deres Favntag, havde Svendene alt set dem, og den skinsyge Ulv blev saa rasende, at han kastede sit Sphd efter Drm, men paa Grund af hans Overmaal af Raseri kastede han ikke sikkert og ramte Fruens

Høst i Stedet for Drm. Høsten faldt for ikke mere at rejse sig, mens de to Svende føre videre.

Der var nu ikke andet at gøre for Fruen end at tage Plads foran ved Drm paa hans Høst og søge tilbage til Borgen. Til Trods for Tabet af sin Yndlingshest, det Fruen til enhver anden Tid vilde have taget sig nær, følte hun sig nu i Drms Nærhed overvættets lykkelig, idet han med sin Arm trykkede hende kærligt til sig, og hun lagde sin Kind imod hans og fortalte ham om sin Kærlighed. „Ja“, sagde hun, „du var længst i mine Tanker, Drm, men du var saa besteden og tilbageholdende, at jeg ikke vovede at vise dig min Uttraa, frygtende for, at du vilde forholde dig alt for ligegyldig, men da Signe i Aftes forsikrede mig, at du havde mig saa saare kær, da fattede jeg den Beslutning ved første Lejlighed at komme dig i Møde, og nu, min Drm! nu maa vi flygte ud af Landet! Vil du kunne paatage dig at imødegaa alle de

Banſtelighedet, ſom kan møde os?" Du ved, at naar vi ikke kommer bort, da vil min Herre komme over os ſom en vild Berſærk.

"Edle Frue!" ſvarede Orm, „jeg ſkal forſvare Eder af al min Evne, og ſkulde det end gaa os ilde, da vil jeg føle mig langt lykkeligere ved at dø for Eder, end om jeg ſkulde leve Eder foruden." — Da de naaede hjem til Borgen, traadte den ene af de to Svende, der havde været med paa Jagten, frem for Fruen og fortalte, at Ulv var rejſt bort, og at han havde ſvoret, at nu ſkulde Orm Ungerjvend miſte Livet. Fruen gættede ſtraks paa, at Ulv var draget til hendes Ægteherre for ved ſin Fortælling om, hvad han havde ſet, at opirre denne imod Orm og hende, og hun vidſte nok, at hendes Herre derved vilde geraade i det frygteligſte Raſeri, hvorfor hun ogſaa ſtraks var betænkt paa at træffe de fornødne Forholdsregler til deres Betryggelſe. Men da hun vidſte, at hendes Ægteherre endnu ikke var tilbagevendt fra et Røvtogt, han var ude paa, ſaa haabede hun endnu at have et Par Dage til Forberedelſe. Efter Samraad med Signe og Orm blev denne ſidſte ſendt afſtedt til ſine Frænder paa Djurnæs for at formaa diſſe til at være dem behjælpelig med ad Sovejen at flygte ud af Landet. Alt dette blev ogſaa ordnet, og da Orm næſte Dag kom tilbage, blev Fruens Koſtbarheder og Værdiſager anbragte i Fruearmen, og næſte Morgen tidlig blev Heſtene forſpændt, Fruen og Signe ſteg ind i Karmen, og med Orm ſom Rørejvend tiltraadtes Rejſen Øſt paa.

Som Fruen formodede, kom hendes Ægteherre forſt tilbage fra ſit Togt et Par Dage efter, at Ulv havde indfundet ſig paa dennes Borg, men ſtraks ved Landgangen var han tilſtede, og ventende ſig en Belønning ilte han med at fortælle den vilde Hovding, hvad han havde ſet, og ſøjede vel endnu mere til. Virkningen deraf var frygtelig. Hovdingen blev ildrød i Anſigtet af Vrede, og ſom en vild Berſærk ſtyrtede han ſig over Ulv og huggede ham ned med ſin frygtelige Stridsøkſe, idet han raabte, fraadende af Raſeri: „Din elendige Ridding! at bringe mig ſligt forbandet Budſkab." Dernæſt raabte han til ſine Mænd: „Nu rap Jer! Fem Mænd af Eder ſtige til Heſt! Nu gælder det en Jagt paa Landjorden, og er det ſandt, hvad Ulven fortalte, da ſkal den fine Frue tilhøre Eder. Imidlertid blev der Skænderi mellem Folkene, da alle vilde med, og de ikke kunde enes om, hvilke fem af dem

det skulde være, og selv Hovdingens rasende Kommando var ikke i Stand til at stifte Fred mellem de vilde Karle. Tilfidsst maatte han indvillige i, at alle skulde hjælpe til med at bringe det rovede Gods i Land, imod at jaa Hovdingen lod foretage Lodtrækning om, hvilke fem der skulde ledsage ham. Paa den Maade blev det ud paa Natten, inden de kom afsted, men saa red jde ogjaa alt, hvad Hestene kunde strække ud ad Udholm til. Ankomne der hørte de, at Fruen og Orm allerede vare flygtede, men ogsaa, at det endnu vilde være muligt at indhente dem, og uden at vente begyndte man saa paa Forfølgelsen.

Karmen med de tre Flygtninge var temmelig tung for Hestene at trække, saa Flugten gik kun langsomt for sig. Fruen, der var noget betænkelig ved det Eventyr, hun indlod sig paa, blev trøstet af Signe, idet denne fortalte hende om Orms store Kærlighed og Trofasthed, jom ogsaa om hans Styrke og Tapperhed, men dog var det, jom om Fruen havde en Auelse om, at de blev forfulgt,

og naar hun af og til hørte det rasle i Bustene, naar enten en Kæb eller andet Bildt forstrækket rejste sig, da greb hun angst om Signe og trykkede sig ind til hende. Skønt Fruen ellers var en modig Kvinde, folte hun sig denne Morgen betaget af Frygt, thi hun havde om Natten haft onde Drømme og led nu under Eftervirkningen af disse. Da Karmen omsider var naaet ned imod Gænger, hørte Drm Hovslag bag sig, og snart blev de ogsaa hørte af Fruen og Signe, der isælbende omfavnede hinanden. Drm fandt det raadeligt at vige af til Siden for, om de blev forfulgt, derved at lede Forfølgerne paa Vildspor, men snart mærkede han, at han kørte paa gyngende Grund, idet Heste og Karm ofte skar igennem Mojedækket, de kørte paa. Sagen var den, at Drm var kørt ud i en Hængemoje, hvor Bunden var dækket af et jammenfiltret Lag af Græs og Smaaris, der dannede en Hængejæk, som ikke kunde bære Køretøjet, og snart skete det, at baade Heste og Karm med alt sank og gik under i Moradjet, og kun et boblende Vand viste Stedet, hvor Ulykken var sket. Den vilde Viking naaede snart frem til Stedet med sine Svende, og han snyste af Naxeri ved at se sit Bytte undslippe sig uden paa anden Maade at kunne tilfredsstille sin Hævnløst. I vild Fart ilede han tilbage og jatte Ild paa Borgen i Rudholm, af hvilken der ikke blev Spor tilbage, og som ingen Sinde mere blev opbygget.

af Hængemojen imellem Østerlogum og Gænger er Vandet nu forlængst afledet, og der er nu lavtliggende frugtbar Vgre. Men Sagnet om, at en fornem Frue der sank til Bunds med Karm og Kørsvend, det lever endnu, og Mojen har fra den Tid af baa- ret Navnet: Fruepyt.

Smedens Gæstgæstregler.

af E. Mikkelson

⚒ Smeden var den muntreste Mand i Byen. Han lignede slet ikke Sognefogden — den Gang havde vi Sognefogder — som var en af hans Naboer. Sognefogden havde noget alvorligt og højtideligt

i sit Bøjen, maaste han havde det af sin Dmgang med Præsten. Nu ja, han var jo ogsaa Dvrighedsperjon og snart en gammel Mand.

Men Smeden vilde drille ham, og det var han god til, for han var den værste Spilopmager i flere Miles Omkreds. Der fortalte om ham, at han ikke kunde lade en Dag gaa uden at gøre Gæstgæstregger, og kunde han ikke hitte paa andet, hjalp han sig med at binde en Træsko fast til Halen paa en Hund for at more sig over Dyrets Anstregelser for at blive den kvit.

At Smeden ikke tilstrækkelig skattede og derfor heller ikke tilbørlig respekterede Sognefogdens Værdighed er let at forstaa. Kunde han spille ham et eller andet Puds, var han altid tiltede; det var naturligtvis mere morsomt at drille Byens Dvrighed end dens Hunde.

Saaledes var Sognefogden en Aftenstund gaet ud til sin Brøndbippe (æ Reldjov) for at slaa Vand op til sit Kvæg. Smeden havde fra sin Smediedør set, at der kom et Læs fremmede Folk kørende gennem Byen. Han listede sig, skjult af en Husmur, tæt hen til Sognefogden og gav, idet de fremmede, der var optagne af en ivrig Samtale, kørte forbi, et forfærdeligt Brøl af sig. De fremmede Folkjaa hurtig til Siden og blev Sognefogden vaer, og denne blev ikkejaa lidt slukøret, skønt ingen burde mistænke ham for at kunne brøle jaadan.

Da de fremmedejaa var borte, kom Smeden — Kresten hed han — frem foran Sognefogden med begge Hænder paa sin Mave. Ho, ho, ho, ho! lod det. „Dit stemm' Als“, jagde Sognefogden og gif ind.

Men Kresten Smeds Bedrifter var utallige. Han vil for deres Skyld mindes længere end de fleste dødelige.

At stille Vogne ad og hænge dem op i Træerne, at stoppe Skorstene og stjæle Kaffebedler bort fra Urnen hørte til de mere almindelige af de mange gale Streger, som han og hans unge Hjelperer gav sig af med.

En Gang imellem gjorde han sig lidt mere Flid med et og andet. Der skulde jo ogsaa Afveksling til. Han skilte en Vogn ad og satte den sammen oppe paa Husmøningen (æ Rygling) og læsede den til med, hvad der var ved Haanden. Hos nogle Folk, som troede, at Verdens Undergang var nær, lod han en halv Vogn

rutsje ned over Sovetamret, jaå deres gamle Hus rystede. De troede naturligvis, det var Begyndelsen til Verdens Ende.

Det var nu ikke fordi den Slags Kunst er ukendt for et Par Menneſkealdrer siden. Tværtimod! Folk synes at have havt det rigeligt med godt Humør den Gang. Derfor kunde de nok til Tider være tunge i Sindet.

Kresten var som jagt en af de værste Epilopmagere, som kunde gaa paa to Ben, det var der flere end Sognefogden, der mente, men præke om Forbedring for ham var til ingen Nytte. Det vilde han grine ad.

Der var ikke andet at gøre end drive Løjer med ham igen, og det blev der ogsaa gjort.

Han var Smed og Landmand. Han havde blandt andet et Stykke mager Jord en lille halv Mile Vejude i Heden. Der skulde Godning derud til Rug, og jaå tog han Sten med hjem. Nu traf det sig en Aften silde, at Byens Ungdom fandt en læsjet Møg-vogn ved hans Hus. Godningen kom i en Fart af Vognen, den blev godt læsjet til med Sten og et tyndt Lag Godning klistret udenpaa. Næste Morgen spændte Kresten for og førte Læsjet den lange Vej ud paa Marken. Det var nok Penge værd at have set hans Ansigt, da Stenene raslede ned derude. Ordene skal have lydt saalunde: „De stemme Menneſker endda! Den var jgu godt lavet den!“ Det vil jeg sige den var omtrent lige jaå god, som om han selv havde gjort den.

Efterhaanden kom det for Kresten som for alle andre, der ældes, af sig selv at gaa jagte. Med Gavyostregerne tog det af. Han var en venlig gammel Mand. Noget sundt og friskt var der ved ham.

S m a a t i n g .

En rigtig Spaadom. „Der er Torden i Luften“, raabte en Skomagerdreng til Svenden paa Bærkstedet, da han tidligere om Morgenen hørte Mesters Kone rumstere i Køkkenet. Næppe havde han udtalt, før Døren sloj op, og hurtigere end Tanken fik han et Drefigen, jaå han tumlede om paa Gulvet. „Der har vi det,“ svarede han, „der sloj den ned!“

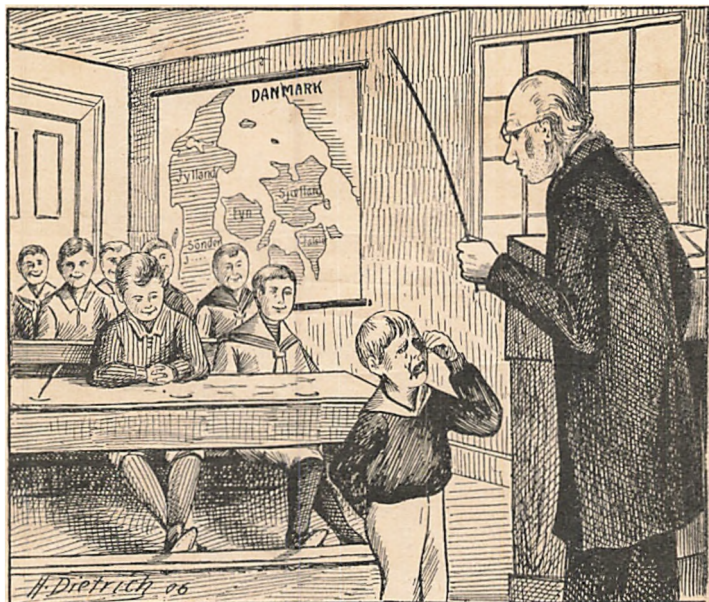
(03)

Æ ska alle gø'r e mer.

Af J. L. i H. Med Tegning af H. Dietrich.

En Avtenstuend — æ tror sidst Vinde' —
i Klausens Skænk'stue' — urren â lyw —
sad der et Selskab, ó de finde'
aa â fortæl — te Tidsfordryw.

„Lill' Hans“ — begyndt føst gammel Volle,
„haj gown i Skoel' snar et Par Aae
men kund' itt godt ret læng sidd' rolle,
der var saa møje, han skuld' pas aa.
Føst skuld' han se, hvad vel hans Mor
haj gie ham med for Smørrebrød,
saa skuld' han snak' med Mads et Ord,
ó saa med Støj sin Nejs han snod;
saa saa han etter Ræsses Hans,
som lig' rej et Par Hæst' te Vands.
Kort a' fortæl: han var ustyrlé
ó uopmærksom rent ubyrle. —
Te' sidst bløw da e Lære vred
ó kaldt Hans frem ó gik saa ned

Ó soj te ham med biste' Min'
— de anne' Børn begyndt å grin': —
„Sig mig, min Dreng, nu i en Fart:
Hvem skabte Verden? Svar nu snart!
Hvis ej, skal du min fine Ven,
til Spot og Skam i Krogen hen,
men først — her hjælper ingen Klage —
skal du min Mester Erik smage“.
De' skvat i Hans! O' helt fortumlet
han saa i e Gol' ó saa aa e Lovt,
ó olt imens aa et Sva' han mumlet,

men kund' itt find' aa nowe, der dowt.
Han skeel' saa hen te ham Jørn Peter,
om han kund' hjælp ham ue a e Klem',
ó hen te e Stok aa e Kateder.
Han ga fo'taft. Men da han hjem
haj olti' hoc dem sej te ham,
han skuld' bekend', hven han var skylle,
saa vild' e Straf itt blyw saa stram,
saa sva'e han, mens han helt troskylle
saa op aa e Lærer: „D e h æ r æ,
m e n æ s k a a l l e g ø e r e m e r!“
Naa, de trak op! E Born de grin';
e Lærer knap kund' ba'e sig sjæl,
men lille Hansemand forpin'
tæn't, te no kom han nok øwer e Fjæl.
De kom han ó, ó han fæk Klo,
for e Lære' han var fa'le vred,
just itt for e Sva', men Hans var down.
Med e Haend aa Ryggens Nabosown
no Hans for e Lære' støj ó skreg,
mens hem'le te sin Plads han keg.
Saa soj e Lære': „Tror du ej,
min lille Dreng, at ogsaa mig
det smærter, naar jeg dig maa ave,
fordi du er saa rent af Lave?“
„Jo!“ hulked' Hans, „m e n æ m a a s e j,
æ tro'r itt aa de sam' Stej!“

Før og dens Kirkegaard.

Af Hans Petersen, Graasten.

I de sidste Aar er det faldet i Skriversen af disse Linjers Lod at gæste de allerfleste Egne i Slezwig og Holsten. Derved lærtes det juævrere Hjemland med sin mangeartede Befolkning nærmere at kende. Ikke mindst interessant var det at færdes blandt den Befolkning, der gennem Kartusinder maatte kæmpe for Hjem og Arne mod Vesterhavets oprørte Volger, men jom, uagtet den i sit Vaaben fører Grødpotten, dog har det djærve Valgprog: „Lever diid as Slav“ (Hellere død end Slave): blandt Friernes stolte Stamme.

Interessant var det at lære at kende Nordstrand med sin Befolkning af hollandsk Uet, — Levningen af det gamle frisiske Landstabs Strand, som for største Delen gik til Grunde i den store Vandflod 1634. Ligeledes fængsledes Opmærksomheden ved Sejladsen til Pelvorn, over Stedet, hvor Byen Rungholt skal have ligget, jom Digteren Ditlev von Liliencron junger om i sit storflaaede Digt om „Blanke Hans“. Og jelve Den Pelvorn med sin gamle Kirkeruin fra Baldemarernes Dage maatte tage Interessens fangen. Udspredende var desuden Sejladsen med et Selstabs „Pelvornere“ forbi Halligerne til Den Før. Mangen en Fortælling om Havsnød og Mandemod naaede paa denne Tur Dret.

Men det var hovedsagelig om Den Før, jeg vilde fortælle Almanakkens Læsere. Didhen naat man sædvanlig gennem det rigtige frisiske Hjørne over Nibøl med Smaabane over Blokshjærg til Dagebøl og herfra med Dampstib i $\frac{3}{4}$ Time til Wik eller Byt, Dens eneste Røbstad.

Man fortryder ikke at besøge Bht. Byen er et meget flot Badested med fine Villacr, formforable Hoteller, smukke Spadjere-gange, Skydebaner m. m. Men Bht er da ogsaa et Badested af Rang. Det blev oprettet 1819 — er det ældste Vesterhavsbad — og fik Navnet „Wilhelminebad“ efter Frederik den Sjettes Datter, den senere Hertuginde af Lyksborg. I en Række af Aar, fra 1842 var det et yndet Sommeropholdssted for danske Konger. Navnlig Kristian den Ottende dvalede med Forkærlighed der. Foran det store Redleffens Hotel, hvor Kongen boede, laa for faa Aar siden op til Muren en Trappesten, fra hvilken den „lille“ Konge steg til Fæst. Og den skonne Park med Restaurationsbygning „Königs-garten“ har sit Navn efter ham. Siden efter har mange fyrstelige Personer været her, hvoriblandt den daværende tyfste Kronprins, den senere Keiser Friedrich med Familie, den nuværende tyfste Keiserinde med Born og Dronningen af Rumænien, Digterinden Carmen Sylva.

For deles i Østerland og Vesterland—Før. Førstnævnte Del hørte til Lønder og sidstnævnte til Ribe Amt. Endnu træffer man der Folk med danske Navne. Jyllændere, som i tidligere Aar drog derover paa Sommerarbejde, giftede sig med jørgingske Piger med den klædelige Nationaldragt, og ved forskellige Valg til den tyfste Rigsdag faldt paa Før Stemmer paa den danske Kandidat. Endnu for kort siden, da Tanken om at rejse Gustav Johannsen en Mindesten, skulde virkeliggøres, fandtes paa Listerne Bidrag fra Før. Paa den lille Vesterhavssø har altjaa Sympatier for Dan-mark holdt sig friske gennem de skiftende Aar.

Prægtigt er det en Sommerdag ad de gode Landeveje at gennemkrydse Den paa det rullende Hjul. Man passerer Landsby efter Landsby, omgivne af frugtbare Marker med det saftige Græs eller det bølgende Korn. Op til Gaarde og Huse ligger velsplejede Haver med mange Træer. Venlige og renlige ser alle Bygninger ud. Findes der end ikke overlæssede Pragtbygninger, vidner alt dog om en jævn Velstand. Ikke en eneste af Dens 16 Landsbyer ligger i Marfken, men alle paa Grænsen af Marfke og Vest. Den bestaar nemlig af en højtliggende jandet dibuial Gestdannelse samt af en dybt aflejret alluvial Marfkdannelse. En stor Del af Den værnes mod Vesterovov af et mægtigt 3 Mile langt Hæddige, som det tog et helt Aarhundrede at opføre, og som fuldendtes samme Aar, som Amerika blev opdaget (1492). Det er i de senere Aar blevet yderligere forstærket.

Hist og her knejjer paa Markerne en Ræmpehøj. Ved Borgsum ses Ruiner af en gammel Søroverrede, hvis Voldsted er 11 Meter højt og maaler 450 Meter i Omkreds. Til dette gamle Voldsted knytter sig Sagnet om Ridderen Klavs Limbek, der, efter at han var falden i Unnaade hos Kong Volmer, drog til Fjor og her blev belejret af de kongelige Tropper, men ydede stærkt Modstand, indtil Levnedsmidlerne slap op i Borgen. Den eneste flo, som var tilbage, blev da hver Dag forsynet med en anden Hund og i denne Beklædning trukket rundt paa Borgvolden, for at de kongelige Tropper kunde tro, at der endnu var Sul nok i Borgen. Til jyvende og sidst lykkedes det dog for Ridderen i Mattens Malm at undslippe i en Baad ad et Vandløb, som fører til Havet.

Omtrent 2 Kilometer Øst for den store Landsby Nieblum, Nord for den Vej, der fører herfra til Byk, staar et smukt Mindemærke, hvis Indskrift er dansk og lyder:

„Stenen bevarer hans Navn,
Hjertterne hans Miade.“

Desuden bærer Stenen Frederik den Sjettes Navn og Aarstallet 1824. Endvidere staar der at læse paa Stenen, at den er rejst til Minde om Kongens Besøg paa Den det nævnte Aar.

I Nærheden af Stedet (ca. en halv Kilometer til Øst) ligger en Bondegaard ved Navn „Mittelberg“. Man skal have valgt netop denne Plads til at rejse Stenen paa, fordi den omtrent er det højeste Sted paa Den.

Det hedder almindeligt, at man har rejst Stenen, fordi Frederik den Sjette var den første Konge, der besøgte Den. Måret efter indtraf den store Stormflod, og Frederik den Sjette kom allerede igen 1826 for at overbevise sig personlig om de store Odelæggelser paa den slesvigste Vestkyst. Han besøgte da ogsaa de smaa Halliger og maatte blive tre Dage paa Hooge, da der kom et svært Uvejr.

Monumentet var i tidligere Tid pyntet med en Krone, men den blev i Krigsaaret 1864 bortskudt af østerrigste Soldater.

For omtrent 10 Aar tilbage er Stenen restavreret, — som man mener paa Bekostning af Landskabskassen for Øster- og Vesterlandsfor.

Blandt Dens Seværdigheder vil den bejogende først og fremmest ty til Fuglekøjerne. Min Gang er derimod gaaet til Dens tre Kirkegaarde ved St. Johannes, St. Nicolai og St. Laurenti Kirker, der er meget store og rummelige.

St. Johannes skal være den største Landsbykirke i Hertugdømmerne.

Kirkegaardene er tarvelige. Man vil forgæves jøge Cypress-lunde eller et udstrakt duftende Blomsterflor ved Sommertide. Mange Steder breder Grønberet sig frodigt. Men hvad der er af Interesse, er de gamle Gravstene med deres naive, inderlige Indskrifter, gennem hvilke man faar et godt Indblik i Føringernes Kultur og Tænkemaade.

I ældre Tider var de fleste af Beboerne Somænd, som mest før paa Grønland eller Vestindien. De havde da før Skif allerede i levende Live at købe sig en Gravsten, mest af Sandsten og vel som oftest i Holland. Stenen førte de saa med paa Langfarten, og ofte er vel Indskriften indhugget af en eller anden Somand. Det er ikke sjældnen sket, at Somanden i levende Live har ladet sin Gravsten rejse paa den hjemlige Kirkegaard, forsynet baade med hans og Hustruens Navn. Kun Aarstal og Datum for Døden har man jo ganske naturligt maattet lade aaben Plads til. En Kone, som var født 1711, var saa forsynlig kun at lade Aartusindet indhugge. Man skulde synes, at slikt var overflødigt. Men hun levede dog til 1799. Paa flere Stene staar Konens Dødsdag endnu aaben — af ganske naturlige Grunde. Den trofaste Hustru har nemlig ikke søgt Hvilen ved den første Mand's Side men havnet i anden Egttemands Gravsted.

Stenens brede afrundede Form fremgaar tydeligt af det vedføjede Billede. Overst om Rundingen findes i Reglen et to Liniers Gravværk, som ofte tager Sigte paa Søfarten. Sejlskibsen over Havet er farefuld, Somandens Vængsel staar efter den sikre Havn. Og saa Livets Pilgrimsfart kan sammenlignes med en saadan Sejlsads. Derfor viser det følgende Billede ofte et Skib, der styrer ind i Havnen eller som ligger aftaklet der i god Sikkerhed efter den farefulde Sejlsads.

Paa Raadmænds og andre juridiske Personers Gravstene ses meget en udhugget Kvindestikkelse med en Vægtstaa (Retfærdigheden). Paa en Møllers Gravsten findes Møllen, paa en Garvers et Hoved

af en Dkse. Ofte omhandler Billedet den Afdodes Afsted fra de paarsørende, men bibelfte Gæmmer er heller ikke nogen Sjældenhed. Billederne indtager omtrent en Fjerdedel til en Tredjedel af Ste-
nens Flade. Under Billedet er ogsaa ofte et Gravværk, som tidt omhandler de Dydte, den Afdode var i Besiddelse af, medens Ver-
jene undertiden rummer en Formaning til den besøgende eller en Hentning til den Afdodes Alder.

Bed den østlige Indgang af St. Johannes Kirkegaard i Nieblum findes en Gravsten med følgende Indskrift (i dansk Over-
jættelse): (Overst)

Dig kronede Gud med Glæder!

Derneft følger Billedet af en Kvinde i frifjst Dragt med to
Børn: et Barn ved Haanden, et andet paa Armen.

Gravskriften lyder:

Anno 1807 den 19. Juli. For at opblomstre, er her ble-
ven jaact. Den, som Doden, uden at berøre hende med
sin Stræk, har bortkaldt fra disse Egne, er den kærlige
trofaste Egtefælle Anna Margretha Peters, Peter
Friedrichsens 26aarige Egtehustru fra Nieblum, der i
dette Egtefæb blev Moder til 4 Sønner og 2 Døtre, af
hvilke kun en efterlevende Søn og en Datter sammen med
Faderen desværre, af desværre, meget for tidligt og pludse-
ligt, efter hendes 53aarige Ophold i dette Liv har maattet
miste hende og nu har sat hende dette Monument.

De to Gravstene, vort Billede viser, staar ligeledes paa St.
Johannes Kirkegaard. Paa Mandens Gravsten lyder Indskriften
(overst over Billedet):

Sømanden roer meget,
Det kære dyre Liv
prisgives det tøjlesløse
Hav paa Fjæle.

(Billedet: Et Skib for fulde Sejl.)

Den Kristue roer det rette, naar han ofrer Hjertet, det bedste Gods,
til den, som købte det med sit Blod.

Her hviler Benene af Dirck Gramers, den forhenbærende
velagtede vestindiske Kaptejn fra Nieblum, født den 26.
August 1725 i Bolbigum, der i sit Liv vovede meget med

Gud, men ogsaa under hans Førelse havde megen Dykke; han vovede det fra det 17. Aar at betro sit Liv til det vilde Hav, under mange Bevijer paa guddommelig Hjælp fra 1755—1762 at fore et Skib til 3 Verdensdele, og enhver Sejlads blev i 6 Aar kronet med Veljignelse, han vovede det fraværende paa guddommeligt Vink at tage til Hustru den dydige Gyde Jensen fra Nieblum, endstønt han aldrig havde set hende, og se det lykkedes, thi han levede fra 1. November 1762 i næsten 7 Aar i No i det mest sømme Ægteskab, han vovede det endelig fortrøstningsfuld den 6. August 1769 at sejle over Dødens det sorte Hav, og se, han kom lykkelig over og ankrede efter en 44aarig Livsfart i den jalige Evigheds trygge Havu.

Paa Hustruens Gravsten læses overst:

Hvem der stoler paa Gud, han sejler trygt i Dykke og Ulykke; thi truer der en Storm og Jesus taler, jaa lægger Bølgerne sig.

(Billedet viser en Kvindestikkelse med Troens Symbol)

Underneeden staar:

Jeg stoler paa Gud, ved Kristi Blod,
Han gør min sidste Ende god.

Her hviler de jordiske Rester af jalig Gyde, Jens Wogens og Inge Jensen fra Nieblums eneste Datter, født den 1. September 1739. I hendes Liv sporede hun det guddommelige Forsyn til hendes Frelse sjælsjat paa forskjellige Veje. Hendes første Ægtemand Dirck Cramer hviler ved hendes Side, med hvem hun traadte i Ægtestanden den 1. November 1762 og tilbragte 7 lykkelige fornøjelige Aar. Efter at hun havde erfaret det ubestandige og kummerfulde i dette Liv og derved var bleven lutret i sin Tro, er hun henjovet i sin Frelseres Arme den 18. April 1775 i hendes Alders 36 Aar, 4 Maanedes og 3 Dage.

Paa St. Laurenti Kirkegaard, hvor flere af Skibene paa Støtterne er pyntede med udhuggede Dannebrog, staar en Støtte med latinsk Indskrift, som i Oversættelse har følgende Ordlyd:

Matthias Peterjen, født i Oldsum den 24. Decbr. 1632, død den 16. Septbr. 1706. Han var en Gang meget kyndig i Skibsfarten til Gronland, hvor han ved en utrolig Lykke har fanget 373 Hvalfiske, jaaledes at han derjor efter alles Dom erhvervede sig Navnet „den lyttelige“, og hans Kone Fru Juge Matthejen, født den 7. Oktober 1611, død den 5. April 1727.

Kølig i Døden er den derved, at han atter vil opstaa fra Døde; Død kan sligt ikke kaldes, men kun et nyt Liv.

Saaledes taler de gamle Gravstene paa Jor om henrundene Slægters Liv. Der gaar en barnlig from Tone gennem alle Indskrifter, som langt fra er saa tomme og intet sigende, som mange af dem, der til Stadighed pranger paa de nordslæviske Kirkegaarde.

Enhver besjogende fra Nordslævig, som gæster den venlige Vesterhavso, bør ikke stj Umagen at dvæle en lille Time, fjernt fra Badstedets Larm og pulserende Liv, i de Dødes stille Have for at lytte til, hvad de henjundrende Ven fortæller.

S m a t i n g .

Godt udregnet. I Lejrtiden beklagede en Soldat sig for sin Officer, at det var saa grueligt varmt og suævert i det Telt, hvori han laa, da der var saa mange om det, samt bad ærbødigt, om han ikke maatte flytte ind i Teltet ved Siden af.

„Hvor mange er der da i dit Telt“, jagde Officeren.

„Vi er ni“, var Svaret.

„Naa, og i det næste Telt?“

„Der ligger kun otte.“

(DS)

En nejs'vis Nejs'vis'.

Af Nikolaj Andersen.

Ved en Nejs', der è ræt,
è der itt' nowe sæt,
men en skjöw a Natue
è no old'tid föskrue;
a dem, der è spids',
è di flest' e lidt viss',
ò di butt', vil æ men',
kan sgu ò sæj Besken';
di rund' som Kantofle
è ærle ò holle,
ò di som Agurke
è heller itt' Skurke;
di iang', der è krumm',
hü just itt' te di dumm',
men di rod', dè bæ Frugte,
è gjæven' e lidt fugte.

G. Dørling

En hunderedst Kaast.

Nr. 5. = 1874

Med 4 Tegninger af P. Underjén.

Indtil Bønderne i Sundeved lærte at dyrke Koer, havde de noget, som de kaldte „den ledige Sommer“.

Naar Saatiden var endt, rettede de Ryggen. Derefter gav de sig i al Ro og Mag til at je alt grundigt efter baade ude og inde. Taget blev tækket, Gaardspiladsen luget, og de gamle Møg-vogne kom i Dammen. Der blev vasket og skuret, kalket og tjæret, pudset og pyntet til alt var rent og blankt. Saa spændte de for og kørte ud med Mor og de Smaa.

Den Gang ajspidjede de heller ikke et Bryllup med et knastørt Eftermiddagsgilde i en Kro. Nej, da holdt unge Folk, naar de giftede sig, en rigtig gemytlig, firedages Kaast, som var en virkelig Fest for hele Byen, ja tidt for hele Sognet.

*

*

*

Sidst i Maj 1874 stod Jørgen Madsens Kaast. Han havde faaet sin Byg, før Slaatornen var udspungen, for at faa bedre Tid til Forberedelserne. Nu var det groveste fra Haanden. Huset skinnede som et Par glade-Pigeøjne. Slagtingen og Bagningen var lykkelig overstaet. Øllet var brygget. Høkeren havde leveret Værerne. Ude i Haven, tilhøjre for Indhuset, var der rejst et stort ottekantet Telt, et andet mindre, bestemt for Kogekonen og Køkkenfolkene, havde faaet Plads i Albildgaarden, hvor der skulde toges Mad til de 3 a 400 Hundrede Gæster, der ventedes. Og Bruden

var allerede flyttet ind, før at hun i Dag, da der var „Brudejeng“, kunde tage imod Gæsterne fra Morgenstunden af.

Det var en herlig Søndagsmorgen. Bøgeskoven stod endnu frisk og stær i al sin unge bugnende Vælde. Engene var overjaaede med Blomster, baade røde og hvide og gule. I Lykkerne bag de tætte, buskede Hegn hørte man Køerne gumle i den jaftige Kløver. Skaderne vippede i de høje Nistotoppe. Og fra de frodige grønne Kornmarker steg utallige Lærker jublende op imod den klare blaa Himmel.

I Bryllupsgaarden var Arbejdet allerede i fuld Gang. Faderkonen og hendes Hjælpere havde travlt med at vaske det laante Stentøj. Vintapperen, som havde opslaaet sin Bod i Huggeladen, var ved at lægge Anterne op; hans sliuke Medhjælper havde travlt med at fylle Flaster. Køgekonen havde Kaffen til de første Gæster paa Ilden, og midt i Gaarden stod den høje, bredskuldrede, myrdige Skaffer i Skjortærmer og uddelte sine Ordre. Naboerne, som var indbudte til „at gaa i Koffen“, begyndte allerede at indfinde sig, og snart snurrede Vogn efter Vogn med raske, glade Dækkepiger ind ad Porten og op foran Døren.

„Nu kun ind Piger og faa en Kop Kaffe i en Fart“, jagde Skafferen, „jaa maa I til at jø Himmel. Der er to Loer og et Boghus, der skal klædes, og I maa være færdige til Kloffen 3 i det jeneste.“

Bydejsvenden og Skænkerne omringede Vognen, bod Pigerne velkommen og jøgte at gribe dem, idet de rapsodede jprang af. Derefter tog nogle af Karlene Skrinene af Vognen og bar dem ind i den rent sejede, frisk kalkede Stald, hvor der var stroet hvidt Strandjand i Baasene. Andre skænkede et Glas eller to for Kuffene, før de atter jøg afsted.

Da Kaffen var drukken, gav Dækpejgerne jøg i Lag med deres Arbejde. Af de medbragte Skrin udpakkede de Bunker af skinnende hvide Lagner, som Karlene straks bar over i den største Lo. Bydejsvenden opmaalte derefter Loens Højde og Bredde, før at de kunde faa udregnet, hvor mange Lagner de skulde bruge til hver Himmel. Da de efter megen Snak frem og tilbage omjider var blevne enige om det, slog de jøg jammen to og to og fik Naal og Traad fat. Først jyede de Lagnerne jammen i lange Strimler og derefter Strimlerne jammen til et stort, firkantet Tæppe.

I Begyndelsen gik Arbejdet stilsfærdigt, ja næsten højtideligt. Samtalen kunde ikke rigtig komme i Gang. Men Glæden over de forestaaende Festsdage var alt for stor og Humøret alt for glimrende til, at Alvoren kunde holde Stand. Snart genlød Løen af muntre Indfald, Skæmt og Latter, som først afbrødes, da Karlene under kraftige Hurraraab hejtede den første Himmel op til Hjalen, hvor den efter Pigernes Anvisning blev fastbundet til Bjælkerne, ja Tæppet for oven jænkede sig i bløde Folder og ved Siderne faldt ned til Bænkenes Højde. Saaledes tjældet paa gammel nordisk Vis blev Løen til en høj Hal, under hvis skinnende hvide Hvelving Gæsterne kunde bænkes festlig ved Gildet.

Bruden var fra Naboegnet og Bydejsvenden — efter gammel Skik og Brug Brudens Broder — kendte derfor ikke alle Pigerne. Han havde tilmed opteret for nogle Aar siden og var først nylig kommen hjem efter at have afstjent sin Bærnepligt i Ddenje. Men under Arbejdslegen i Løen var der iær en Pige, Ingeborg, som havde fængslet hans Sans. Hun var fin og rank, svaj i Ryggen, havde jævrt blondt Haar, klare spillende Øjne og Smilehuller i Kinderne, naar hun lo, og hun lo meget. Dertil var hun snarvaadig og haandsjuld — ja meget havde han allerede set.

„Rask til en Dans er hun vist ogjaa“, tænkte han, da de gik over Broen for at tage fat paa den næste Himmel, — „naa, ja, det skal vi nok faa prøvet i Aften“; han julkte ved Tanken. Foreløbig magede han det saaledes, at han ligejom tilfældigt kom til at hjælpe hende. Idet hun jaa op paa ham, og Smilehullerne viste sig i hendes Kinder, mærkede han nok, at det havde hun ikke noget imod.

„Naar er du kommen hjem?“ spurgte Ingeborg, for hun vidste nok, at Toge havde været borte, da hun var godt kendt med hans Søster.

„Na, det er kun en Maanedes Tid siden.“

„Bliver du nu hjemme?“

„I hvert Fald foreløbig. Men til Vinters tager jeg nok paa Svijfske.“

„Hvor?“

„Ja, det ved jeg endnu ikke bestemt, men det bliver nok paa Binding.“

„Na — naar jeg endda ogsaa maatte komme derned“, udbrød hun meget varmt. „Far vil ha', at jeg skal til Sandbjerg, men nu bliver den jo nok lukket, og jeg vil ogsaa meget hellere til Binding. Rosendal er en udmærket Mand og saa slikt og saa dansk. Min Bror var hos ham i Fjor.“ De fortsatte Samtalen.

„Hør, lad os saa en Vise, saa det kan gaa lidt lystigt“, raabte en Karl lidt efter fra den anden Ende af Løen, hvor Lyftheden iøvrigt syntes at være ganske godt i Gang. „Stem du op, Fungeborg, du kan jo saa mange nye.“

„Det er næsten for tidlig paa Dagen,“ jagde hun, men uden at lade sig videre nøde istemte hun:

„Jeg gik mig ud en Sommerdag at høre
Fuglesang, som Hjertet kunde røre,
I de dybe Dale
Mellem Rattergale
Og de andre Fugle imaa som tale.“

Nu hørte Toge ogsaa, at Fungeborg havde en dejlig Sangstemme. „Gud ske Lov, at vi skal være sammen i fire Dage“, tænkte han.

I Ubildgaarden havde Bønderne fra Nabolaget, som var indbudte til at „gaa i Koffenet“, slaaet sig ned under de brede Trækroners Skygge. Nær ved Kogetørens Telt sad en halv Snes brede, skæggede Karle bænkedes om et langt Bord, hver forsynet med en Kniv og en Hammer. De skulde slaa Sukker i Stykker. Foran dem stod en „lille Sort“, og naar den var tomt, fik de en frisk. Af og til lagde de Hammeren for at fortælle eller lytte til en Historie. Saa fik de sig en jund, hjertestyrkende Lutter, drak sig en Slurk og tog atter fat paa Sukkeret.

Skafferen kom just forbi, som de holdt inde med Skydningen et Djeblit. Han vilde tale med Kogetøren.

„Hej, Skaffer!“ raabte en lille, glad, tætbygget Bønde til ham. „Skal vi arbejde ved Maanen?“

Skafferen drejede sig rundt paa Hælene og trak Munden op efter Dreene. „Ja, det jagde Hans Peter Aljing, Jens. Skal vi arbejde ved Maanen?“ jagde han til Jakob Andersen, da de slog Rug. „Vist ikke nej, Hans Peter, hvor kan det falde dig ind“,

svarede Jakob. „Saa lad os bare gaa hjem lil' Folkens“, jagde Hans Peter, jvang sin Le paa Ryggen og pegede paa Hofstmaanen, som allerede stod klar paa Eftermiddagshimlen. Ha, ha, ha! — de lod alle ad Historien, skont den var vel kendt.

„Sæt dig ned Skaffer og faa en Puns med os“, jagde Jens indbydende. „Vi raader jelv for baade Kande og Flaase, og Sukker har vi nok af.“

„Det er lidt tidlig paa Dagen, men hvad, lad gaa, herefter faar jeg dog ingen Tid“, jagde Skafferen og tog Plads.

„Na, der var s'gu mange Gæstgæstere i Hans Peter Afsing“, begyndte han igen, „han plejede at tage Folk paa Ordet.“

„Rør nu alt, hvad Remmer og Toj kan holde ud i Marken og kom straks hjem igen, Hans Peter“, jagde Jakob til ham en Dag i Høstens Tid, da han lige havde forsket et Læs Havre af. „Regnen hænger over Hovedet paa os. Vi faar et Himmel Uvejr.“ „Det skal ske“, raabte Hans Peter, pistede paa Hestene, jo'r i strygende Galop ud i Marken, vendte kort om og kom tilbage igen — med tom Bogu. „Hvad i al Verden gaar der nu ad dig“, tordnede Jakob. „Saadan vilde du jo ha' det“, svarede Hans Peter.

„Ja, da var det da ogsaa jaudt. — Naa, faa noget i din Puns, Staffer. Ræk ham Flaiken, Hans Tørgen, og lad ham faa Flode i.“ „Ja, en Trøring var Hans Peter“, fortsatte Rasmus. „Jakob var jo altid først paa Benene om Morgenen og plejede selv at vække Karlene. „Hans Peter“, kaldte han en Morgen. „Ja“, svarede Hans Peter, men — blev rolig liggende i Sengen. Der gik et Kvarters Tid, saa figgede Jakob ind ad Karlekammervinduet og saa, at Folkene endnu laa i Sengen. „Hans Peter“, jnerrede han arrig. „Hvad er der, Jakob?“ „O! Byjens Skorstene ryger!“ „Gør de det“, svarede Hans Peter, — men han blev rolig liggende. Noget efter kom Jakob farende, river Døren op og brøler: „Hans Peter! Hans Peter!“ „Hvad er der nu nyt“, spurgte Hans Peter usngerrig, idet han rejste sig op i Sengen. „Krestens Karle drejer allerede' til Marks. Skynd dig dog og kom op.“ „Naa — æ skal op!“ svarede Hans Peter forundret. „Havde du endda jagt det straks, Jakob.“

„Ja, da var det da heller ikke godt at vide, at han skulde op. Naa, lad os jmage 'en da, Staal, Staffer! Staal! Staal!“

„Da han tjente hos Jakob Underjen, var det galt med Bæltingen“, jagde Stafferen.

„Ja, ha, ha, ha“, jagde Hans Tørgen, „det var lige saa svært at jage en Hare op paa Bov Hede som at jage et Gryn op i Jakob Underjens Bælting, jagde han jo.“

„En Dag“, fortsatte Jens, „jad de alle andægtige om Bordet, Jakob selv for Bordenden, og langede til jamme Fad. Paa en Gang tordner Hans Peter: „Mod Dreng!“ „Hvad er der i Bejen?“ spurgte Jakob urolig. „O! jaa et Gryn“, svarede Hans Peter tørt.

„I huiker jo nok i Ot' og Fyrre“, jagde Hans Tørgen, før Latteren endnu var forstummet, „da gjorde Bore jo først et Udfald

fra Als den 28. Maj, og saa vilde Tyfkerne hævne sig og tage Dybbøl den 5. Juni.

Da nu Skydningen begyndte den Dag — vi mærkede jo nok om Morgenen af Tyfernes Anstalter, at der var Ube i Mosen —, saa var vi en hel Del, der samlede sig paa de høje Marker bag Byen for at følge Kampen. Først saa vi, hvordan Skydningen trak sig længere og længere op imod Dybbøl Banke, og vi var lige ved at tro, at det vilde gaa galt, men saa kom det ellers. Af og til, naar Vinden lettede Rogen, kunde vi se de røde Stormkolonner styrte fremad — den Gang havde de jo endnu de røde Uniformer. Og snart trak Kampen sig ind gennem Dybbøl By og ud efter Boffelkobbøl og gennem Stenderup, og det varede ikke saa længe, saa horte vi Kanonerne tordneovre ved Nybøl Mølle. Kanonkuglerne i Stenderup Kro sidder jo endnu fra den Dag. Og da Kampen derefter trak sig videre mod Vest, vidste vi jo alle, at det gik godt. Nu havde Hans Peter Aljing staaet iblandt os, og skønt han jo ellers altid havde meget af Munden, saa havde han dog værdigt nok ikke meget, han skulde have jagt den Dag.

Men da saa Skydningen var naaet helt ned bag Ladkær Skov, forsvinder han pludselig. Lidt efter horer vi et Skud bag os, det kom inde fra Byen. Bum! — Lidt efter kom der et til. Nu skulde vi jo dog ha' den Sag jet efter. Da er det Bente Hans Peter Aljing, der staar paa Loftet og Bum! Bum! Bum! affyrer Skud paa Skud efter Graasten.

„Hvad i Alverden skyder du efter Hans Peter“, spurgte vi.

„Vi maa ha' Fart i de Folk, saa de glemmer at komme igen“, varede Hans Peter, „og han blev min Sandten ved at skyde, til det var mørkt.“

„Naa — Staal Folkens, jeg skal nok videre“, sagde Stafferen og rejste sig, „skynd Jer nu kun og saa godt meget Sukker knæppet til de Panser. Staal Jens, Staal Hans Torgen, Staal alle sammen! Naar vi nu maatte beholde godt Vejr.“

„Det gør vi nok, Staffer, der er jo ikke en Sky at se paa Himlen.“

Stafferen forvandt i Koffenteltet. Bønderne greb atter deres Knive og Hamre og huggede hidjigt løs paa den hvide Melis, saa Splinterne rog ud til alle Sider. Dette Djeblig havde en Flok

Smaadrenge længe ventet paa. Under Strigen, Puffen og Skubben for de løs paa det jøde Bytte.

„Drenge, kan en af Jer hente Klavs“, raabte Skafferen i det jamme henne fra Teltet, hvor han stod og tumlede med en stor Sæk. En lille Fyr fo'r straks afsted og kom tilbage med Nølskarlen.

„Du kan vel nok tørste os Tvebakkerne Klavs“, jagde Skafferen, „men det maa være gelik, for Pigerne skal til at dække Bord, og varm kun jaa Logulvet ordentlig igennem, jaa der ikke bliver meget at gøre for Mængden herefter, for ellers vil du jaa med Kvindfolkene at bestille, naar de skal røre Bollerne jammen.“

„De skal itt kom hel tilbag“, svarede Klavs lunt, jmed Sæken paa Raffen og jumpede hen i Loen. Her fik han Plejlen jat, der meldte sig straks en villig Medhjælper og med taktfaste Slag gav de hurtigt Tvebakkerne deres Bekomst.

Just, jom de var jærdige, jvingede et stort Læs Borde og Bænke hen foran Porten. Skravemanden og hans Hjælperere fik dem hurtigt af og stillet op i lange Rækker. Saa kom Ungdommen jtrømmende til fra alle Sider, hver med sit. Dækkepigerne dækkede Bordene med jvære, hjemmевævede Drejlsduge. Oppasjerpigerne stillede Flodexander, Sukkerjskaaler og store toppede Tallerkener med Rager paa de blanke, hvide Duge. Dertil sojede Skinkerne under megen Skæmt med Pigerne hele Batterier af Brændevinsflasker og overjskaarne Karduser af den bedste „K. N“. I hver Kardus Tobak jatte de en stor Firetommerjom, for at Bryllupsgæsterne ikke jsulde jadvne Pibekradjere. „Lad dem nu kun komme“, jagde Skafferen, jom fra Portaabningen kastede et monjtrende Blik ind over de jestligt dækkede Borde, „nu kan vi tage imod dem.“

Og det varede heller ikke længe, for de jørste Gæster, jom ikke havde jærlige Bestillinger, begyndte at indjsinde sig. Det var mest Bønder. De kom lidt tunge og højtidelige, jnart enkeltvis, jnart to og tre i Folge, hver med en Jlsjsteborste indjslaet i en hvid Serviet under Armen. Ved Døren blev de modtaget og budt Velkommen af Brudeparret, jom de gav Jlsjstet og jagde nogle venlige Ord. Derefter trak de sig jindigt tilbage til Loerne, hvor Oppasjerpigerne modtog dem med deres blanke Rander.

Skinkerne vandrede op paa Loftet, hvor de blev modtagne af Brudgommens Fader og efterhaanden jamledes i store Dyrger. Men

der var god jundebedst Orden i Tingene. Hver enkelt blev vejet omhyggelig og Bægten opskrevet i en lille Bog ved Siden af Giverens Navn — „for at en kan vide, hvad en skal rette sig efter, naar en selv skal gi' Flæsk“, som gamle Kresten Madjen sagde. Under Bejningen raadsforte han sig jævnlig med et gammelt gult Hæste, hvori han havde optegnet, hvad alle de Skinker havde vejet, som han selv i de sidste 35 Aar havde givet i Skiffend' paa alle de Boel- og Smaasteder, hvorfra Flæsket nu strømmede ind. Og alt efterhjem Bægten faldt mer eller mindre heldigt ud, smilte han listigt, eller rystede han fortrædeligt paa Hovedet. Efterhaanden fik Smilet dog helt Overtaget. — Og det var ikke saa lært. Torgen Madjen gjorde nemlig, ogjaa hvad Flæsket angik, en rigtig god Raast, idet han fik 63 Skinker tilovers.

Neden under havde Bruden og Koffentonerne jantidig travlt med at modtage Pigerne, som nu ogjaa begyndte at trække op i jvære Mængder med Skiffend'. Fra alle Sider kom de med brede, bugede Dækketørve fulde af Smør og Æg, de fleste tillige med jkri-gende Høns og Raboernes Piger desuden med store Spande fulde af Mælk. Der var nok at tage Vare paa med at faa Kurvene tomte, Hønsene lukkede ind og Pigerne bænkede, jaa de kunde faa sig en Kop Kaffe, inden Dansen begyndte. Det vilde ikke vare længe, thi Dagen hældede, og Ungdommen havde Bisjælæder i Stovlerne.

Gaarden var efterhaanden bleven stimende fuld af Gæster. I Løerne skiftede det ene Sæt efter det andet. De stod i lange Rækker langs med Laderne og i brede Klynger midt paa Broen, rygende, juaftende, leende. De fortalte Historier og jmaadrillede hverandre. Pigerne holdt mest til i Haven. De vandrede Arm i Arm paa Stierne, fordi Benene ikke længere kunde være rolige, sloge sig jammen i Smaaflokke og undrode sig over, hvad Musikanterne ventede efter.

Saa spillede Musikken omjider op i Teltet. Den lille sorte Kreuzberg fra Broager gav Tonen an. Er der maaske nogen i Sundeved fra jyrre Aar og opad, der ikke har jvinget sig i Dansen efter hans Violin? Ved hans Side jad den store, føre, rød-skæggede Peter Jakobsen fra Blans — og alle de andre, som var i deres Kraft i Halvfjerterne, hvem har ikke kendt dem?

De begyndte med en lille jindig Valz, ret en passende Dans for de Gamle. Par efter Par dansede de ud. Det gik stille og højtideligt, med alvorlige Musikter og store Armsving, nogle slæbende, som om det ene Ben var for langt og skulde slibes kortere, andre duvende som de brede Jagter paa Alsjund, naar det blæser en frisk Brijs. Det var næsten ikke for Ungdommen at komme til.

Men jaa jatte Musikken i med en fejende Galop. Huhøj! nu var det de Unge, der tog Teltet med Storm. Par efter Par strøg de hen over Gulvet. Mange af Karlene havde kastet Trojen. Pigerne havde skiftet Dragt og dansede i lette, lyse Kjoler. Det dundrede under dem, jaa hele Teltet gyngede. Nu var det bedst for de Gamle at tage et Pust.

Derefter fulgte Dans paa Dans. Støvet rejste sig og stod tæt. Puh! hvor blev det varmt. Men jaa rullede Sejlet op og den milde, hvale Aftenluft strømmede frit ind fra alle Sider. Det friske. Da de havde danjet en Stund, klappede Stafferen i Hænderne: „Nu skal vi ha' en lang Sekstur, Musik“, sagde han.

En lang Sekstur! Nu danjes der Folkedanje, baade jvenjke og skotjke. Er de mon døde alle dem, der i vor Ungdom dansede lang Sekstur? Ellers burde den reddes fra Forglemmelse — og ligejaa den raske Reel! Det var de værd.

De Gamle stillede sig op i to lange Rækker og jaa dansede de ud, højtideligt med langjomme, afmaalte Bevægelser, som var det en gammel Ridderdans — hvad det for Næsten nok ogjaa var. Det var virkelig et smukt Syn.

Men de Unge havde ingen Ro paa sig. De kunde ikke være med, og den Gang var Folkedanje jo endnu ikke paa Moden. „Tag en Pige med og lad os jamles om en Bolle Puns i den vestre Lo“, hvistede den ene Karl i Dret paa den anden. Saa vinkede de listigt efter Pigerne og stille smuttede Par efter Par ud af Teltet, mens de Gamle dansede videre.

Løge havde danjet et Par Gange med Ingeborg og havde allerede fundet, at ingen dansede saaledes som hun. De havde ogjaa nu og da jet mildt til hinanden i Dagens Lob men ikke haft Lejlighed til at veksle mange Ord, siden de sad i Loen. Nu vandrede de Arm i Arm ud i Haven „for at trække frisk Luft“, for de sluttede sig til deres Kammerater.

Inde i Stuerne begyndte Folk allerede at jipse Flæsk. Bordene var dækkede med Hvedebrød, Smør og vældige kogte Stinker, prydede med Vinde, som var ombundne med fint kruset Papir. I den østre Lo, hvor de Gamle havde jamlet sig om en Kaffeputz, sang de: „Om Hundrede Aar er al Ting glemt.“ Fra Vognhujet hortes Soldaterfange fra Krigsaarene. I den vestre Lo, hvor Svingeborg og Toge sluttede sig til deres Kammerater, satte Vintapperen de dampende Punssterriner paa Bordene. Pigerne begyndte at øje op. En høj lys Karl istemte med kraftig Bas: „Helt tungt han efter sig Foden drog.“ De sang næsten alle med, skont de ikke havde Sangbøger. Og Sang fulgte paa Sang, afbrudt af Glasjenes Klirren, af Skæmt og Latter. Men her foretrak man de nye frejdige Sange, som i disse Aar fra Højskolerne af havde fundet Vej ud i Bondelandet.

Noget efter gik de Unge atter over i Teltet, hvor de danjede ind i den lyse Dag.

* * *

Fra Højskujet lod der en nyndig Spektakel. De mange fremmede Haner, der var blevne indepærrede Aftenen før, galede, som om de var bejatte, og sloges, saa Fjærene stod som en Sky hen over Rikken. Hønsene faglede og baskede mod Vinduerne, fordi de ikke kunde komme ud. I Stalden rimmede Hestene; de længtes efter deres Morgenfoder. Og Køerne, som hverken var blevne malkede eller slyttede, skont Solen stod højt paa Himlen, brølede ude i Toften.

Det var imidlertid bleven sent, inden de sidste Væster var taget bort, og da det gjaldt om at samle Kræfter til de forestaaede Dage, havde Folkene faaet Lov til at sove et Par Timer længere, end de plejede. Men nu kom de paa Benene. Bagdøren gik. Et Par rødmsjede Piger traadte ud. De havde bare Arme, som var brunede af Solen, lyse blomstrede Flyhatte paa Hovederne og højhovede Lædertræsko med skinnende blanke Gjorte paa Fodderne. Over Hårderne bar de Dragter med store, grønt malede Træspande hængende ned til begge Sider. De gik hastig hen over Broen og ud i Toften for at malke. Karlene trak Hestene til Bånd i Dammen. I Dagligstuen blev Vinduerne slaaet op. Storfstenen be-

gyndte at ryge. Et Par Koner gif over i Loen med store Kurve og begyndte at romme af Bordene. Og snart var alt atter Liv og Røre.

„Vi skal allerførst ha' Hovederne af de Høns“, jagde Staf-feren lidt efter, da Folkene jød ved Dværbordet, „vil du sørge for det, Klavs? Der er jo en Huggelof i Vedkastet, og Dsken har du vel jeld gent. Og I Piger maa jaa fange dem til ham og bære dem derud. Der er godt et Par Snes Stykker ialt.“

Klavs fik fat paa Dsken, sleb den og gif ud i Vedkastet. Pi-gerne kom med de skrigende Høns. Parvis blev de ført til Retter-stedet. Ritz, rats, sloj Hovederne af dem. De halsløje Kroppe baskede endnu højt i Vejret omkring Blokken. Blodet sprojtede i fine Straaler ud til alle Sider, jaa Pigerne havde jvært ved at

hytte deres Klæder. De hovedløse Høns samlede senere i Kogekonen's Telt.

Her gik alt i fuld Fod. Udenfor Teltet blusjede Ilden lystigt i den aabne Grav. Her over den hang der en Række vældige Redler og Grønder i Jærnlænter. Kogekonen stod jels indhyllet i Røg og Damp. Der blev kogt Vand til at stolde Høns i. Grød og Mælk til Bolledejg, Sniuker, Svødsjekompot — og hvad ved jeg mere! Her var nok at tage Haand i, men der var ogsaa mange om det, for nu begyndte Koffekonerne at indfinde sig. De rustede sig til Arbejdet ved at tage store, hjemmbevævede, blaataernede Vorbelæforklæder paa og smøge Ørmerne op. Den sjette Kogekone viste an og jatte med jaa, skyndige Ord enhver til sit. Hønsene blev stoldede, plukkede og renjede. Nogle hakkede Kød, andre rev Peberrod, jaa de græd over det. Tre, fire stødte Krydderier i medbragte blanke Mesfingmørtere. Et Par gav Tvebakkerne en sidste Omgang med Manglen. Mutter jels vorte Dejgen sammen og lod de mest betvoede smage paa den.

Da hun var færdig med det, samlede de ældre Koner omkring det brede Bord i Teltet for at trille Boller. Foran dem stod dybe Fade med Dejg, isprængt med lakre Korerender og duftende af stærke Krydderier. Af Fadene tog de jmaa Klatter Dejg med Fingrene og rullede dem til kuglerunde Boller i deres bløde, blanke, af lutter gode Sager glinsende Hænder. De var vante til at binde og spinde, mens Djnene havde andet Steds Ørinde — det jaa man straks. Thi mens Bollerne stapledes op i hundrede-, ja tusindevis paa lange, brede Stegefade og ny Dejg til Kødboller blev sat frem, var Mundene ikke mindre rappe end Hænderne og Tungenes ikke mindre skarpe end Djnene.

For Mændene var det betydeligt lettere at gaa i Koffenet paa „Mellemdagen“. Nogle af dem løste Opgaven ved at liste op paa Aftægten og tage sig en lille Solo, andre fik Biben tændt og brændte sig i det stnggefulde, tætklippede Lindelysthus, hvor de først opfriistede Minderne fra Krigen, som de havde oplevet paa nært Hold, derefter talte om Politik og endte med at fortælle Historier.

De havde lige talt om, at der nu skulde indføres mere Dyff i Skolerne, og dette ledte Tanken tilbage til lignende Forjøg i tidligere Tid. „Se, det var jo i Dt' og Fyrre“, begyndte Henrik Hansen, „da fandt, som I vel husker, Oprørerne efter Tilbagetøget

fra Slesvig paa, at der alle Vegne skulde afstemmes, om vi vilde have Tjyf i Skolerne. Nu havde de den Gang en Skolemesterovre paa Barsø, som hed Lorenz. Hvad han hed med Efternavn ved jeg ikke, men de kaldte ham Laarns Slagter, fordi han altid slagtede hos Vonderne i Efteraaret. Naa — Laarns jaar jo en Skrivelse om dette her Forflag fra Provst Nehoff i Mabenraa og kalder jaa Folk sammen i Skolen og lægger dem Sagen for.

„Ja, æ ved ett, hvad I mener lille Folkens“, siger han, „men vi maa vel helst stemme om det?“

„Ja, hvad mener du, Laarns?“ spørger jaa en af Vonderne.

„Ja, lille Folkens“, siger Laarns og klør sig bag Øret, „æ tykkes nu, det er ikke værd, for ser I, det er jo dog jaa jælken, te der kommer en Bøz herover!“

Det fandt de Barsvinger, te der var god Mening i, og jaa jagde de:

„Vi har jaamænd ett behov aa stem' om 'et. Skriv du bare det til Provsten, Laarns.“ —

Ungdommen havde travlt med at forberede Borddækningen til Raafstdagen. Pigerne pudjede Knive og Gaffler, aftalte og efterjaa Stentsøj og Glasstøj, ordnede og tilpassede Dækketojet. Ud paa Eftermiddagen var det groveste fra Haanden, og da de ikke vilde pynte Brudestuen for henimod Aften, for at Blomsterne kunde være friske næste Dag, naar Brudeparret efter Vielsen gik til Bords, foreslog nogle, at de skulde lege i Teltet, hvor Bordene endnu ikke var opstillede. Forslaget vandt almindeligt Bisald, og snart var Legen i fuld Gang:

„Eg vil I nu vide og vil I forstaa,
Hvordan Vonderne ploje og harve — —

jang de og klappede i deres Hænder og stampede med deres Fødder, jaa Teltet gungrede under dem. Der var for jaa Karle, men Pigerne vidste Raad og dansede med hinanden for at bøde paa Savnet. Derpaa legede de „Sæt dig ned min Rose“, „Der brænder en Ild, den brænder for dig, den brænder i Tusinde Flammer“ og mange flere. Da de ogjaa vilde være Vadmæl, gik Tilletten i en Reimsred' for dem; det var en farlig Sjov!

Efter at have leget et Par Timer bleve de enige om at holde op for at hente Blomster og Grønt i Haverne i Nabolaget.

Pigerne fik fat i deres Kurve. Karlene gik med. Udenfor Gaarden stilledes de i Smaaflokke til flere Sider. Det var imidlertid ikke bleven ubemærket, at Tøge havde vist en udpræget Lyst til at jvinge Ingeborg i Danjen, baade Afsteningen før og under Legen i Teltet. Under mange Smaadrillerier magede hendes Veninder det nu jaaledes, at hun og Tøge blev ladet ene tilbage i en Have.

„J kan vist meget bedre plukke Blomster ene to, hi! hi!“ jagde de, slog Laagen i og rendte deres Vej.

Ingeborg blev blussende rød, tog et Par raste Skridt, men nølede saa og jhntes ikke at vide, om hun skulde blive eller stikke af med de andre.

Men Tøge tilfæstede hende et sjælnst Blik og jagde:

„Lad os bare blive her, Ingeborg! Her er jo Blomster nok og oven i Købet en Bænk i Lysthujet, hvor vi kan hvile os, hvis vi bliver trætte af at plukke.“

Ingeborg svarede ikke, men Smilehullerne viste sig i hendes Kinder. Hun jatte Kurven og gav sig til at plukke.

Det var en gammel velplejet Have. Ud imod Vejen var den kranjet af en jnorlige Lagustrumhæk. Over den hævede der sig en Række høje Ypern. Fra Laagen gik der en bred gruset Sti ned til et tæt sammenslettet Lindelysthus. En høj Røddehæk skilte Haven fra Abildgaarden. Paa begge Sider af Stierne omfattede lave, sjrligt klippede Buksbomhækker Rabatter, hvor hvide Pinjeliljer og røde langstilkede Tulipaner stod i fuldt Flor mellem bredbladet, hvidstribet Græs, Lavendel og Krusjemynte, Venusvogn, Akeleje og mange andre kenne gammeldags Blomster.

Ingeborg plukkede med nænsom Haand. Tøge saa til og begyndte stilsfærdigt at tale om, hvor dejligt det dog var i Sundeved. Først nu, efter at han havde været borte i en tre, fire Aar, var det gaaet rigtig op for ham, hvor meget han holdt af sin smukke, minde- rige Hjemegn. Af og til holdt Ingeborg op med at plukke, saa paa ham, jagde nogle saa samtykkende Ord eller nikkede bifaldende. Lidt efter lidt nærmede de sig Lysthujet, og som det fulgte af sig selv, satte de sig paa Bænken og fortsatte Samtalen, mens Græsene pludrede i Abildgaarden bag dem.

Da de noget efter vendte tilbage, var de andre allerede i fuld Gang med at binde Kranje. Pigerne puffede til hinanden, smiste og stak Hovederne sammen.

„Men hvor i al Verden bliver I dog af, lille Børn“, be-
gynede Marie meget alvorlig, „vi har siddet her i over en Time.“

„De Blomster har nok haft Stængler som Hør“, fortsatte
Grethe tørt, „efterjom det har taget Tid at faa dem plukket.“

„I har da vel ikke plukket Kirsebær?“ spurgte Kristijan.

Pigerne brast i Latter.

„Kirsebær“, svarede Toge, han fattede ikke straks Finten, „de
er jo da ikke modne endnu.“

„Naa, er de ikke det, lille Toge, ja saa bliver de det nok
snart.“

Fugeborgs Kinder blusjede. Men nu var Toge med.

„Opbagede du det i Aften, Kristijan, da du gik ude i Haven
med Marie?“ spurgte han.

Dg jaa var det Marie, der blev rød.

Fugeborg havde imidlertid krammet Kurven ud paa Bordet
og gav sig nu ogsaa til at binde, mens Samtalen gik videre under
genjældige Drillerier.

De kranjede Dørene, de trak lange Slyngninger Teltet rundt,
og over Hæderspladsen, hvor Brudeparret skulde sidde, anbragte de
Forbøgstaverne i deres Navne, kunstigt sammenfat af røde Tusind-
piger paa hvid Grund, omfattet af Blomsterkranse.

Da de var færdige, stod Solen allerede lavt paa Himlen.
Endnu et Glas Vin og en Sang, saa fik de Overtøjet paa, og
Arm i Arm gik Pigerne hjemad. Toge fik lige Lejlighed til at
trykke Fugeborgs Haand og tilkaste hende et varmt, spørgende Blik,
før hun tog afsted. Kammeraternes Afgtaagivenhed var for stor til,
at han turde følge hende paa Vej.

Men før Fugeborg den Aften gik til Sengs, slog hun sit
Kammervindue op, saa længe drømmende ud imod den straalende
Aftenrøde og greb saa sig selv i at nyne Bjørnsons lille fine
Årterlighedsvise:

Holder du af mig
Holder jeg af dig
Alle mine Levedage.

*

*

*

Kaaftdagen oprandt med fint Sommervejr. Klokken var ikke mere end 9, da den første Vogn rullede ind foran Døren. Det var Brudejnykkersten, der kom. Hendes Bestilling havde hidtil været let, men nu fik hun noget at tage Vare paa.

Enurrr — der var den næste Vogn, Brudgomsføreren. Og nu kom de fra alle Sider, Bestillingsfolkene mest til Fods. Der-
 efter Vogn paa Vogn med Brudepiger, Krudpiger med velsyldte Kagekurve og Musikanter med blanke Instrumenter, med Slægtninge, Venner og Naboer.

Inde i Stuerne samlede Gæsterne med Brudeparret om Frokostbordet. Det gav varmt Æggeøl med stegte Sukkertvebakker, derefter Steg, ovenpaa Kaffe og Kage.

Klokken halv elleve viste Skafferen sig i Døren, klappede i Hænderne og raabte ud i Gaarden: „Lad saa kun Vognene køre frem i den Orden, jeg har jagt.“

Og Vognene kørte frem. Først en lang Bænkevogn med seks Musikanter. Saa en trestolet Vogn med otte smaa, lattermilde Brudepiger. Derpaa tog Bruden i jort ulden Kjole med Krans og Slør Plads i en magelig Phaeton. Ved hendes Side sad Brudejnykkersten, ogsaa jortklædt med et ægte Sjæl over Skuldrene, og paa Bukken Bydesvenden. Paa den følgende Vogn Brudgommen og Brudgomsføreren. Efter den fulgte Vogne med Brudeparrets Forældre, med brede Bønder og triinde Koner, med raske Karle og glade Piger. Der var fjorten Vogne ialt.

Da alle var komne til Sæde, gav Skafferen et Teg. Musikken istemte den nye raske Melodi til „I vor Barndom vi hørte Kartovernes Brag“, Piisene kvaldede, Hestene sprang og i strygende Fart for Brudekaren ud af Gaarden og hen ad de smale bugtede Veje, Bakte op og Bakte ned, mellem høje Hegn, hvor Hylde og Hvidtjørn stod i brusende Flor, hvor Kaprifolien stak sine sødt duftende Blomsterklajer ud mellem høje Hæjlebuste, og Hybenrovens fine, blegrode Knopper tittede frem mellem mørke Brombærranker. Farten gik forbi frodige Kornmarker og smale, jættede Engdrag, forbi Brakmarker, hvor brægende Faar forundrede spurgte, om Bløje-
 manden ikke snart kom, og grønne Marker, hvor røde Kæer stod tøjrede i lange Rækker og under Forbisarten lettede Halerne og løftede Hovederne, som om Musikken gav dem Bisjetanker. De kom forbi pyntelige Huse, hvor Levkøjer og Pelargonier blomstrede i

overdaadig Pragt bag Ruder saa blanke, at de ligefrem lo dem i Mode, og forbi brede, straatægte Boel, som var halvt skjulte af høje Træer, — forbi mægtige Ubildgaarde, hvor skræppende Gæs forfjamskede floj til Side, fulgte af langbenede, graadunede Gæslinger, og forbi velsplejede Haber med grønne Blæner og Stier, som skinne af hvidt Strandgræs. Glade Mennesker vinkede og viftede dem i Mode, et Par Steder med Dannebrog. Det var som en brujende Fanfare, som en fejende Dans.

Kirken dukkede frem og Kirkeklokkerne hilste: *Vim, Bam! Vim, Bam!* Da de første Toner naaede Brudestaven, blev de Gamle straks alvorlige og lettede paa Hattene, som om de hilste igen. Saa holdt de ved Kirken. Folget ordnede sig og gik med Brudepigerne i Spidjen ind i Kirken.

— — — I Bryllupsgaarden havde Bestillingsfolkene imidlertid alle Hænder fulde. Køgekonen havde de store Suppekedler over Ilden. Hendes Medhjælpere fik knap Tid til at rette Ryggen og tørre Sveden af Ansigtet. Skaffereus myndige Røst hortes baade her og der og alle Vegne. Pigerne dækkede Bord. Skænkerne bar Vin frem, baade Rodvin (ingen ren Naturvin) og „Gammel fransk Vin“ — enhver havde nok i sin Sysjel. Og alle skyndte de sig det bedste, de havde lært, for at blive færdige til Brudestaven kom fra Kirken.

Ved Middagstid kom en Flok Drenge stormende ind i Gaarden: „Nu har vi dem“, raabte de. „Vi kan høre Musikken. De er allerede ved Smedens.“ Folk jatte i en Fart fra sig, hvad de havde i Haanden, og stormede ud paa Broen. Musikken nærmede sig hurtigt. Nu horte de allerede Bognenes Rumlen — en Støvsly — og der var Brudestaven. Da Brudens Bogu jvingede om foran Døren, fik Toge Dje paa et Par klare, leende Djne og en friskt rød Mund. Dette forsinkede ham saa meget, at Skafferen fik Bogndøren op, inden han kom af Bognen.

Mens Kuskene førte de tomme Bogne hen i Nabolaget og spændte fra, gik Brudeparret rundt, tog imod Lykønskninger og hilste paa Gæsterne, som nu strømmede til fra alle Sider. Musikken tog Plads ved Døren og hilste Bognene med Fanfarer. Og der kom mange Bogne og endnu flere Fodgængere.

Brudeparret var imidlertid naaet Gaarden rundt, og Skafferen fik dem nu bænkede i Teltet lige over for Indgangen med

Brudejnykkersten paa højre, Brudgomsføreren paa venstre Side. Det gik let nok, men derefter begyndte der et græsjelig svært Arbejde med at faa Gæsterne bændede i den rette Orden, jaaledes som gammel Sædvane bød. Mange gjorde Briddøsjer og strittede imod, fordi de efter deres egen Mening kom for højt op, andre lod sig længe nøde, inden de modtog en Plads, som de vilde have følt sig fornærmede ved at je bejat af en anden. Næsten Halvdelen af Gæsterne maatte tage til Takke i Løerne og Boghuset.

Ude ved Kogekøns Telt stod Pigerne med deres Suppeterriner. Tre, fire Koner øste op, og i lange Rækker bar de

derefter Suppen frem. Skafferen viste dem med raste Haandbevejelser, hvor Fadene skulde staa. Efter Suppen fik de kogte Høns og Dfjetkød med Beberrodjauce. Skænkerne jørgede for, at Glasjene blev flittigt tomte. Samtalen blev efterhaanden livlig. Men der blev endnu hverken holdt Taler eller junget. Det var for tidligt paa Dagen. Da Gæsterne derefter havde drukket Kaffe og smagt paa Krudpigernes lækre Kager, rejste de sig fra Bordene og spredte sig over Gaarden og Haven. Mændene fik Ild paa Piben og samlede sig snart gruppevis i Løerne om en Kaffe-puns for at faa sig en lille lun Pasziar. Karlene stod i lange Rækker langs Ladvæggene og jaa lidt højtidelige ud. Samtalen holdt sig endnu ved Bedriften. Pigerne drev rundt snart to og to, snart i lange Rækker og opviste deres nye Kjoler. I Bedkæstet sloges Drengene, og da de fik fat i Kockhovederne og begyndte at benytte dem som Kaste-stykt, blev der ordentlig Sjov.

Nu kom ogjaa Konerne ud — de havde først hentet Hat og Parasol — og spredte sig langsomt ad alle Veje og Stier for at aflægge Besøg i Nabolaget og se Husene grundigt efter fra Dørnift til Pisjel. Heldigvis var det et Eftersyn, som Naboerne var vel forberedt paa.

— — — Ud paa Eftermiddagen kom Bageren med Stegen, og det var Tegnene til atter at samles om Bordene til det egentlige Festsmaaltid. Da Stegen var skaaret og Fadene gaaede rundt, slog Brudgomsføreren paa sit Glas og talte ganske kort for Brudeparret. Han sluttede med at istemme: „Og dette skal være vor Brudepar's Skaale, Hurra!“ Sangen forplantede sig hurtigt til Løerne. Der blev klinket og drukket. Saa jang de naturligvis „Det er saa yndigt at følges ad“. Derefter fulgte Taler for Brudesmykkersten og Brudgomsføreren, for Brudeparrets Forældre og andre, som har trav paa Skaaler ved saadanne Lejligheder. Fædrelandsjæng fulgte paa Fædrelandsjæng, og Følelserne inderst inde fik Ord. Men størst var Begejstringen, da Slagter Keimers talte for Modersmaalet. Da Købmand Svanholm senere talte vittigt for Damerne, blev der let meget. Han havde fine Grunde til at smøre dem om Munden.

Saa gik Skopperne rundt. Der var tre. Først kom der en til Musikken, saa kom der en til Kogetonen og tilsidst en til Fostermøderen. Madamen gik selv rundt med sin og jmilede nok saa fornøjet over hele Ansigtet, mens hun hilste paa gamle Kunder, og

Bengene raslede i Skoppen. Det hørte fra gammel Tid af med til hendes lovligt fastsatte Embedsindtægter at tage et Forskud af den Art ved alle Sognets Bryllupper. Kort efter hævedes Wordet.

Det varede imidlertid ikke længe, saa lod der et klingende Signal ude i Gaarden.

„Nu blæs' de te Gjav!“ raabte en lille Dreng med Munden fuld af Klage og pilede afsted efter sin Moder. Folk vidste Bøstet. Mændene solte forsigtigt i Lommen. Konerne kom listende fra alle Sider med røde Øster og lange Pakker indviklede i Silkepapir. Børnene stormede Teltet med store Dine og aabne Munde for at se paa Herligheden.

Her sad Brudeparret foran det afdækkede Bord, rede til at tage mod Bryllupsgaverne. Foran dem stod en stor Suppeterrin til Bengene. Skafferen havde lagt en Serviet ned i den for at dæmpe Klagen. Folk kom, lagde deres Gaver og gav Brudeparret Haanden. Brudgomsføreren skænkede dem et Glas Vin. Naar de havde drukkit det, gif de atter stilsærdigt deres Vej for at give Plads for andre. Ud og ind, ud og ind gif det i en Times Tid. Gaverne hobedes op. Terrinen var mere end halvfuld af Penge. Wordet til begge Sider af Brudeparret var oversyldt af Solvtøj og Pletjager, Glas og Porcelæn, Billeder og Broderier og andet Knas. Nyægerrige Koner flokkede sig i Nærheden for at beundre — og kritijere.

Men ved Indgangen stod de lunge og trippede paa Benene. Endelig! — udbrød en lille ilter Pige med et befriende Suk, da Skafferen omfjeder kom bærende med den tunge Terrin, fulgt af en hel Del Hjælper, som bar Solvtøj og andre Sager. Og snart var Teltet ryddet, fejret og stroet med Stearin. Musikanterne stemte allerede Instrumenterne. Og der var Brudeparret!

Toge havde været stærkt optaget fra Morgenstunden af. Paa selve Kaaftdagen er der jo meget at tage Vare paa for en Bydesvend. Han havde lige faact Tid til at hilse paa Ingeborg om Formiddagen, da hun kom, og senere af og til i Dagens Løb jet mildt til hende, naar de tilfældigt stødte sammen her eller der. „Sørg for, at du er i Teltet, naar Brudedansen skal danses“, havde han hviftet til hende om Efttermiddagen. Hun havde blot nikket og let, men nu saa han, at hun allerede stod i sin hvide Kjole i Telt-døren, parat til at danse ud.

Brudedanjen begyndte. Det var naturligtvis en Sekstur — almindelig rund Sekstur. Der var fire Par, først Brudeparret, overfor dem Brudgomsmødereren og Brudejunkerken, saa Skafferen med en af Krudpigerne og dernæst Bydejvenden, det vil sige Toge med Ingeborg. Musikken spillede langsomt og højtideligt. Saa danjede de ud, først i Runddans, derpaa krydsvis fire og fire, saa atter to og to og videre i stadig Afvæksling. Er der nogen, der ikke kender en almindelig junderedst Sekstur? Saa bør De tage til Sundeved og lære den. Det er en dejlig Dans, ret passende som Navne for en smuk, glad Brud.

Da den var endt og afkølet med en lille Bals, danjede alle i en babylonisk Forvirring. Gamle og Unge og Børn i en Skorom. Puh! — hvor var det en Trængsel.

Eg Danjen gik videre — — —

Efterhaanden blev det de Gamle for varmt. De fik Konerne under Armen og trak på om på over i Løerne for at smage på Drikkevarerne. Der fortalte de Historier og lo og holdt Taler og sang, saa det var en ren Fornøjelse.

Toge maatte atter doje en Del Drillerier, men Forelskelsen gjorde ham haardhudet. De bed ikke mere på ham, end at han danjede hver anden, eller skal vi sige hver tredje Dans med Ingeborg. Han var helt væk i hende. To Gange havde han allerede haft hende med ind at drikke. Nu gik de Unge atter over i Løen for at puste lidt ved et Glas Vin og en Sang. Eg atter gjorde han og Ingeborg Mine til at gaa med. Men i Stedet for drejede de om til den modsatte Side, ud af Gaarden og hen ad Vejen.

Natten var mild og stille. Ikke en Vind rørte sig. Maanedhjet drysede ned gennem de høje Sketoppe og strøede Guld for deres Fod. Larven fra Bryllupsgaarden tabte sig lidt efter lidt bag dem. På en nærliggende Mark strippede Algerhønjene. Et Bindsvin vimmede stilsærdigt afsted på sin Nattejagt i Sidegrøften. Frøerne kvækkede i Vandstederne sjænt og nær. Nu og da summede en Oldenborre fra Busk og Busk, — ellers var alt fredeligt og tyst. Luften var krydret af Blomsterdugt fra Hegn og Haver, og de var unge og varme og forelskede!

Saa begyndte Nattergalen at flaa i et nærliggende Krat. Hun lænede sig lyttende ind imod ham. „Kirsebærene er modne“,

var der ligesom en, der hvistede ham i Øret. Og uden at tænke videre over det, slog han Armene om Fungeborg og kysede hende. „Fungeborg“, hvistede han, „jeg har saa meget at tale med dig om. Maa jeg følge dig hjem senere hen? Hun trykkede blot jagte hans Haand, og stille gik de atter ind i Bryllupsaarden og sluttede sig til deres Kammerater.

Men da de andre lidt efter gik over i Teltet for at fortsætte Danjen, hvistede Fungeborg til ham: „Jeg har ikke Lyft til at danse mere. Gaa lidt i Forvejen, mens jeg henter mit Tøj.“

Dort efter kom hun fin og let og jmilende, med fugtige Øjne og blussende Kinder. Han sluttede hende i sine Arme og saa fulgtes de ad ud i den lune, lyse Nat, bort fra Støjen og Larmen, mens Læberne strømmede over af alt det nye vidunderlige, som de oplevede.

— — — Da Tøge et Par Timer efter vendte tilbage til Bryllupsaarden, var det klar Dag. Han drejede ind ad Gaarden.

Danjen var forlængst standjet. Kun i den vestre Lo holdt en lille tapper Skare endnu Stand. De raabte efter ham og jvingede med Glasfene, men han rystede paa Hovedet.

„Nu trykkes æ, te vi skal ta' vor Afsted's Skaal“, hørte han Vintapperens Medhjælper sige, da han gik videre.

Og Per istemte med sin efter Mattens Anstrængelser beundringsværdig kraftige Stemme: „Og dette skal være vor Afsted's Skaale, Hurra! — — — Længe leve vor Afsted“, hørte han endnu Per raabe. „Den skal leve, den skal leve, den skal leve højt Hurra!“ sang han videre, da Toge lukkede Døren og stille listede sig op paa sit Kammer.

*

*

*

Lidt trætte og afsjæfede saa jo adskillige Folk ud næste Dag, da de kom for at afslutte Aaften med „Aaagdagen“, det kunde ikke nægtes.

„Folk taaler ikke noget nu til Dags“, jagde Skafferen; han sluttede sig til nogle Bønder, der stod i Gaarden og netop nymtede om, at de solte sig noget afværte. „Å min Ungdom da var vi ligejaa lystige den sidste Dag, som den første.“

„Ja“, tilføjede Brudgommens Fader, gamle Kresten Madjen, „og da holdt vi jo endda ud i fem Dage, før da havde vi altid „Aaasthale“ med.“

„Å, hør, ved Å nu hvad“, svarede Hans Sorgen. Den Vise kender vi nok. „Og den Gang jeg var Pige, da var der Piger til. Sagen er nok den, at da var Fætt Blod lidt varmere. — Men sig os: Hvordan er det ellers gaaet med Aaften, Skaffer?“

„De har gjort en rigtig god Aaast“, svarede Skafferen.

„Nu har de det“, jagde Jens og saa spørgende paa ham. „Da lad os høre?“

„Ja“, svarede Skafferen, „je der er jo godt en fire Hundrede Daler — Preusjere naturligvis — i rede Skillinger, saa bliver der jo nok godt en tre Sneje Skinker tilovers, og saa er der jo en hvar Måske Soltojs, et Par store Steer til at øje op med, et Par Dufin Spijesteer, en halvjerde Dufin Thesteer og en Del andet Aaast.“

„Ja — det lader sig i'gu høre!“

Gamle Kresten Madjen var imidlertid liket af med et bredt Smil over hele Ansigtet, som viste, at ogsaa han var vel tilfreds.

„Hvad“, spørger saa Hans Sorgen og nikker efter ham, „skal Sorgen i Grunden give for Bolet. Er der nogen, der ved det?“

„De siger 10,000 Preussjere“, svarede Jens.

„Og, det stemmer vist godt nok“ tilføjede Skafferen med en Mine, der jagde, at han havde det af bedste Kilde.

„Det er i'gu for meget!“ udbrod Jens. Nu, Sorgen faar jo et godt Svat med Konen, saa han klarer sig nok, men de hænger mig ellers de unge Bønder for højt op. Vi maa dog kun ogsaa tænke paa Afstægtet. Det løber op til en stor Sum.“

„Ja, nu deles der da heldigvis mere ligeligt mellem Folkets Born end for en Snes Aar siden“, jagde Kristen Smed jyndigt, „min Broder fik Bolet, og vi andre fik hver et Gylinderur. Det var mere rele!“

„For lidt og for meget fordærver nu alting, Kristen“, jagde Jens.

„Efter min Mening er det nu alligevel forkert at kværke de unge Bønder“, bemærkede Rasmus Jøsen forsigtigt, idet han antog en meget dnybsindig Mine.

„Ja det er sikkert“, stadfæstede Jens med en Trumf.

„Liderne er jo gode“, opponerede Kristen Smed og slog Nakken tilbage.

„Ja, de er i'gu gode nok“, jagde Jens, „det vil da sige, hvad Priserne angaar, for ellers er de minjel jolle i mange Retninger. Men hvem siger os, at de holder sig? Vi har for haft Lider, hvor man kunde købe et godt Boel for en Slik. Og vi ved i'gu ett, hvad vi faar. Men vi maa jo dog kun huske paa, at de sidste Penge, de gaar først tabt, naar Liderne gaar nedad.“

„Og saa skulde det jo da ogsaa være jaadan, at den gamle Stavn kunde være et Tilhold for de andre Sostende, naar de kommer i Betrøkt“, tilføjede Skafferen. „Men hvor kan vi forlange det, naar vi pincer den sidste Skilling ud af den, der faar Stedet?“

Efter min Mening saa er det nu skidt at have for megen Gæld“, bemærkede Rasmus Jøsen atter forsigtigt.

„Ja, det er sikkert, Rasmus“, jagde Jens bifaldende og nikkede til ham. „Det kan du godt bande paa. For megen Gæld, det er og bliver min Sædten skidt.“

Der blev kaldt til Mad.

Ude i Haven legede glade Smaa børn. Koffentonerne efterjaa Bryllupsgaverne og drojtede jenerne ved en Krop Kaffe de sidste Dages Hændelser.

Om Eftermiddagen, da de Unge tog Himlen ned og jprættede den op, maatte Toge og Ingeborg ligefrem gennemgaa en ren Skærsild. Der var naturligvis bleven bidt Mærke i, at de om Natten var gaaet begge paa en Gang uden at sige Farvel. Og nu skulde de ikke have Lov til at dø i Synden. Det haglede ned over dem med Spørgsmaal. Og saa var der oven i Købet en, der om Formiddagen havde jet Toge slentrende paa Bejen ned efter Ingeborgs Hjem, som om han ventede paa nogen. Det var slet ikke saa let at klare sig under alle disse Drillerier. Toge var dog ret godt fæstet for Tungebaandet, og han bed fra sig det bedste han kunde.

Værre var det snart, at de aldrig kunde saa Lejlighed til at være ene, uagtet de havde saa uendelig meget at sige hinanden. Alle Vegne modte de spejdende Øjne.

Det var nu just ikke dem, de spejdede efter. Men det var jo i Dag en stor Oprydningssdag. Det gjaldt for enhver om at hitte sit. Pigerne jurrerede rundt som rene Syjselkoner. De brugte deres Øjne som Navne og jankede til Nede som Stader. For Afsten skulde de nemlig have Skrinene pakket, thi Vognene kom inden Sengetid efter dem.

Men omfjeder var de færdige. Endnu en Leg og et Par Viser, nogle hastige Haandtryk og varme Blik. Saa kom Vognene for at hente dem.

Men da Toge stod ved Ingeborgs Vogn og sagde hende det sidste Farvel, hvistede han sagte: „Saa siger du til din Far og Mor, at jeg kommer paa Søndag.“

Sølvskjoldet fra „trofaste Sønderjyder“ til Kong Christian IX. ved hans Død. Udført hos Hofjuveler Dragsted i København.

Skatten under Gram Slot.

Et Sagn, gengivet ved E. E. Haugaard.

Det var i Grev Hertzs Dage, da Lov og Ret sad i Spydstagen og ingen Mand nogen Tid var sikker paa sit Liv, fordi Røveri og Overfald horte til Dagens Orden. I Maret omkring 1339, da Greven endnu var paa Højden af sin Magt, stod der en mørk Efteraarssnat to af Kongens Soldater udenfor Gram Slot og holdt Vagt. Da saa den ene af dem ved Navn Mogens for en kort Stund havde forladt sin Post, stete det, at Kammeraten Klavs faldt i Sovn og drømte, at en høj, hvid Kvindestikkelse kom til ham og tilsatte ham jaaledes: Jeg er en jordomt Mand og maa til Straf vandre om til evig Tid uden at finde No eller Hvile nogen Steds. Jeg maa nu betvo dig, at der her under Slottets Mur findes skjult en Skat, som kun tre Mennesker i den hele Verden har vidst Besked om, og de er nu alle døde. Det er derfor bleven paalagt mig selv den ene af disse tre at vise dig, hvor Skatten findes. Med disse Ord pegede hun med sin hvide Knokkelhaand henimod det nordvestre Hjørne af Slottet og udbrød: „Se, der ligger Skatten en Alen under Grundvolden!“ I samme Øjeblik vaagnede Klavs, og Drømmesynet forsvandt. Han kunde imidlertid ikke saa den underlige Drøm ud af Tankerne igen og besluttede sig derfor til — jaajuart Tid og Lejlighed gaves — at jøge efter Skatten paa det af Kvindestikkelsen betegnede Sted. Det gjaldt dog nu om at holde Planen skjult for Mogens, da han ikke øjstede at dele Byttet med ham. Mens Klavs nu stod og grundede over dette og talte højt med sig selv derom, kom Mogens tilbage fra sin Nattevandring. Han mærkede straks, at der var hændt Kammeraten noget, havde ogsaa opfanget noget af hans Enetale og lagde endvidere Mærke til, at han bestandigt stirrede henimod et bestemt Sted ved Slottets Fod. I sit stille Sind

besluttede han sig nu til at komme Klavs i Forkøbet, men først vilde han dog tale og raadføre sig med Munken i Føl derom, da han var bekendt for sin Værdom og jærlig for sin Forfarenhed i Skattegravet. Den følgende Morgen fandtes Klavs liggende død i Sengen, og Mogens var nu ene om Hemmeligheden og Skatten, hvis den fandtes. Da nu Munken i Føl, hvis Navn var Bille, var bleven indviet i Sagen, lovede han Soldaten at være ham behjælpelig med at søge efter Skatten men raadede ham til at vente dermed, indtil der var kommen mere Fred og Rolighed i Landet, for at ikke Fjenden skulde overraske dem ved Arbejdet og frarøve dem Skatten. Dette fandt ogsaa Mogens at være et godt Raad og lagde derpaa Sagen helt i Munkens Haand. Kort efter faldt Mogens i en Fægtning, og nu var Munken, som imidlertid var flyttet til Gram, ene om Hemmeligheden. Han viste sig dog at være en redelig og dertil kongetro Mand, thi i Følge Sagnet overgav Munken tre Mar senere til Kong Valdemar Atterdag en stor Skat paa flere Tusind Mark Sølvs, hvilken Kongen brugte til at indløse pantsatte Dele af Riget med. Lang Tid derefter fandtes der endnu paa Gram Slot et Par gamle Monter, hvilke bare Marstallet 1210 og 1240, og endnu saa jent som i Kristian den Fjerdes Tid var der i Slottet ophængt et Vilde af Munken Bille; ligejorn ogsaa Billeslund ved Gram skal have faaet sit Navn efter Munken, som fik Gaarden i Belønning af Kong Valdemar Atterdag.

Ludvig Christian Müller.

1806. — 12. Maj. — 1906.

Nun lidt til Højre for Hovedindgangen igennem Starup Kirkegaardsdige Jes udover Diget Korset og Oberdelen af Mindesmærket paa Ludvig Christian Müllers Grav, hvor hans Støv har været gemt siden Fredagen den 13. Juni 1851, da det under stor Deltagelse jordebes der. Starup Kirke og omgivende Kirkegaard ligger

7*

smukt paa Haderslev Fjordens jydlike Bred, en lille halv Mil Vst for Staden. Mindesmærket er rejst af taknemlige Lærlinge fra Lærerskolen i Smedsted og Ranum, og Verjet er paa disses Vegne gjort af N. F. S. Grundtvig saalydende:

„Kristen af det ægte danske Blod
var han baade Himmelens og Jordens.
Som et Barn han drak af Livets Flod,
elsket op af Herrens Aand og Nordens.
Mundens Ord for ham var Liv og Aand,
blev ved ham og Liv for mange Sjæle.
Med Guds Ord hans Sjæl er i Guds Haand.
I vor Mund er Liv hans Eftermæle.“

Denne Indskrift indeholder i faa og fyndige Ord Mandens Saga og tyder paa, at mange flere end vi faa, der rejste ham Mindesmærket, skylder ham Tak, mange flere end os, i hvis Mund „Liv

skulde være hans Eftermæle" og af hvilke endnu paa Hundredaarz-dagen efter hans Fødsel 12 mentes at være i Live, og af disse igen 5 vare nærværende samme Dag ved Afsløringen af Bronzebilledet paa Rasmus Lærerskole.

Grundtvig nævuede ham som den udmærkede Præstemand, Skolemand og Dannemand, og han gjorde dette med god Grund. I Starup var han ikke længe. Han prædikede første Gang Fastelavnz-Søndag og sidste Gang 6. Søndag efter Paaske, og i Mellemtiden tvang den juigende Sygdom, som jaa tidlig lagde ham i Graven, ham til at ty til Lægehjælp i København, ja de 2 Gange 7 Uger, der blev nævnet over hans Vaare som hans Præstetid i Starup og Grarup, blev derved meget affortede.

Men i de 5 Aar, han var Præst i Ribe (1837—42), var han i sin fulde Manddomskraft i de Dage, vi sang med Jungmann: „Nu vaagner Holger Danske med frijsk og frejdig Aand“, og med Grundtvig:

„Trots hver Trumf i Romerrige og i København
Danste Samfund tør vi sige, er et dejligt Navn“.

Da var han blandt de forreste og fremmeligste, der kæmpede for at bjærge det vaagnende og ofte samlende Folkeliv, hvilket især kendtes i Egnene Syd for Ribe, hvor de frydedes ved, at „Mundens Ord for ham var Liv og Aand“, og selv den gamle Ribebisop Tage Müller fik Djnene op for, hvilken Skændsel det døde Kamjeri i Skolen var bleven for vort Folk. Sonderjyderne i de Egne fik Djnene op for, hvilken Skændsel det var, at de ikke havde en ærlig dansk Lærerskole og helmede ikke, for den i Tønder blev dansk. Og vel var Ludvig Müller ikke længer i Ribe men i Snessted, da Rødding Højskole kom i Gang, men mens han var der, var det dog ham og hans Venner blandt Præsterne og Bønderne, der havde faaet Sagen sat i Gang, fordi „Mundens Ord for dem var Liv og Aand“.

Kold lo ad, at Hindzsholmerne skyldte ham for, at han tog Tren for, hvad Povlsen Dal udrettede. Hvor meget sandt der var i dette, skal der bedre Djne til at je end mine Støvbjne, men vist er det, at Kold ikke var den, der først jaa Kamjeriets Bederfytgelighed eller var Mester for at udrydde det; der er desværre endnu nok at gøre for at faa dette Skaberi vist Vintervej.

Lysvaagne Læserne af „Sprogforeningens Almanak“ vil vide dette jaa godt som nogen og vil ikke være blandt de sidste til at

ære den Mand's Minde, som i „Skolen for Livet“ var en af de ypperste, skønt han ikke naaede at komme til at forestaa den paa-tænkte Højskole i Sorø og ikke fik mange Dage til at rogte Præstefaldet i Starup.

Guds Veje er underlige at se for vore Øjne!

Morten Ejsen.

F. P.

Redaktør Jesen.

Født den 5. Februar 1854. — Død den 22. Juli 1906.

Den Mand er bestemt til at bære en stor Del af Nordslesvigs „Fremtid“ — jaaledes spaaede S. P. Junggreen i Abenraa for en Snes Aar siden om Redaktør Jesen. Spaadommen ramte rigtig. Men uden Tvivl har Junggreen tænkt sig Opfyldelsen endnu mere omfattende. Efter alt at domme maatte Jesen have et langt Liv foran sig, og hans Evner, man kunde sige hans Geni, vilde gøre ham ubestridt til den første Fører i Nordslesvig. Han blev den første Fører, lykkeligtvis ikke den eneste, og hans Liv blev ikke langt. Men hans Førerstab vil række langt ud i Fremtiden.

Skønt Redaktør Jesens ydre Liv er kendt af mange, skal dets Omrids nævnes her.

Født i Toghale Skole tæt Nord for Møgeltonder oplevede han her sin Barndom og første Ungdom. I 17 Aars Alderen kom han paa det nærliggende Tønder Seminarium og tog 1874 Eksamen herfra. Nogle Aar derefter var han Privatlærer, først ved en Skole i Broager, siden hos Advokat Gjesing i Tønder. I Aaret 1876, altjaa allerede 22 Aar gammel, tog han første Gang over den Grænse ved Kongeaen, som i 1864 var bleven dragen med Vaabenmagt, og med det samme besøgte han den jenske By Gøteborg ved Stategattet, hvor fordm de tre nordiske Rigers fælles Grænsesby laa. Et Par Aar senere drog han til Paris og studerede fransk Sprog.

Ved Universitetet i Göttingen forberedte han sig til Eksamen for Lærere ved tyffe Mellemstoler og bestod med fransk og engelsk

som Hovedfag. Derefter fik Jesjen Anjættelse ved den private danske Realskole, som den Gang bestod i Haderslev, og da dennes hidtilværende Forstander kort efter fratraadte, skulde han overtage Skolen. De tykke Myndigheder nægtede ham imidlertid Bevillingen under

Baastud af, at han ikke havde Rektoratskamen. I al Stilhed rejste Jesjen bort og tog denne Eksamen i Kjøbenhavn. Men nu begrundede man Afslaget med, at der ingen Trang var til en privat dansk Realskole i Haderslev. Skolen blev lukket, og trods alle Modforestillinger lykkedes det ikke at faa den gjenåbnet.

Jeszen kom nu, i 1882, til Flensborg og knyttedes som Medarbejder til „Flensborg Avis“, hvis Redaktion han overtog den 1. Juli samme Aar. I denne Stilling virkede han i 24 Aar indtil sin Død. Udvidelse fulgte paa Udvidelse for Bladet. Fra 800 Holdere i 1882 er det steget til 9,000 i 1906, og den mindste af dets Særudgaver er større end Hovedbladet den Gang. Ved Siden af sin Bladvirksomhed har Jeszen i Aarenes Lob udbredt Tusinder af Billedstavebøger til Hjemmeundervisning og Børnestavebøger. Han har udgivet „Mellem Østerø og Vesterhav“ og et lille Stridskrift „Talejprog og Skriftjprog“. En dansk Ordbog med Udtalebetegnelser blev desværre ikke fuldendt. Ofte har Jeszen medvirket som Foredragsholder, især ved politiske Møder.

Da Gustav Johannsen under Forberedelserne til de tyske Rigsdagsvalg i 1898 ved Sygdom var forhindret fra at holde Møder, paatog Jeszen, som selv var Rigsdagskandidat i Tønder-Husum Valgkreds, hvor Sejren dog paa Forhaand var udelukket, sig at føre Valgkampen, og han førte den med stor Kraft. Udfaldet blev ogsaa godt. Efter Gustav Johannsens Død i 1901 blev Jeszen kaaret til Rigsdagskandidat i hans Sted. Under Valgarbejdet til dette Udflydningsvalg fremkom et lille Hæfte med ti „Valgtaler“. I Foraaet derefter valgtes Jeszen første Gang til Rigsdagsmand. Efter dette Mandats Udløb et Aar senere genvalgtes han selvfølgelig.

Som Rigsdagsmand er Jeszens Virksomhed i frijt Minde. De sidste Aar led han meget af indvortes Sygdomme. Han døde paa en Klinik i København Natten til Søndagen den 22. Juli 1906.

At der inden for denne Ramme af ydre Livsomrids maa staa en Personlighed, som rager et stort Stykke op over Gennemsnittet, kan hurtigt ses, selv hvor Rammen er given saa begrænset som her. Uafbrudt Arbejde for Danstheden og en haard Vilje til at være sig selv er de to Træk, som kendemærker Redaktør Jeszens Liv og giver ham det retlinede og faste Præg, som baade Venner og Fjender har fremhævet ved hans Død. Hans ranke Holdning med det tilbagekastede Hoved var som Begemliggørelsen af hans stolte Aand.

Opvokset i et Hjem, hvor selvstændig Tænkning og rig Deltagelse i alle Livets Foreteelser udfoldedes, og baade paa fædrene og mødrene Side dybt rodfæstet i den nordslævigiske Jord var der gode Vilkaar for Udviklingen af en Fribaarenhed i Aand og Hjerte, der medførte Bevidstheden om stor Aandsøverlegenhed og Krav paa

at være Jorcer. Tidlig udviklet var Jens Jesjen allerede som ganske ungt Menneske klar over sine Evner. Paa et Eksemplar af „Bestslesvigsk Tidende“ i Mogeltønder, hvori dets første Udgivers Dod meldes, findes følgende Optegnelse: „Hvis Far ikke var jaa gammel og jeg ikke jaa ung, burde vi overtage Bladet.“ Jesjen var 16 Aar, da han skrev dette. Men endnu tidligere var hans Hu vendt til Bladskrivning. Ved hans Dod udbrod en Mand paa Vesteregnet: „Nu har jeg holdt mit Løfte til Jesjen. Naar jeg spurgte ham som Dreng, hvad han vilde være, svarede han: Redaktor! Og mit Svar var: Saa skal jeg love altid at holde dit Blad.“ Drengens Vilje førte til Mandens Naal.

Man maa dog ikke tro, at Redaktor Jesjen i sin Ungdom kun tænkte paa dette ene, at blive en Presjens Mand, den nordslesvigiske danske Presjes første Mand, som han blev. For ham med sin junde Opfattelse stod det klart, hvor nødvendigt det først og fremmest er at samle Kundskaber for Livet, og hans ukuelige Vilje brød Vej ved Selvhjælp, hvor de allerfleste vilde have bøjet af. Helt rigtigt er det ikke, naar der i enkelte Artikler ved hans Dod er fældet den Udtalelse, at der ikke var Raad til at studere. Unægtelig kunde det ikke være sket uden Laan. Men lettere end for mange andre kunde det her være lykkes at skaffe Midler til Vej. Uafhængighedsfølelsen i Fædrenehjemmet var imidlertid jaa stærk, at man foretrak ikke at strække sig videre, end man selv kunde række.

Med den Gave, Jesjen havde til at oplære andre, og med den Overlegenhed, han i alle Henseender jød inde med, og som gjorde ham det let at være Opdrager, var det ham en virkelig Sorg, at den danske Realskole i Haderslev blev lukket. Han elskede ogjaa Ungdommen, og det var hans største Glæde at føre de Unge frem i Udvikling. Som Grundtanken bag ved alt laa, at enhver dygtig oplært og i Evnen til at ville det rette velkølet Dreng vilde blive en haard Nød mere for Tyskerne at knække.

Saa kom der lange og i Begyndelsen tit trange Arbejdsaar i Flensborg. Jesjen var ved Forholdenes Magt bleven tvungen ind paa den Vej, han jaa tidlig havde drømt om. Nu var han Folkeleder, Folkeopdrager, og som han jaa stort paa sin Gerning, kunde han ikke tænke sig den omfattende nok. Sjømt blev der arbejdet. Planerne jog hinanden. Men der kom tit tvungne Afbrydelser, og de mange Fængselsstraffe forblev selvfølgelig ikke uden Virkning paa hans

i Forvejen ikke særlig stærkt Helbred. Hvor oprivende dette Liv var, skal behjæses ved kun et eneste Træk.

Dagen efter sin Fødselsdag, Søndagen den 6. Februar 1887 om Middagen havde Jeszen udstaaet en Straffetid paa fire Maaned. Behandlingen havde været usædvanlig streng, og da Jeszen uafbrudt rettede Klager til de øverste preussiske Retsmyndigheder, var Forholdet til Fængselsdirektoren i Flensborg, som tillige er første offentlig Anklager, første Statsadvokat ved den derværende preussiske Landsretsdomstol, blevet saa tilspidjet som vel muligt. Statsadvokaten gik til den alleryderste Grænse af sin Magt. Der søvede to Anklager mod Jeszen, som var bleven dømt til tre og otte Maaneders Fængsel. Den første Sag var paadømt i alle Instanser, og Rigsretten i Leipzig havde forkastet Revisionen. Men den skriftlige Udfærdigelse af Kendelsen var endnu ikke kommen Statsadvokaten i Hænde, og Dommen over Jeszen kunde altsaa ikke gøres retskraftig. Spændingen var stor. Efter bestemt Forlydende den Gang var Statsadvokaten paa sit Kontor hele Søndag Formiddag og jendte Bud paa Bud til Posthuset. Men til det fastsatte Minut maatte Jeszen frigives. Kollaborator Mourad afhentede ham i Vogn ved Fængselsporten, og efter at have styrket sig ved ordentlig Mad og et Par Timers Hvil afrejste Jeszen ujet af Politiet med første Tog Syd paa over Kiel til København for at komme til Kræfter. En anden Mand havde løst Billetten til Rejsen. En ny lang Fængselstid umiddelbart efter de overstaede haarde Maaned vilde selvfølgelig have virket ødelæggende. Om Eftermiddagen kom Dommen. Stikbrev blev nu udsendt af de preussiske Myndigheder. Om Efteraaret, i de første Dage af Oktober, stillede Jeszen sig frivillig, men kom dog nu til et andet Fængsel.

Det var under dette hans Ophold i Kongeriget, at Jeszen blev forlovet og gift med Marie Oktavia Fibiger, Datter af Oberst i Rytteriet A. Fibiger. Han gik fra Bryllupsfærd til Fængselsporten. Endnu mange Fængselsstraffe ramte de Ungiftes Hus hurtig paa hinanden i flere Aar. Bludselige Arrestationer forefaldt. Med haard Haand blev der grebet ind i et Hjemms No og Lykke.

Redaktør Jeszen er gaaet bort og kan ikke længere kæmpe for vor Ret mod Magthaverne. Men hans Gerning vil spores i lange Tider. Han har opdraget det nordtyske Folk til Marvaagenhed og til at være lydhør overfor enhver Fare, der kan true vort Folkeliv.

liv. Hans Virkemidler var ikke Blidhed og Mildhed, men kraftig Tale og tit æggende Spot. Hans Eksempel var ikke Sløvhed og orteksløst Tankespind, men en rask og stærk Griben til, ikke sjældnen en henjynsløs Energi. Hans Natur var ikke Sagtmodighed og Overbærenhed, men med haarde Kanter og uden Bøjelighed. Han var de danske Nordslævigeres altid vaagne Samvittighed og ransagende Dje.

Men han forstod ogsaa og kendte rige og bløde Stemninger, og hans store Arbejde for den danske Kirkesag i Flensborg maa ikke glemmes. Han vilde alle sine Landsmænd vel. Ungen kunde som han udtrykke sin Glæde over, naar det gik hans Kendinge og Venner godt.

Uforsonlig var Redaktør Jesen kun overfor vore Fjender fra 1864. Han kaldtes Protestmand, Protestmændenes første Fører. Hans Protest bundede i, at Preussjerne 1864 kom ind i vort Land med Erobrernes Ret, og at de bagefter gav os et Kongeløfte, som de ikke har holdt, men som vi aldrig maa aflade med at kræve opfyldt.

Tønder i August 1906.

H. P. Rosen

F. P.

—•••••

Frimenighedspræst Thomsen.

Tirsdag den 8. August 1905 døde Frimenighedspræst Rasmus Thomsen i sit Hjem i Haderslev i en Alder af 56 Aar.

Rasmus Thomsen blev født den 2. August 1849 i Anstet i Tjeldstrup Sogn, hvor Faderen Hans Thomsen, der lever endnu, var Skredder og Landbolsmand. Moderen hed Anne Magdalene, født Schmidt. Hjemmet var fattigt, men det vaagne nationale Liv fandt varme Hjerter inden for dets Vægge, hvor der ogsaa raadede levende Kristendom.

Rasmus Thomsen, der var den næstældste af fire Sønner, var en opvakt livlig og munter Dreng. Hans Livslyst stærkedes dog tidlig, da han som Dreng fik en Knæskade, som fra hans 16. Aar tvang ham til lange Ophold paa Sygehuse og endte med, at hans ene Ben

maatte jættes af oven for Knæet. Smerten under det lange Sygeleje men sikkert endnu mere Tabet af hans Førlighed knugede ham haardt, men paa den anden Side vandt han derved meget i Taalmodighed og Viljestyrke. Efter at han nogenlunde var kommen til

Kræfter, jøgte han Uddannelse paa Ryslinge Højskole og i København. En lille Arv, han ved den Tid uventet havde modtaget, jatte ham i Stand til det. Foreløbig havde han ikke noget bestemt Maal med sin Uddannelse, men en Ytring af Appel i Rødning ledte hans Tanker i Retning af en Frimenighedspræstes Gerning her hjemme i Nordflævig.

Fra Maj 1876 boede han i Rødning, hvor han dels underviste paa Pige højskolen, dels var Lærer for Appels Børn. To Aar senere flyttede han til Bovlund og virkede her et Par Aar som Privatlærer, indtil hans Skole blev lukket af Myndighederne. Her giftede han sig den 22. Februar 1880 med Anne Refslund, Datter af Christen Refslund fra Bellerup. 1882 flyttede Thomsen efter Opfordring til Broager som kirkelig Ordfører for en Kreds, der samlede sig der og i Sundeved. Efter saa Aars Forløb maatte dette Arbejde dog standses, til Dels som Følge af den Forsølgelse mod de danske Underaatter, der brød ud i 1884. Skønt han tidligere havde afflaaet Opfordringer om at komme til Amerika, modtog han nu Kaldsbrev fra den danske Menighed i Fredsøville i Iowa og rejste 1889 med Hustru og 6 Børn derover. Her udførte han i 5 lykkelige Aar en velstignet Præstegerning. Efter længere Vægring fulgte han en Opfordring til at komme hjem for at overtage Hvervet som Frimenighedspræst i Haderslev. Her var der i Juni 1894 bleven dannet et kirkeligt Samfund. Paa dets Møde i Oktober samme Aar var Thomsen til Stede, og kort efter begyndte han sin Værgning her hjemme.

Det var et vanskeligt Hverv, der her blev overdraget Thomsen, men det var sikkert ogsaa her, han fik sin betydningsfuldste Værgning gjort. Noget virkelig Menighed foresandt Thomsen ikke ved sin Hjemkomst, og den Kreds, der samledes om ham, havde ikke en Gang et passende Mødested. I et Par Aar holdtes Gudstjenesten i en Sidesal i Teatret, derefter i flere Aar i Thomsens Hjem. Til Trods for disse og andre Vanskeligheder og til Trods for de Hindringer, hans skrøbelige Helbred lagde ham i Vejen, fik Thomsen dog forholdsvist hurtigt en Menighed samlet, som allerede i 1896 fik Mod til at gaa i Lag med Opførelsen af en Kirke. Denne var færdig i Efteraaret 1897 men kunde paa Grund af Politiets Forbud først tages i Brug den 16. September 1900.

Jævnfides med sit Arbejde hjemme i Haderslev satte Thomsen ret betydelig Kraft ind paa Afholdelsen af Møder i Omegnen. I Aabentaa holdt han desuden jævnlige Gudstjenester under særdeles vanskelige Forhold. Frugten af hans Arbejde her var Dannelsen af en lille Menighed, der nu i et Par Aars Tid har haft sin egen Kirke. I Sundeved, hvor Arbejdet aldrig var fuldstændig ophørt, selv efter at Thomsen var rejst til Amerika, blev der, ligeledes efter hans Tilskyndelse, bygget en Kirke, som indviedes tæt før Julen 1903.

Men inden Kirkerne i Sundeved og Alabentraa kunde tagges i Brug, var Thomsens Kraft brudt. Andre maatte foretage Indvielsen af de Kirker, hvis Opførelse han havde den største Fortjeneste af. Efter en lang Sygdom lukkede han sine Døje den 8. August i Fjor. Hans Arbejde i Haderslev havde ikke været forgæves. Der var en himmelvid Forskel mellem de fritrækkelige Forhold her nu ved hans Død og den Gang, han kom hjem. Hvad der var opnaaet, anjaa han dog sikkert kun som en Begyndelse. Andet er det jo heller ikke, men det er en god Begyndelse, han har faaet Lov til at gøre.

Thomsen var en Baatarbejder, en Sædmand. Han fik kun Lov til at pløje, harve og jaa — og jaa at se de grønne Spirer. Han maatte jegne under Arbejdet endnu længe, før der kunde være Tale om Modenhed og Høst, men det Arbejde, han har gjort, skal nok bære gode Frugter.

Th. P.

Hans Sofum Physant.

Hans Sofum Physant var født i Langetved den 21. Maj 1835 og døde samme Steds den 11. Maj i Mar. Han horte til en gammel jønderydsk Bondeslæggt, der fra Hammelev var flyttet til Langetved for omtrent 150 Aar siden. Til 1686 kunde H. S. Physant føre Slægtens Stamfader tilbage. Navnet Physant skal have sin Oprindelse fra Wettens modrene Side og er af jydlandsk Oprindelse, hvad ogsaa mange Karaktertræk i Slægten bærer Vidnesbyrd om.

Physant var paa flere Omraader en betydelig og ret ejendommelig Personlighed, der sad inde med en Begavelse og historisk Sans, som er sjældnen at træffe paa.

Hans Fader døde tidlig, jaa han blev i en ung Alder Ejer af Fædreneegaarden, som han forblev Ejer af til sin Død. Skønt han sad inde med betydelig landøkonomisk Viden, gik hans Interesser dog ikke ad de Veje at omsætte denne Viden i et fremstredent

Vandbrug men blev paa de gamle Stier. Hans boglige Sans og hans historiske Interesser var, hvad der jærlig optog hans Tanker, og var sammen med hans poetiske Anlæg den Verden, ihvori han levede sit bedste og rigeste Liv. Som eneste Søn kunde den Tanke i hans Ungdom ikke tænkes af hans Nærmeste, at hans Evner skulde kunne bruges til noget for dem mere frugtbart end til at pløje Langetveds Jord. Han havde store og rige Betingelser for at være bleven en ret betydelig historisk Videnskabsmand, naar han som ung var ført ind paa de Veje, der faldt sammen med hans Evner.

Skønt det ikke lykkedes, gled hans Liv ikke ufrugtbart hen i Glemselens Hav. Hans Virksomhed blev kendt og skattet paa forskellige Vis, og han holdt sig ikke tilbage, naar der kaldtes ad ham. Han var i mange Aar Formand for denne Egns Foredragsforening.

og skaaede sig ikke, naar der kaldtes ad ham til mange forskjellige Hverv. Indtil Eden krævedes, var han Kommuneformand. Valgmand til Landdagen var han helt fra Begyndelsen, ligeledes har han varetaget de allerfleste kommunale Hverv. Til „Dannevirke“ har han skrevet Artikler af forskjelligt Indhold samt en Del Sange til de forskjellige Aarstider.

Han var en alvorlig troende Mand, der sammen med sin Hustru, en Søster til den bekendte Hans Tjelleesen Schmidt, tidlig blev greben af Pastor Svejstrup's Forkyndelse, og de var blandt de første, der tog Afstand fra Landskirken og siden var med til at danne Frimenigheden i Rødning, og han bevarede til det sidste sin Stilling som Tillidsmand for denne Menighed.

Hans Fokum Pjysant var ogsaa tildelt praktiske Tillidshverv, saaledes var han Formand for Rødning og Omegn's Heste og Kreaturforsikringsforening, og hele hans Virksomhed var baaren frem af en samvittighedsfuld Omhu. Han vil efterlade sig en tom Plads, der desværre ikke kan erstattes eller udfyldes af en af hans Søner, som alle er udvandrede, dels til Kongeriget, dels til Amerika.

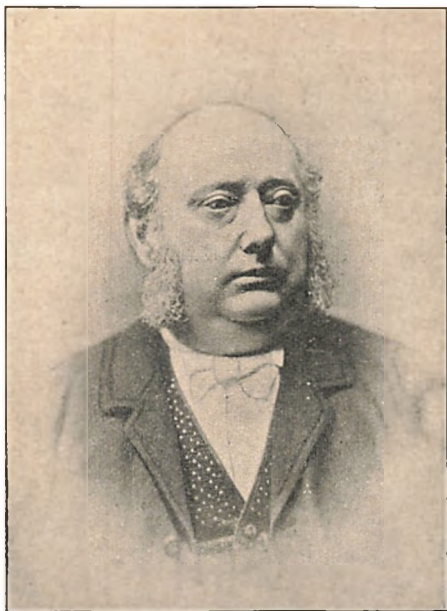
Hans Virksomhed har imidlertid været af den Art, at hans Minde vil bevares i taknemmelig Erindring, ogjaa ud over Skrave Sognegrænse, jaa man jaa juaat kan nyne med om hans Livsgerning i det lille Vers:

Seg vilde jaa gerne trindt omkring
alt godt i mit Folk opbygge,
og virke blot lidt for hver en Ting
som tjener til Folketslykke.

3. N. S. Struvsager.

A. E. Colding.

A. E. Colding var født i København og døde i Flensborg den 7. Februar 1906 i en Alder af rigelig 80 Aar. Med sin efterlevende Hustru, f. Tramsen, fejrede han noget forinden Guldbryllop, og det alderstegne Ægtepar modtog i denne Anledning fra en stor Kreds af Slægt og Venner Bevijer paa Deltagelse og Anerkendelse.

Colding deltog som Frivillig i Treaarstrigen og var med ved Hsted og Frederiksstad. Han udmærkedes under Felttoget ved at blive forfremmet til Løjtnant. Det var ogsaa som Soldat, at han lærte sin senere Hustru at kende, idet han i nogen Tid var indkvarteret i hendes Forældres Hjem i Flensborg.

Efter Fredslutningen nedsatte han sig i Flensborg som Vurhandler og oparbejdede i Aarenes Løb en ret betydelig Forretning, som han for nogle Aar siden afstod til en Slægtning, der fører Forretningen videre under det gamle Firma

A. C. Colding var en udpræget dansk Mand, der aldrig lagde Skjul paa sit Sindelag, men som ved enhver given Lejlighed aflagde Beviser herpaa i Ord og i Gerning. Endnu kort før sin Død var han til Trods for Sygdom og Svaghed med til at værne om det danske Sprog i Flensborg. Colding var afholdt og agtet af alle, som kendte ham.

M. A.

Gustav Johannsens Grav

paa den nye Kirkegaard i Flensborg med den ved Bidrag fra slesvigske Landsmænd rejste Mindesten, som afsløredes (i Stilhed) den 2. Avgust 1906, Gustav Johannsens 66aarige Fødselsdag.

Indholdsfortegnelse

til

Sprogforeningens Almanak for 1907.

	Side.
Marets Kalender med det sædvanlige Tillæg.	
Strømkæntning. Romanstykke af P. Stovroy. Med 5 Tegninger af P. Andersen	1
Fra Frederik den Sjettes Dage. Af et gammelt Manuskript ved Nicolai Svendsen	22
Dejn Villumsens Kateker. Skitse af N. Svendsen. Med 3 Tegninger af M. N.	31
Nikolaj Tager. Af en Klosterbo. Med Tegning af H. Dietrich	44
Fruepøyt. Fortælling af N. H. Callejen. Med Tegninger af H. Dietrich	49
Smedens Gæstgæstreg. Af C. Mikkelsen	56
Vi ska alle go'r e mer. Af J. L. i H. Med Tegning af H. Dietrich	59
Før og dens Kirkegaarde. Af Hans Petersen, Graasten. Med Billede	62
En nejs'vis Nejs'vis'. Af Nikolaj Andersen	70
En sundvedsk Raast. Af H. Med 4 Tegninger af P. Andersen	71
Solvikjoldet fra „trofaste Sonderjyder“ til Kong Christian IX. ved hans Død	97
Skatten under Gram Slot. Et Sagn, meddelt ved C. C. Haugaard	98
Ludvig Christian Müller. Af Morten Egejens. Med Portræt	99
Redaktør Jesjen. Af N. P. Rosjen. Med Portræt	102
Frimenighedspræst Thomsen. Af Th. P. Med Portræt	107
Hans Tokum Bihjant. Af J. N. H. Strumsager. Med Portræt	110
N. C. Goding. Af M. A. Med Portræt	112
Gustav Johannsens Grav paa den nye Kirkegaard i Flensborg med den ved Bidrag fra flensvigske Landsmænd rejste Mindesten	114
Smaating, Anekdoter, Afbesølinger og Annoncer.	

Dere nationale foreninger.

Sprogforeningen

eller

Foreningen til det danske Sprogs Bevarelse i Nordflævg.

Bestyrelsen:

Tobaksfabrikant M. Andrejen,
Naberraa,
Formand og Sekretær.

Kaptein C. C. Fischer,
Naberraa,
Næstformand og Kasserer.

Uddrag af Foreningens Love.

Reviderede paa Generalforsamlingen den 12. Juli 1900.

§ 1. Foreningens Navn er: „Forening til det danske Sprogs Bevarelse i Nordflævg“.

§ 2. Foreningens Formaal er at værne om det danske Sprog i Nordflævg, navnlig gennem folkelig Oplysnings Udbredelse.

§ 3. Foreningens Sæde er i Naberraa.

§ 4. De Midler, hvormed Foreningen virker til sit Formaalets Opnaaelse, er:

a) Medlemsbidrag;

b) frivillige Bidrag.

Medlemsbidraget fastsættes til 2 Mk. aarlig, som opkræves i Regnskabsaarets Løb.

§ 11. Indmeldelse af Medlemmer sker ved Kredsformændene eller direkte til Bestyrelsen.

Optagelsen sker ved Bestyrelsen, som er berettiget til at antage eller forkaste den Anmeldte.

§ 12. Bestyrelsen er berettiget til at udelukke et Medlem af Foreningen, men maa ved næste Generalforsamling forelægge denne Bestlutning til Stadfæstelse.

§ 13. Udtrædelse af Foreningen kan kun finde Sted een Gang aarlig, nemlig i December Maaned ved Anmeldelse til Kredsformændene eller direkte til Formanden for Foreningen.

Udtrædelsen finder først Sted den Dag, da Foreningens Formand modtager Udmeldelsen.

Bælgerforeningen for Nordflesvig.

Bestyrelsen:

B. Meimers,
Sønderborg, Formand.

Nis Nissen,
Norborg, Sekretær.

Johs. Moldt,
Sønderborg, Kasserer.

Uddrag af Foreningens Love.

Reviderede paa Generalforsamlingen den 12. Juli 1900.

§ 1. Foreningens Formaal er at vække, vedligeholde og styrke Interessen for vore politiske Forhold og særlig at forinaa Bælgerne til de forstellige lovgivende Forsamlinger til at deltage i Valgene.

§ 2. Enhver valgberettiget Mand, der bor inden for Kredsen Sønderlev, Mabenraa, Sønderborg, Tønder og Flensborg, kan blive Medlem, naar han anbefales dertil af en af Foreningens Tillidsmænd.

§ 6. Medlemsbidraget er 1 Mark aarlig.

§ 9. Indmeldelser af Medlemmer sker ved Tillidsmændene eller direkte til Bestyrelsen. Optagelsen sker ved Bestyrelsen, som er berettiget til at antage eller forkaste de anmeldte.

Udtrædelse af Foreningen kan kun finde Sted een Gang aarlig, nemlig i November Maaned ved Anmeldelse til Tillidsmændene eller direkte til Sekretæren.

Udtrædelsen finder først Sted den Dag, da Sekretæren modtager Udmeldelsen.

Den nordflesvigiske Skoleforening.

(Oprettet den 30. Novbr. 1892 i Skærbæk.)

Styrelsen:

Ordr. N. Tysen-Dansen,
Randerup ved Bredebro,
Formand og Sekretær.

Hentner H. Thomsen,
„Villa Krage“ ved Sønderlev,
Kasserer.

Uddrag af Foreningens Love.

(Reviderede paa Generalforsamlingen i Mabenraa den 7. Juni 1903
og Sønderlev den 16. Juli 1905)

Formaal.

§ 1.

Foreningens Formaal er at fremme Folkeoplysningen, navnlig ved paa lovlig Maade at drage Omhu for Børnenes og Ungdommens Undervisning paa M o d e r s m a a l e t s G r u n d.

Medlemmer.

§ 2.

Enhver myndig Mand i Nordflæsbyg kan blive Medlem af Foreningen, naar han er i Besiddelse af sin borgerlige Væ. Indmeldelser modtages til enhver Tid af Tilidsmændene, paa hvis Forslag nye Medlemmer optages i Foreningen af Styrelsen. Udtrædelse af Foreningen kan kun finde Sted ved Regnskabsaarets Slutning efter forudgaaet Meddelelse til vedkommende Tilidsmand. Udmeldelsen gælder først fra den Dag af, da den skriftlig er kommen til Formanden.

Medlemsbidrag.

§ 3.

Til Fremme af Foreningens Formaal opkræves et aarligt Medlemsbidrag af mindst 1 Mark i Januar Maaned. Tilidsmændene bør sørge for, at de Medlemmer, som har Evne og Vilje dertil, svarer et højere Bidrag, og modtager ogsaa frivillige Bidrag til Foreningen.

Allmindelige Bestemmelser.

§ 4.

Naar Foreningen yder Skolehjælp til ubemidlede, skal der først og fremmest tages Hensyn til ubemidlede Medlemmers Børn, naar de anbefales til Understøttelse af den paagældende Tilidsmand.

§ 5.

Forhold, som vedrører Foreningen og dens Virksomhed og ikke er omtalte i Lovene, ordnes af Styrelsen.

Den nordflæsbygste Skoleforening.

Ved Foreningens Hjælp kan uformuende konfirmerede Børn — baade Dreng og Piger — komme paa Efterstole, og unge Mænd og Kvinder paa Højskoler, i enkelte særegne Tilfælde ogsaa paa Landbrugs-skoler og andre Fagstoler.

Foreningen har siden dens Oprettelse bevilget og ydet Hjælp til henvend 3100 Unge fra de forskellige Egne i Nordflæsbyg. Der tages først og fremmest Hensyn til Begæringer om Medhjælp til Børn og unge Mennesker, hvis Forældre er Medlemmer af Foreningen. Begæring om Hjælp og anden Vejledning fremsendes til Foreningens Kasserer, Hentier H. Thomsen, „Villa Stragb“ ved Saderøslø, inden hvert Marts 1. Februar og 1. August for at komme paa Sommer-, henholdsvis Vinterstole. Paa Forespørgsel meddeles nærmere Oplysninger saavel af Tilidsmændene som af de Undertegnede, hvilke ligeledes til enhver Tid tager imod Indmeldelser af nye Medlemmer.

Foreningens Styrelse.

A. Tysøen - Hansen.

H. Thomsen.

Opfordring.

Hvem der endnu ikke er Medlem af vore nationale Foreninger, bør snarest jørgе for at blive det.

Dette gælder navnlig de opvoksende unge Mænd.

Benyt ved Indmeldelse i „Sprogforeningen“ efterfølgende Bladet, som efter at den er udfyldt, kan klippes ud af Bogen og sendes til „Sprogforeningen“'s Formand, **M. Andresen** i København.

Jeg Undertegnede andrager hermed paa at blive optaget som Medlem i „Foreningen til det danske Sprogs Bevarelse i Nordflæsvig“.

Navn:

Stilling:....

Bopæl:

Samlingsbanke Højskole

modtager Karle til Vinterkolen og Piger til Sommerkolen.

Georg Himmelstrup.

Branminge Isterskole.

Vinterkole 3. November—1. April.

Sommerkole 2. Maj—1. August.

J. N. Brande.

Hejls Efterskole ved Kolding

er beliggende i et af Distriktens smukkeste Sogne, nær ved Lillebælt, Skamlingsbanke og Grænjen. Skole for mandlige Elever fra 1. November til 31. Marts og for Piger fra 1. Maj.

Lærerkrefterne er: cand. theol. Pederjen, Thyra Topjoe, Pastor Christensen og **Forstander F. Ravn**, der giver nærmere Oplysninger.

Sprogforeningens

Almanak for 1907

har Kaffet omnævnte Medlem til Sprogforeningen.

Bogsamlingen (5 a 6000 Bind)

paa Margrethesminde i Flensborg.

Udlaan fra „Bogsamlingen paa Margrethesminde i Flensborg“ sker ved Henvendelse til Bibliothekaren, Fruen Alexandra Johansen, Margrethesminde, Norre Alle 6, Flensborg, og vil i Reglen blive tilstaaet.

Bøgerne sendes med Posten eller udleveres i Udlaanstiden (hver Sognedag Kl. 11—2); de kan beholdes hjemme, naar ikke andet foreskrives, i indtil fire Uger; Bibliothekaren kan i særlige Tilfælde forny Udlaansjeden efter de fire Ugers Forløb; Pragtværker og uindbundne Bøger kan undtages fra Udlaanet.

Kataloget over Bøgerne faas for 30 Pg. I hver af Sprogforeningens Bogsamlinger er der indlemmet et Eksempplar af Kataloget, som kan faas til Gennemsyn.

„Hejmdal“

med detz Særudgaver

„Haderslev Dagblad“ og „Nordborg Avis“

udgaar i et Dplag af over

3,500 Eksemplarer,

udkommer hver Soguedag i 6-spaltet Format og koster **1 Mark 80 Pg.** fjerdingaarlig foruden Postafgifterne.

Som gratis Tillæg medfølger et stort, rigt illustreret **Søndagsblad**, som bringer **Søndagsbetragtninger**, skrevne af fremragende Præster; **Fortællinger og Digte** af de bedste folkelige Forfattere; **oplysende Stykker** af historisk, geografisk og naturvidenskabeligt Indhold; **Smaating**: Gaader, Rebuser, Anekdoter osv. samt i hvert Nummer flere fint udførte **Illustrationer**.

Hejmdal uden Søndagsblad

er en billig Udgave af „Hejmdal“. Det udgaar 6 Gange ugentlig i 6-spaltet Format, koster kun **1 Mk. 35 Pg.** fjerdingaarlig foruden Postafgifterne, og er efter Størrelsen det **billigste** Dagblad i Nordlesvig.

• • • Annoncer • • •

fra Forretningsdrivende beregnes efter billigste Takster.

Mindre Kundgørelser

om Auktions, Pladsjogende, Ejendoms-handeler, Salg og Køb etc., som tilstilles „Hejmdal“, optages uden Prisforhøjelse i alle Bladets Særudgaver og finder derved meget stor Udbredelse over hele Nordlesvig.

Enhver Landmand i Nordlesvig

kan have Nytte af „**Tommebog for nordlesvigiske Landmænd 1907**“. Pris 1 Mark 75 Pg. Faas i alle Boglader samt direkte fra Forlaget

Niels Hansens Boghandel, Toftlund.

„Modersmaalet“ og „Dannevirke“

med deres Særudgaver „Haderslev Avis“ og „Freja“ udgives af „Aktejelskabet Modersmaalet“ i Haderslev og udgaar hver Soguedags Eftermiddag. De koster paa Landet, frit bragte i Huset, 2 Mark 42 Pg. for tre Maanedes. Henter man det paa Posthujet, betales ingen Omberingspenge. I Haderslev By koster de, frit bragte i Huset, 1 Mark 75 Pg. for et Fjerdingaar.

„Modersmaalet“ og „Dannevirke“ bringer politisk Oversigt, ledende Artikler, Nyheder, Fortsættelse, Telegrammer, Markedspriser m. m.

Med Bladene følger hver Fredag „Modersmaalet“'s Søndagsblad som gratis Tillæg. Søndagsbladet er 8 Kvart-sider stort, det trykkes paa fint Papir, indeholder Digte, en Prædiken, Beskrivelser, underholdende Læsning, Illustrationer m. m. Bladet egner sig til Indbinding.

Da „Modersmaalet“ og „Dannevirke“ har en særdeles stor Læsefreds, iær i Haderslev By og Amt, finder

Kundgørelser

i Bladet en meget stor Udbredelse. Staaende Annoncer for Købmænd og Hæningsdrivende efter billige Takster.

o o o o *Ældre Aargange* o o o o
o af „Sprogforeningens Almanak“ o

kan, saa længe Forraadet rækker, faas
: : for halv Pris hos Udgiveren. : :

„Flensborg Avis“

udgaar om Morgenen i Flensborg og aftenes saa betids med Natposterne, at den samme Formiddag kan være i Læjernes Hænder i næsten alle Postdistrikter i vor Landsdel.

Med sine Særudgaver udkommer „Flensborg Avis“ i Wintermaanederne i et Dplag af

over 9000 Eksemplarer,

af hvilke de seksjaltede Udgaver, der indeholder alle Kundgørelser, tæller over 7500 Eksemplarer.

Prisen paa Kundgørelser er 20 Penning Linjen, ved Gentagelse gives Rabat.

„Flensborg Avis“, Hovedudgaven, koster med „Nordflensvigsk Søndagsblad“, Postpengene medregnede, 3 Mark Fjerdingaaret, foruden Omberingspenge, 42 Penning.

„Flensborg Avis“, Mindre Udgave, der ligeledes udgaar hver Dag i seksjaltet Format, koster med Postpenge 1 Mark 80 Penning foruden Omberingspenge, 42 Penning.

„Flensborg Avis“, Mindste Udgave, udgaar 6 Gange om Ugen og koster med Postpenge 1 Mark Fjerdingaaret foruden Omberingspenge, 42 Penning.

Med alle Udgaver følger hver fjortende Dag et Borneblad, hver ottende Dag et kristeligt Søndagsblad.

Omberingspenge betales ikke af dem, der selv afhenter deres Postjager.

Sønderjydske Hærbøger,

udgivne af S. P. Hanssen-Nørremølle, P. Skau og Nikolaj Andersen, udkommer 2 Gange aarlig i Hæfter paa 160 Sider. Subskription modtages i alle Boglader samt af Nikolaj

Andersen, „Folk hjem“, Nabenraa. Pris 4 Kroner aarlig.

Medlemmer af danske Foreninger i Nordflensvig, 3 Mark aarlig.

— Anbefalinger. —

Fra

_____ Aabenraa By og Amt. _____

Nordflæsvigsk

Frøavlerforenings fællesudsalg,

Kontor: Namshered Nr. 32, Aabenraa,

Kontrolmark i Kolstrup,

der er oprettet af den nordflæsvigiske Frøavlerforening i Aabenraa 1886, forhandler **Græs- og Koeiro**, avlet af Foreningens Medlemmer under Kontrol af Foreningen, og tillige samtlige gangbare **Frosorter** i underjagt Vare fra de bedste Kilder.

Bestyrelsen.

Mads Jensen,
Haderslev.

Jørgen Jensen,
Saksgaard.

S. Michelsen,
Aabenraa.

B. Jensen (Jakob Basballes Efter)

Aabenraa.

Største Lager i Manufaktur- og Modevarer, Dame- og Herre-Konfektion.

Klædninger efter Maal med Garanti for godt Snit leveres i korteste Tid.

Damprenkede Hjer og Dun, meget billige.

Hans Callesen,

Aabenraa (D. Damms Efterfølger) Aabenraa.

Jærn- og Kortevarer samt Bygningsbeilag,

Støbegods, Vandbrugsredskaber, prima Værktøj,

Binduesglas, Husholdningsgenstande osv.

Specialitet: Gueforhandling af de udmærkede Vejle Komfurer og Kaffeløve.

C. C. Rode, Guldsmed, Storegade,

Aabenraa.

Stort Lager i Guld- og Sølvvarer, Alfinide- og Niffelvarer.

Hans Danielsen,

Storegade Nr. 35, **Habenraa**, Telefon Nr. 72,
anbefaler sin

Kolonial-, Vin-, Korn-, Foderstof- og Frø-Forretning.

Lager af kunstig Godning til Fabrikpriser.

Staldplads til 30 Heste. Billig og reel Betjening tilfikkres.

C. Møller, Jr. Tøgelens Eftfg.,

Namsherred 43, **Habenraa** (ved Siden af Svaneapoteket),
Urmager og Optikus.

Hans Callesen (D. Damms Eftfg.,

Namsherred **Habenraa** Namsherred.

Kolonialvarer og Spirituoser.

Specialitet:

Damp-Kaffebrønderi.

„Hejmdal's Trykkeri,

(H. P. Hanssen)

Telefon Nr. 32. **Habenraa** Telefon Nr. 32.

som er forsynet med 2 store Hurtigpresser, 1 Aksidenspresse, flere andre Maskiner, elektrisk Drivkraft, nye moderne Skrifter og stort righoldigt Papirlager, leverer med kort Varsel

alle Slags Tryksager

fint og smagfuld udforte til billige Priser.

Særlig anbefales:

Tryksager for Mejerier og Sparekasser, Statutter, Kontobøger, Regnskabsbøger, Afregningsblanketter, Foder- og Staldhister, Regninger, Policer, Aktiebrev, Skemaer, alle Slags Kort, Brevpapir og Kuverter.

Fineste Farvetryk i indtil 10 Farver udføres.

Forespørgsler besvares omgaaende.

København's billigste

 Cliché-fabrik

Holmens Kanal 24.

**Clichéer af alle Slags Zink, Messing, Kobber,
Træ, Stereotypi og Galvanos.**

Lyskopi — Fotolitografi — Stempler — Varemærke-Clichéer.

Illustrationer til Kataloger leveres til ekstra billige Priser.

Hurtig Levering

1. Klasses Tegnere.

Telefon 17,573.

H. Matzen.

NB. Clichéerne til Sprogforeningens Almanak er alle udførte hos mig.

Prospektkort!

Efter indsendt Foto-
grafi leverer vi 1000

: Prospektkort samt :

Clichéen som Ejendom for 20 Mark. Hvert følgende
1000 for 10 Mark.

H. Matzen, Københavns Clichéfabrik.
Holmens Kanal 24.

J. Sørensen, Boghandel,

Alaburra.

Nyheder i dansk og norsk Litteratur. Billeder af „De jønder-
jydske Piger“ og „Norden“ i Farvetryk meget billige.

Bøger indbindes og alt Bogbinderarbejde udføres hur-
tigt og billigt.

C. F. Rosenvold,

Alaburra

Sadelmagermester

Søndergade.

Lager af

Seletojs, Ridetojs, Rejsetojs, Brokbaand og alt andet til
Faget henhørende.

Møbler og Vogne polstres. Prima Lædersmørelse og Lak.

Forfærdigelse af nye Maskinrumme, gamle repareret.

Herløv Møller, Maler,

Nyvej I AABENRAA Nyvej I.

Farvehandel.

Lager af Tapeter, Borter og Rammelister,
Billeder indrammes. Alt Maler- og Lakerarbejde udføres
solid og billigt

Indrammede Billeder, passende til Festgaver.

Ch. Jacobsen, Farver, Aabenraa,

anbefaler sit

Farveri og sin Løjrænsnings-Udstalt,
endvidere et betydeligt Lager af
prima Tvist, Hørgarn, Klæde, Kamgarn, Bukskin og
Cheviot til billige, men faste Priser.

Chr. Askov,

≡ Aabenraa ≡
Vestergade

:: :: :: :: anbefaler sin :: :: ::

Skrædderforretning

med stort Udvalg af de nyeste Stofprover, passende for
enhver Aarstid.

For god Pasning og flot Snit garanteres.

Brennabor Cimbria = Cykler

anbefales til billigste Priser, 60 Mk.
jaaveljom billige ny Cykler til

Alt Tilbehør og Reserverede
til forbausende billige Priser.

Reparaturer udføres solid og
billigt i eget Værksted.

Niels Dinsen, Aabenraa.

S. P. Ewald, **Aabenraa.**
Jærn- og Kortevarer.

Specialitet:
Vejle Kakkellovne og Komfurer.
Pumper og Vandledningsrør.

Richard Andresen,
Aabenraa. **Storegade.** Aabenraa.
Kolonialvarer. Vin. Spirituøser.
Tobak. Cigarer.

N. J. Skøttegaard, Søndertorv,
:: :: AABENRAA. :: ::
Bageri og Konditori.

Johs. Andersen, : Aabenraa :
Søndertorv
og Varnæs

anbefaler sin

Kolonialforretning

samt Handel med

Korn- og Foderstoffer, undersøgt Markfrø,
Kunstgødning.
Gæstgivergaard med udmærket Staldplads.

J. G. Petersens Efterfølger,
Aabenraa, Storegade.

Største og billigste Lager af Herreklæder, Hatte, Fodtøj
samt alle Slags Underbeklædningsartikler
fra de billigste til de allerfjæneste Artikler.

Klude forarbejdes absolut ikke, derimod god, sund
Faareuld til samtlige hjemmelavede Stoffer og
Garn.

G. Japsen, Uldvarefabrik,
Aabenraa, Vestergade 23. Grundlagt 1868.

Marie Hansen Tandtekniker,
Aabenraa, Nørreport 8^I.
Smertefri Tandudtrækning
under Gasbedøvelse.

Snedker N. Nielsens Møbelmagasin,
Aabenraa

anbefaler alle Slags **Møbler** af eget Fabrikat, solid og billigt.

Købmand og Handlende

bringes det i velvillig Erindring, at **J. P. Junggreens**
Fabrikater af

Skraa-, Røg- og Snustobak

enhver Hensende kan optage Konkurrencen med alle andre Fabri-
ater. Prisliste og Prover jendes paa Forlangende.

M. Andrejen, Aabenraa.

Forbrugere

bedes om at forlange hos Købmand og Handlende **J. P. Junggreens**

Skraa-, Røg- og Snustobak

fra **J. P. Junggreens Tobaksfabrik**
i Aabenraa.

Nyt! Nyt!

Delikatesse-Skraa,

ekstra fin og velsmagende,

i Ruller a 25 og 10 Pg. **Prøv den!**

J. P. Junggreens Tobaksfabrik
i Aabenraa.

Jørg. Petersen (Huusmanns Efterflgr.)
Aabenraa.

Stort Lager i
Kolonial- og Kortevarer, Glas og Stentøj
Porcelæn og emall. Køkkenredskaber.

Jacob P. Løgejen, Urmager og
Optikus.
Min Ur- og Brillehandel er flyttet til
Storegade 17, Aabenraa, Storegade 17.

P. Th. Jørgensen, Farver,
Ramsherred — Aabenraa — Ramsherred
anbefaler sig med
samtlige til Farveriet henhørende Arbejder.

Carl Hasi, Handelsgartner,
Nørreport, Aabenraa, Nørreport,
anbefaler
Trø og Planter, Frugttræer og stedsegromte Træer,
Roser og Potteplanter, Kræuse og Buketter.

Forlang altid

hos Deres Købmand den for sin Velsmag og velbetendte gode Egen-
skaber berømte

ff. **Tajel-Alkavit** merkt. H. L. H.

Fabrikant **Hans E. Hansen,** Aabenraa.

Hold Piben i Hævd og Ære!

Selv om man ryger fine Tobakker, bliver det ikke saa dyrt
jom at ryge billige Cigarer. Fine og allerfineste Tobakker fra
1 Mark til **2,50 Mark** Pundet anbefales fra

J. P. Junggreen's Tobakksfabrik
i Aabenraa.

Andere af en særdeles kraftig Skraa

anbefales en nyere Artikel, som allerede har vundet almindelig Udbredelse, nemlig den af

J. P. Junggreen, Aabenraa

efter dansk Monster i Nordflæsvig indførte

Ekspor-Skraa,

hvorved forstaaes Skipper- og Mellem-Skraa samt anden Skraa, der er nedlagt i jelve Sancen i tætfluttende guldblakerede Metal-
daajer, indeholdende et fuldstændigt **helt, halvt eller trediedels**
Pund. — Ved denne Opbevaringsmaade kan Skraaen holde sig i
lange Tider uden at tabe i Saftighed eller Velsmag.

Da denne vor Artikel allerede er bleven efterlignet, bedes man
om at agte paa, at Daajerne, man køber, er forsynet med vort
Firma og Fabriksmærke.

J. P. Junggreen, Aabenraa.

Rød „G”

fra **J. P. Junggreens Tobaksfabrik i Aabenraa** har
paa Grund af sine gode Egenskaber vundet en altid større Udbredelse
og almindelig Anerkendelse.

Saaes overalt hos Købmændene i Nordflæsvig.

J. B. Jepsen & Søn, Aabenraa,

Ramsherred 5. Instrumentmager. Ramsherred Nr. 5.

Flygel-, Piano-, Orgel-Harmonium-Magasin.

Fabriklager fra Pianofabrikant Th. Mann & Co., Bielefeld.

Indehaver af Stats- og Guldmedailler med

:: :: :: flere andre Udmærkelser :: :: ::

Fagkyndig Udførelse af Reparaturer paa eget Værksted.

NB. Den aarlige Stemning af de af os købte Instrumenter udsøres
af os selv personlig.

Det Forenede Danske Livsforsikrings-Aktieselskab

„Hafnia“

København,

det ældste og største private danske Livsforsikringselskab
tegner alle Slags Livsforsikringer, Kapitalforsikringer
og Livrenter paa meget fordelagtige Betingelser.

Oplysninger meddeles til enhver Tid beredvilligt af Sel-
skabets Rejsseinspektorer

Jens Dons, Brøns, og J. Østergaard, Høgumstov vr. Høgum,
samt dets Hovedbestyrelse og Hovedbestyrelsesmedlemmer
Redaktør H. P. Sandisen, Malmstrøm.

Nordslæsvigst

Landbrugs- og Mejeri-Tidende.

Organ for det nordslæsvigske Land- og Mejeri-
brug samt for den nordslæsv. Kvægforskerforening.

Redaktør og Udgiver: J. Michelsen, Kolstrup v. Malmstrøm.

Kan bestilles hos Postbudet og koster M. 1,37 i Kvartalet.

Bladet udkommer ugentlig og er det eneste
:: :: danskfrevne Fagblad i Nordslæsvig. :: ::

Maskintørn.

Niemandstørnen er renere end Kul.

" " meget billigere end Saandtørn.

" faaß hele Mæret igennem.

Niemandstørnens Torveværk G. m. b. H.
Malmstrøm.

Telefon Nr. 74 og 14.

Telefon Nr. 74 og 14.

Candlæge Hansen, Habenraa,

bor overfor Svaneapoteket.

==== Konsultation 9—6. ====

J. P. Junggreen's

Telefonnummer er 123.

Habenraa Straa

anbefales fra

J. P. Junggreen's Tobaksfabrik,
Habenraa.

J. P. Petersen, Skræddermester,
Hellevad.

Færdig Herre- og Dreng-Garderobe.

Leverer Stoffer til Klædninger
og Klædninger efter Maal i Lobet af kort Tid.

N. Asmussen, Sadelmagermester, Hellevad,

anbefaler alt til Faget hen-

hørende: Seletøj, Rejsetøj, Brokbaand, Lædersmørelse og Læderappretur.

Lager af alle Slags Møbler, Bernevoagne, Gardinlister etc.

G. F. Petersen, Hellevad,

anbefaler sin

Forretning i Kolonialvarer, Vine, Spirituoser, Tobak
og Cigarer, Jærn- og Kortvarer.

☛ Enc-Udvalg af Baryums Kreatur-Rensningspulver. ☛

Peter Sørensen, Hellevad,

Hjuler- og Smedeforretning.

A. N. Bekker, Hellevad,

Kolonial-, Korte- og Emaillevarer, Jærn- og Stentsøj,
Glas-, Porcelæn- og Drogerforretning.

— Udsalg af underjagt Mark- og Høvefrø. —
Lager af Kunstgødning og Foderstoffer.

C. Odis

Røde kro

anbefaler

~~~~~ sin Skotsjøsforretning. ~~~~~

Mod Kontant 5 pCt. Rabat. * Mod Kontant 5 pCt. Rabat.

Harald Ludvigsen, Graasten,

Slakteri og Pølsemageri.

Daniel Th. Adamsen,

Graasten.

Manufaktur- og Konfektionsforretning.

S. A. Christensen,

Telefon Nr. 53.

Graasten.

Telefon Nr. 53.

Manufaktur- og Konfektionsforretning.

Stort Udvalg i alt, hvad der hører til Manufakturforretningen
til ekstra billige Priser.

Herre- og Drengeklædninger, Dame-Jaketter og Capes
i stort Udvalg.

— Alt mod Kontant med 5 pCt. ekstra Rabat. —
Ørbødigt

S. A. Christensen,
Graasten. Telefon Nr. 53.

Hans Petersen, Graasten.

Telefon 18.

Telefon 18.

Bogtrykkeri

i hvilket alle til Faget henhørende Arbejder udføres.

General-Agentur for „Teutonia“, Aktieselskab,

oprettet 1852

fra hvilket anbefales: Livsforsikringer, Borneforsikringer med eller uden Lægeeftersyn, Livrenter, ogsaa med Tilbageerstatning af den ikke brugte Kapital, Ulykkes-
:: :: :: :: :: :: :: :: forsikringer m. m. :: :: :: :: :: :: :: ::

Agenter søges!

Agenter søges!

Udgiver og Redaktør af „Sundeved Annoncetidende“

de ruder siden 1. Oktober i Fjor, og gennem hvilket Kundegørelser finder vid Udbredelse i Egnen.

Cathrine & Elisabeth Nissen,

Modepynt- og Tapisseri-Forretning, Ligkranse etc. etc.

Jærnbanegade, Graasten.

Guldsmed Julius Jacobsen, Graasten,
anbefaler sit store Lager i Guld- og Sølvvarer.

Specialitet: Forlovelsesringe, Sølvpipskester fra 4,50 Mk. af.

Zver Clausen,

Graasten — Sadelmagermester — Graasten,
anbefaler Seletøj, Ridetøj, Rejsetøj, Brokbaand af eget Fabrikat,
solid og billigt.

Alt til Faget henhørende Arbejde udføres prompt og billigt.

Udpostning af Vogne og Møbler.

Salg og Vægning af Linoleum.

Jens Hollensen, Urmager, Graaften.

Stort Lager i Lomme- og Stueure, Barometre, Brodjer,
Ringe, Kæder, optiske Sager m. m.
Reparationer hurtigt og billigt.

Gartneri i Tombøl.

Specialitet: Vedvarende Blomster i 100 Sorter med Navn 10—50 Pq. pr. St. **Stenhøjsplanter:** 100 Sorter med Navn 20 St. 3 Mk. **Bladplanter** til en vedvarende Bladgruppe fra 3—6 Mk. **Vandplanter** omkring Damme i 50 Sorter a. 20 Pq. **Alpeplanter** som „Ebelweis“ a. 20 Pq. og mange andre Sorter fra 10—50 Pq. **Vedvarende Planter** fra **Japan** i prægtigt Udvalg, 20 Sorter 4 Mk. **Engelske Stikkelsbær:** 20 Sorter 30 Pq., i Blanding 10 Sorter 2,50 Mk. **Hindbær:** 10 Sorter med Navn, 100 St. 5 Mk. **Ribis** og **Solbær:** 10 St. 2,50 Mk. **Jordbær:** 10 Sorter, 100 St. 2 Mk. **Læ-** og **Sirtræer** billigt. **Frugttræer** a. 1 Mk. og højere Priser. **Ny Frugttræer** som Filippa, Sique Tillsich og Dronning Luise af Danmark a. 2 Mk. **Lave Roser:** 10 Prægtforter 3 Mk. **Ny Roser** som Soleil d'Or og flere a. 50 Pq. **Styngrose** Crimson Rambler 50—75 Pq. **Styngplanter** til Verandaer og Lyshuse, 10 St. 3 Mk. **Storblomstrende Clematis** i flere Farver a. 1 Mk. **Blodbog,** **Blodhidsel** og **Blodblommer** fra Japan a. 1 Mk. og 1,50 Mk. **Vinterstærke Agaleer** i Prægtforter a. 1 Mk. **Alperoser** a. 1—2 Mk. **Gronne Træer** i mange Sorter fra 20 Pq. til 1,50 Mk. **Kaktus** **Georginer** i 10 Prægtforter, 3 Mk.

Peter Jensen, Tombøl pr. Felsted.

Rimsprog.

Det er ikke alt, der dur til Hammer;
det er ikke alle Ord, der rammer.

*

Uforjagt har altid Magt;
lammet Mod er lammet Fod.

*

Slet bevidnt, faar aldrig endt;
tager Snillet fat, kommer Enden brat.

Fra
Haderslev By.

H. Frees (J. Nommensens Efterfølger), Haderslev.

Tjenstem- og Udstyrs-Forretning.

Stort Lager af Uds- og Landbrugsredskaber.

Eneudjalg af de bekendte Morsø Kaffelovne og Komfurer.

Olf Thielst, Kolonialforretning,

Storegade 516. Haderslev. Telefon Nr. 165.

Stort Udvalg i

aflagrede Bremer Cigarer og importerede Vine.

Hansen & Vinterberg, Haderslev.

Hjørnet af Nørre- og Slotsgade Nr. 7.

Stort og nyt Lager i Dame-, Herre- og Børne-Konfektion,
Besætnings- samt Udstyrsartikler.

Sengejser og Dnn. Klædninger efter Maal.

Vil De købe

moderne Ting og billigt, da gaa i

Magasin „du Nord”,

Jomfrustien Nr. 43a.

H. P. Narø, Haderslev.

P. H. Kjems

Storegade 457, Haderslev, Storegade 457,

Manufakturvarer

samt færdigshede Herreflæder.

, Modersmaalet“s Aktieselskab
Bogtrykkeri HADERSLEV.
Motordrift med Hurtigpresse og
og flere Akcidenspresser.

Al Slags Trykarbejde

hurtigt, smukt og billigt.

Specialitet: Mejeriregnskabsbøger.

: Særlig anbefales et nyt System, der :

: : : : : giver et overskueligt : : : : :

: : : : : Regnskab, letter Arbejdet : : : :

: og er besparende ved Anskaffelsen :

Prisbelønnet paa det 5. nordslesvigske Fælleslandbomøde i 1895 og
: : indført paa de fleste større Andelsmejerier i Haderslev Amt. : :

H. Sørensen, Haderslev.

Gaaskærgade 412.

Stort Udvalg af ny, elegante og jolide Bøger.

Reparationer solidt og billigt. Brugte Bøger tages i Bytte.

E. N. Knudsen (Theodor Voss)

Haderslev.

Telefon 161. — Nørregade Nr. 8. — Telefon 161

Største Lager i Udstyrs-Artikler, Fjer og Dun.

Kjolestoffer og Bukskin. Dame-, Herre- og Børnekonfektion.

W. S. Johansen, Haderslev, Gravene 441

Skomagerforretning.

Stort Lager af Kobberstik,
Fotografur, ^{saavel}
Raderinger og Fotografier
med som uden Ramme.

Sabroe's Boghandel

(Carl Nielsen),

Haderslev.

Dansk Litteratur.

Salmebøger, Aindagtsbøger, Skolebøger,

Forretningsbøger,
Papirhandel og Bogbinderi.

Galanterivarer,

Skrivematerialier, Gratulationskort

og Billeder

i største Udvalg.

For Afmøbler.
Gode Fotografi-Apparater
samt alle Tilbehør
for
stodig paa Lager.

Ditlev W. Damm, Haderslev.

o o Bispegade 367. o o

Jsenkram-, Glas-, Porcelæn-, Galanteri- & Udstyrs-
Forretning.

Specialitet:

Ekstra prima Værktøj med Garanti.

Bygningsbeslag. Have- & Landbrugsredskaber.

Oluf Petersen jr.

Haderslev, J. S. Michelsens Gtflg. Haderslev,

Gaaskærgade 418 (grundlagt 1842),

■■■■ Billed- og Stenhuggeri. ■■■■

Betydeligt Lager af smagfulde Gravmonumenter, Plader, Tavler etc.

C. L. Ohlmann,

Gaaskærgade Haderslev Gaaskærgade.

Aflagrede Vine og Spirituoser.

Specialitet: Taffel-Åkvavit.

Johan J. Wahlgreen,

Veiergade 555, Haderslev, Veiergade 555,

Stomagerforretning.

Waldemar Schmidt, Haderslev.

Nørregade Nr. 15 ved Sønderportv.

Kerree- og Drengegarde-Forretning.

Forfærdigelse efter Maal under Garanti.

J. C. Hansen, Skibsmægler,

Skibsprovianteringshandel.

Gæstgivergaarden „Danmark“, Haderslev.

E. P. Thorsen,

Haderslev.

Søndertory 17.

Haderslev.

Stort Udvalg i
Manufakturvarer, Dame- og Herre-Konfektion.
Udstyrs-Artikler.

Steffen B. Møller,

Bispegade Nr. 368,

Haderslev,

Bispegade Nr. 368,

Sten- og Billedhugger.

Stort Lager af smagfulde Gravmonnenter og Plader.

Peter Henningsen, •••• Haderslev •••• P.C. Winterbergs Eftfl.

Telef. Nr. 169.

Storegade 454.

Telef. Nr. 169.

Ure, Guld- og Sølvare-Lager.

B. Jensens Bageri.

De nyeste Maskiner med elektrisk Drivkraft.

Haderslev.

Gaaskærgade 740—742.

Gaaskærgade 740—742.

Jørgen Iversen, Haderslev,

Norregade.

Herre- og Dreng-Garderobe-

Norregade.

Forretning, Sko- og Stovle-Magasin.

J. Lassen Ferdinand, Haderslev,

Slagtergade 635.

Mobel- og Bygnings-Snedker.

Færdige Vgkister havees itedje paa Lager.

Thomas Møller

anbefaler sit

Bageri, Slotsgade Nr. 32, Haderslev.

Nicolai Duken, Haderslev,

Smør-Gæstport-Forretning.

Forretning med Korn, Foderstoffer, Godningsstoffer,
og underføgt Markfro.

H. Fahrendorff, Haderslev.

Søndertorv 295.

Konditori og Kaffé samt Bageri.

A. Thulstrup, Haderslev,

Telefon Nr. 125 Badstuegade 197. Telefon Nr. 125.

Slagteri og Kreaturhandel.

== J. D. Paulsen, ==

(Anton Petersens Gtfl.),

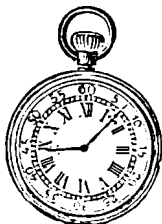
Storegade 488. Haderslev. Storegade 488.

Kolonial. Tobak. Cigarer.

H. Sarup, 715 Gaaskærgade 715 Haderslev.

Bogn- og Beslagmed.

N. Buch, Urmager,

(N. S. Goth's Efterføl.)

Haderslev, Storegade 608, Haderslev.

Lager af

alle Slags Ure etc.

samt stort Udvalg af Kæder.

Kommissions-Forretning

for Køb og Salg af Landejendomme.

J. H. Schmidt, Haderslev.

Norre-Chausée (Villa Klara) Nr. 758.

Tandtekniker J. Johansen,

Tomfrustien, Haderslev, Tomfrustien,

anbefaler sig med

alle Nyheder paa Tandteknikkens Omraade.

Særlig anbefales mine velbekendte godtpasjende **Tandsætter** i
forskellige Indfatninger.

**Smertefri Tandudtrækning ved Bedøvelse, Gas-
bedøvelse og Lokalbødøvelse**

===== til billigste, men faste Priser. =====

V. Jahrendorff, Haderslev,

Urmager- og Guldsmedforretning
Nørregade Nr. 2 ved Siden af Hoppners Hotel.

Ed. Johansen,

Slagtergade 626. Haderslev. Slagtergade 626.

Malerforretning.

Chr. Jversen,

Molleplads Nr. 149, Haderslev, Molleplads Nr. 149.

anbefaler sin

Kolonialvareforretning og Farvehandel.

Jensen & Wind,

Haderslev. Storegade Nr. 466. Haderslev.

Mode-, Manufaktur- og Konfektionsforretning.

Mis J. P. Juhl,

Slagtergade Nr. 696. Haderslev. Slagtergade Nr. 696.

Kolonialforretning.

A. Clausen & Commermester,

Nørregade Nr. 15, Haderslev.

Kolonialvarer.

Haderslev. :: ::
Gjornet af Slagtergade. :: ::
og Ringgade. :: ::

Albert

:: :: Forhen P. P. Thuesens Hus :: :: Frydendal.

Erif Bløcher, Haderslev.

Garveri og Produktforretning. Indkøb af Huder,
Skind, Haar, Klude, Ben, Jærn og Metaller
til højest Dagsprijs.

Stort Lager af alle gangbare Polstermaterialier til
meget billige Priser.

J. G. Weppler,

Mekaniker, Haderslev.

Cykle- og Symaskine-
:: :: Handel. :: ::

Reparatur-Værksted. Telefon-, Gas-, Vand- og elek-
:: triske Anlæg. Billige anbefales Motor-Cykler. ::

Haderslev Klædefabrik, :: M. Schumann. ::

Butik og Kontor: Telefon 168. :: :: Fabrik :: ::
Lavgade 228. :: :: Højgade 223.

Specialafdelingen for kemisk Rensning
S. Dttung 55.

Haderslev Slotsvandmølle.

Mølleri. Korn. Foderstoffer.

Hans Nielsen

Haderslev. (Hartvig Nielsens Gtrel.) Søndertorv.
Urmager og Optiker.

Iver Hübbe, Haderslev, Lavgade.
Tobak-
og Cigaretforretning.

Thomas P. Sørensen,
Haderslev. anbefaler sit Bageri. Haderslev.
Hjørnet af Præstegade og Tomtegang.

J. D. Suurballe,
Urmager- og Guldsmed-Forretning, Haderslev.
Søndertorv Nr. 226.

en gros. Fra det største Lager paa Pladsen anbefales
direkte importerede
rene *Drue-Vine*
til billige Priser fra *Frederik Wartho, Haderslev.* en detail.

Tandlæge J. Smith,
Haderslev, Nørregade.
Smertefri Tandudtrækning under Gæbedovelse.

Chr. Nielsen, Snedkermester,
Storegade 494, Haderslev.
anbefaler sit **Møbel- og Lignkistemagasin.**

Central-Slagteri
Telef. 211. M. Doss, Haderslev. Telef. 211.
Hjørnet af Klingbjerg og Katsund.
Heste til Slagtning købes og betales med
højeste Dagspriser til enhver Tid.

! Vi bringer herved vore Produkter i det ærede Publikums
belagelige Erindring: **Hvidtøl Nr. 1, Husholdningsøl,
Stjerneøl, Dobbeltøl og Mineralvand.**

Husk altid og forlang vort **Balersk Øl**, et anerkendt fortrinligt
Produkt.

Bryggeriet Hansborg e. G. m. b. H.

Grundlagt 1770. **J. Jørgensen**, Grundlagt 1770.

Haderslev (P. Jørgensens Eftflgr.) Slotsgade Nr. 35.
Møbel- og Vægfistemagasinet.

J. Nicolaisen Falk,

Malerforretning,

Haderslev.

Storegade 427.

Haderslev.

N. F. Kruse, **== Haderslev ==**
Storegade Nr. 519.

engros & en détail. **Slodjemager.** engros & en détail.

Marius Langvad, Urmager,

Haderslev. — Nørregade Nr. 381. — Haderslev.

Stort Lager af Ure,

samt Guld, Sølv og Bletvarer.

Haderslev ny Trikotageforretning

• • • Brødrene Kjær (for Hans Kjær) • • •

er det bedste Indkøbssted for

Uldvarer, Garn, Tvist og Hørgarn.

Eget Maskinstrikeri.

Jacob Nissen (Understov),

Telef. Nr. 213. Haderslev, Lavgade 227. Telef. Nr. 213.
Kolonialvarer, Vin og Spirituøser.
Specialitet: Sydfrugter.

Jørg. Sorgenfri's Møbelsnedkeri,

Gaaskærgade 710. Haderslev. Gaaskærgade 710.

~~~~~ **Ligkister og Ligtøj i stort Udvalg.** ~~~~~

G. F. Ravn, Maskinbygger (Lykkes Eftflg)

: Gaaskærgade 711, Haderslev :

Landbrugsmaskiner og Reparaturværksted.

Nye Maskiner, eget Fabrikat, paa Lager.=====

N. Nielsen, Haderslev,

Telefon Nr. 164. Gravene 436. Telefon Nr. 164.

Slagteri og Kreaturhandel.

Johs. Jensen, Haderslev, Bogufabrik

(Ejndehaver: J. S. Hildebrandt).

De bedste og mest praktiske **Landbrugsmaskiner og Redskaber**

køber man billigst hos

Nicolai Duhen, Maskinhandel, Haderslev.

N. J. Petersen, Haderslev,

Nr. 181, Råffet, Nr. 181.

Lager af Kreatur- og Decimalvægte samt alle mulige
Tærngitre.

A. Møller,

Smedegade 38| a. Haderslev. Smedegade 38| a.

Min Ligvogn
samt anden Korsel bringes i velvillig Erindring.

Christ. Ferdig,

Kobbermed. • Haderslev, Apotekergade • Brøndborer.
(ved Siden af Love-Apoteket)

Artefisk Brøndboring. Mejerigenstande.

H. B. Kjær, Brørsbøl pr. Haderslev,

Telefon Nr. 10. anbefaler sit Telefon Nr. 10.

store Lager af Osborne-Høste- og Slaamaskiner.

Særlig anbefales:

Osborne-Selvbinder af ny Konstruktion

samt den velrenommerede

Original Osborne-Hjedertands-Garve

til billigste Priser.

Et velassjorteret Reserverlager og eget Reparaturværksted.

L. P. Dall, :: :: Maskinbygger :: ::
Brørsbøl pr. Haderslev.

Telefon Nr. 17. anbefaler alle Slags Telefon Nr. 17.

Landbrugsmaskiner.

:: :: Reparationer udføres solid og billigt. :: ::

I m a a t i n g.

Den kvindelige Tunge. Italienerne har et Ordsprog, som siger, at dersom Kvindernes Fodder vare lige saa rappe som deres Tunge, saa vilde de kunne fange Lyn nok til at gøre Jld med om Morgenen.

M. G. Thomsen, Ridehjulsforhandler,
Kristiansfelt.
Eneforhandler af Panther-Cykler.

N. H. Kjær, Tyrstrup.
Urmager- og Guldsmedforretning.

K. B. Gellert, Tyrstrup.
Slakteri og Pølsemejerforretning.

Th. Ellgaard, Tyrstrup.
Malerforretning.

Ernst Jensen,

Telefon Nr. 4. Tyrstrup. Telefon Nr. 4.
Kolonial- og Skotskjølsforretning.
Alle Sorter Godningsstoffer. Lager af Kul og Koks.

Grundlagt 1810.

F. Ebbesen's Enke,

Christiansfeld.

Guld-, Sølv-, Sølvplet- og Nikkelvarer.

Lommeure og Regulatorer.

Meteorologiske og Optiske Varer. —

Grundlagt 1810.

N. J. Schou, Kristiansfelt.
Møbel og Bygningsfjedker.

Julius Nielsens

..... *Tømmerforretning i Vojens.*
Stort Oplag af Tømmer, Brædder, Planker
og Lægter, som anbefales til billigste Priser.

Hans Jacob Ravn,
Tagkær,
 Hjultmagermester.

V. Martensen, Tagkær.

Møbel- og Bygningsfjedker.
Leverer saavel Fabrikke- som hjemmelavede Møbler.

C. Thomsen, Tagkær,

Smedemester.

J. Th. Jensen, Vojens,

Lomme- og Stueure, Guld-, Sølv- og Nikkelvarer.

Harmonikaer, Mundharper, Barometre,

Termometre, Brilller, Ridehjul og Symaskiner.

en gros.

en detail.

Stort Udvalg! Yderst billige Priser!

Reparationer

paa ovennævnte Artikler udføres hurtigt, solid og billigt.

Tel. Nr. 1.

J. Th. Jensen, Vojens,

Tel. Nr. 1.

Jærn, Kul, Koks, Kalk,

Cement, Svinetrug, Rør, Gipsrørvær, Tjære og Tagpap.

Jørgen Jensen, Vojens.

anbefaler sit store Lager af

Manufaktur- og Modevarer, Dame-,
Herre- og Børne-Konfektion.

Lager af Herre-, Dame- og Børne-Fodtøj.

Specialitet:

Herre-Blædninger efter Maal.

Telefon Nr. 19.

Telefon Nr. 19.

Hans Gram, Vojens,

Maskinfabrik

og Installations-Forretning.

Christian Pauli's Bæstgivergaard
i Vojens.

A. Jensen „Hotel Vojens“,
Vojens.

Nicolai Sørensen, Vojens.

Stobegods-Lager, Glas- og Stentøjs-Handel.

Kolonial-, Jærn- og Hortevarerforretning.

Tobak og Cigarer samt undersøgt Markfrø.

Lager af Vejle Komfurør og Kakkelovne.

Vojens Mølle.

Kundemølleri samt Foderstof- og Kornforretning.

Joh. Jensen, Kastvraa.

Kolonial- og Manufakturforretning.

Lager af

Jærn-, Kortevarer og Stentøj.

Aflagrede Cigarer og Tobakker,

— samt udsøgt Mark- og Havesæd. —

Lager af Øl fra Bryggeriet „Hansborg“.

Chr. Noose & Speth,

Sommersted Station.

Korn-, Foderstof- og Markfrø-Forretning.

Andr. Jensen, Snedker,

Sommersted Station.

Møbelmagasin, Møbelstoffer og færdige Vægklister.

J. Jacobsgaard, Sommersted.

Største Lager af fine og tarvelige Møbler, Møbelstoffer,
Børnevogne, Gardinlister, Rosetter etc.

— Eget Snedker- og Polsterværksted. —

Th. Hesselberg.

Telefon Nr. 110. . ——— ■ ——— Telefon Nr. 110.

Sommersted Vesterkro.

H. Kjestrup, (G. Schultz' Efterfølger)
: Sommersted Station. :

Kolonialvarer. Lager af Herre-, Dame-,
Børne-Fodtøj. :: Alle Sorter Godningsstoffer.
Fabrikations-Lager af Haderslev Benmel.

H. P. Jessen, Mølby,

anbefaler sin

Møbel-, Fragt- og Transportforretning

samt ekstra Kørsel.

D. P. Friis, Steppinge,

anbefaler sin

Mode-, Manufaktur- og Herreekviperings-Forretning.
Lager af Skotøj.

H. M. Hansen, Smedemeester, Jels,

anbefaler

nye og brugte Bøgne.

J. Lastein, Blikkenslager i Jels,

anbefaler sit Lager af præmierede Mejerispaande
Største Udvalg af Stald- og Bogulygter samt Lamper
og Husholdningsgenstande.

Carl Jensen & Jels.

Bageri og Konditori.

J. P. Christensen, Jels

anbefaler sig som

Tømrermester.

Christian Hellejoe, Jels.

Telefon Nr. 1.

Kolonial-, Manufaktur-, Jærn- og Stentøjshandel.
Lager af Tobak og Cigarer.

Støbegodsartikler: Kaffelovne, Komfurer, fritstaaende Vaske-
fedler og alt dertil hørende
anbefales til Dagens billigste Priser.

• Hans H. Baagøe • Jels •

anbefaler jeg som **Bygningsmester.**

Chr. Mathiesen Hansen, Jels,
Kreaturhandler.

Hans Bording, Skodborg,
Smedemester,
anbefaler nye og brugte **Bogce.**

H. P. Bertramsen, Skodborg,
anbefaler sit
Gæstgiveri og Købmandsforretning.

M. B. Frehr, Skodborg.
Medlem af **Judfobforeningen „Norden“.**
Manufakturvarer- og Modestykkerforretning.

Carl Th. Wraa, Københoved,

Kolonial-, Manufaktur-, Stentsøj

:: :: og Grovvarerforretning. :: ::

G m a a t i n g.

Nøjsomhed. En lille Pige kom efter sin Konfirmation ud at tjene. En Tid gik hun og saa meget sorgfuld ud, og da man trængte ind paa hende for at erfare Grunden, svarede hun med Taarer i Øjnene: „Det er i de her Dage, de korer Møg derhjemme . . . og saa er der saa mange Fornojelser.“

„Hvad fornojede du dig da med?“

„Jeg korte paa Møgvogn“, svarede den Lille og brast i Graad.

Fra
Haderslev Vesteramt.

J. C. Blume, Nustrup,
anbefaler sine
velrenommerede **Rebslagervarer**
en gros & en detail.

Heinrich Dahl, Østerlindet,

Telefon Nr. 1. anbefaler sin Telefon Nr. 1.

Kolonial-, Jærn- og Korte vare-Forretning.

Ribe Kakkellovne og Komfurer

Byggematerialier, Kalk og Cement, Kul, Koks, Briketter,
Tjære og Tagpap.

Lager af Foderstoffer, undersøgt Markfrø og Guanoer,
Tommer og Brædder.

Udsalg af Landbrugsmaskiner.

J. Jørgensen & Bevtøft,

anbefaler de jølideste **Sto og Stovler**, det bedste og billigste i
Hjer og Dun, Tvist, Hør og Blaargarn til meget billige Pri-
jer. Forhandling af **S. P. Junggreen's Ekraa- og Røgtobakker.**

L. P. Lange, Over-Jersdal.

Korn og Foderstoffer, Kunstgødning,
Kul og Cement.

Handel med undersøgt Markfrø.

L. J. Petersen, Over Jersdal,

Telefon Nr. 3. anbefaler sin Telefon Nr. 3.

:: :: Kolonial- og Manufakturforretning. :: ::

Stort Lager i

Kakkellovne, Komfurer og fritstaaende Vaskedler.
Forhandling af **S. P. Junggreen's Ekraa- og Røgtobakker.**

A. J. Marcussens

Urmager og Guldsmed - Forretning i Rødning.

Dall & Jepsen, Rødning.

Jærn- og Kortevarer. Stentøj- og Glasvarer.
Kaffelovne, Komfurer og fritstaaende Vaskfedler.

M. HANSEN * Rødning,

Kontant Manufaktur- og Mode-Forretning.

•••• Herre-, Dame- og Børne-Konfektion. ••••
Skotojsluger.

J. P. Coft • Rødning,

• • Hjulmagerforretning. • •

J. H. Schmidt, Rødning.

Forhandling af

Hansborg Öl og Sodavand.

H. Chr. Andersen, Rødning,

Bog- og Papirhandel.

Udsalg af Fotografi-Apparater med Tilbehør.

A. S. Bøggild Gundersen, Rødning,

Kolonialvareforretning.

— Lager af Skul og Briketter. —

H. J. Møller, Gramby.

Reparaturværksted for Landbrugsmaskiner.

Lager af bedste Patent-Vilepumper.

Cykler og Tilbehør af forskellige Fabrikater, fra de bedste til de billigste. Jærnpumper og Rør.

Chr. J. Kræmmer, Gramby.

Mobel- og Vægliste-Magasin.

Lager af Gravmonumenter.

Agentur for Livsforsikring. Garantipligt- og Ulykkesforsikring, Brandforsikring og Hagskadeforsikring ved solide Selskaber.

Chr. Andersen,

Uldspinderi og Væveri i Gram.

Uld og Garn forarbejdes til Herre- og Dametøj. Et stort Lager føres i Herre- og Dametøj, kun i bedste Kvalitet.

A. Hansen

Handelsgartner
Gram Slotshave.

Anbefaler:

Have-, Mark- og Høfros i de for vort Klima bedst passende Sorter. Frugttræer og Frugtbuise i forskellige Sorter. Skov-, Hegn- og Læplanter. Alle nødvendige Ting til Haveanlæg i moderne og nyeste Sorter. Blomstrende Planter, Palmer m. m. i velkultiverede Varer. Kranse og Bouquetter m. m. faas med korteste Varjel. Træbestøring, Anlæg af Haver udføres prompt og billigt.

Thorvald Midtgaard, Gramby.
Kolonial & Kortevarer,
Glas- & Stentøjsforretning.

J. M. Behrens, Gram.

Maskinværksted og Installationsforretning.

T. P. BECK, Harreby ved Fol.

Kolonial-, Jærn- og Kortevarerforretning.

Tommer og Brædder. — Markfrø og Guano.

Manufakturhandel. Herre- og Dame-Konfektion.

Rasmus Brik, Toftlund,

bringer herved sin

Skotøjsforretning i velvillig Erindring.

Reparationer

udføres hurtigt, solidt og til moderate Priser.

H. Langediil, Toftlund.

Lager af alle Slags Manufakturvarer.

Herre-, Dame- og Børnekonfektion.

Synmaskiner, dampreusede Heugeffjer og Dum.

Prima Tvist, Hør- og Blaargarn.

Niels Hansen & Toftlund,

Bog-, Papir- og Kunsthandel, Bogbinderi.

Stort Lager af indrammede Billeder, passende til

Brude- og Festsager.

■ ■ ■ Fotografi-Apparater samt alt Tilbehør ■ ■ ■

føres stadig paa Lager.

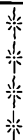
K. P. Friis, Toftlund,
Sjulmager,
anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

M Westergaard, Toftlund,
anbefaler sig som Bogu- og Beslagmed.

Axel Axelsens Efterflg. Toftlund,
(Indehaver: W. Uldall)

Jærn- og Kortevarer,
Stentøj, Glas-
og Galanterivarer.

Danske Kakkellovne og
Kømfurer.

Sølv-, Plet- og Nikkelvarer

Fliseovne leveres og Op-
sætning af samme besorges

Peter Christensen, Toftlund.
Barber og Frijørstue.

■ Lager af Tobak og afslagne Cigarer. ■

Mit Fæstkontor bringes i velvillig Erindring.

Uug Jensen,

Skærbæk.

P. Petersens Efterfølger,

Skærbæk.

anbefaler sin Forretning i Kolonialvarer, Vine,
Spirituosjer, Tobak og Cigarer. :: Jærn, Kortevarer
og Stentøj.

Stort Lager af Bygningsbeslag og Stobegods.

Danske Kømfurer og Kakkellovne.

Sækkelse-, Kornrensemaskiner og Plove.

frans fransen, Skærbæk,

anbefaler sin

:: :: Drejerforretning og Galanterivarehandel. :: ::

Christian Petersen, :: Skærbæk. ::

Største Skotøjs-Magasin paa Pladsen.

Peter Jensens Møbelmagasin, Skærbæk.

Største Lager paa Pladsen

i alle Slags Møbler og Polstervarer.

Muligst billigste Priser.

Bedes at tage mit Lager i Ojsyn!

Hans P. Petersen, Skærbæk,

Maler og Lakerer.

Udsalg af Tapeter, Diefarver, Laker
og Gulvolie.

Lorens R. Christiansen,

Møbel-Magasin. Skærbæk. Vigtigste-Magasin.

☛ Sækkister og Møbler ☛

anbefales fra de finejste til de tarveligste.

Stort Udvalg! Solid Arbejde! Levering fri!

Sækkister leveres til billigste Priser.

Susk

Stort Lager i
:: Butskin. :: ||

min Forretning, som altid er forsynet
☛ med færdigjavede Klædninger,
Overfrakter, Regenfapper, Korfapper,
Hatte, Kasketter, Kraver
og Slips samt Andertøj.

Chr. Jensen i Skærbæk.

A. Davidsen, Skærbæk,

anbefaler sin Malerforretning og alt til Faget henhørende.

Stort Lager af Tapeter. Klæbefri Gulvolie.